

**PROGRAM AUTORSKI O TREŚCIACH:
REGIONALNYCH, PATRIOTYCZNYCH I EUROPEJSKICH
DLA DZIECI 3-6 LETNICH**

„JESTEM POLAKIEM,

WIĘC JESTEM EUROPEJCZYKIEM”

*Cel główny programu :
rozwijanie tożsamości europejskiej budowanej na gruncie miłości do wielkiej i małej Ojczyzny.*

SPIS TREŚCI:

Wstęp

- I. Uzasadnienie potrzeby wprowadzania programu o treściach regionalnych, patriotycznych i europejskich pod hasłem „Jestem Polakiem, więc jestem Europejczykiem”.
- II. Struktura programu.
- III. Podstawa programowa wychowania przedszkolnego, a edukacja regionalna, patriotyczna i europejska.
- IV. Edukacja regionalna, patriotyczna i europejska w programie wychowawczym przedszkola.
- V. Treści edukacyjne programu „Jestem Polakiem, więc jestem Europejczykiem”.
  - V. 1. etap I „*Poznań – moje miasto rodzinne*”.
    1. Proponowane tematy kompleksowe.
    2. Treści edukacyjne.
  - V. 2. etap II „*Wielkopolska moja mała Ojczyzna*”.
    1. Proponowane tematy kompleksowe.
    2. Treści edukacyjne.
  - V. 3. etap III „*Piękna nasza Polska cała*”.
    1. Proponowane tematy kompleksowe.
    2. Treści edukacyjne.
  - V. 4. etap IV „*Mały Europejczyk*”.
    1. Proponowane tematy kompleksowe.
    2. Treści edukacyjne.

Załączniki .....

Bibliografia .....

*„Pragnę Was jeszcze zachęcić,
abyście nadal strzeżli swojej tożsamości,
pielęgnując więzi rodzinne,
pogłębiając znajomość swojego języka
i starając się przekazywać swą bogatą
tradycję nowemu pokoleniu.”*

(Ojciec Święty Jan Paweł II)

WSTĘP

Ojczyzną małego dziecka jest to, co bliskie i znajome – dom, gdzie rozwija się i wzrasta, ogród, podwórko, kwiat na oknie, drzewo w sadzie i miasto rodzinne w którym „*wszystko się zaczęło...*”

Jak pisze poeta, „... *na początku ojczyzna jest blisko, na wyciągnięcie ręki ...*”.

Wynika to z możliwości poznawczych dziecka, jego rozwoju emocjonalnego, stopniowego wkraczania w świat otaczającej je rzeczywistości.

Jak sprawić, aby to zetknięcie z coraz szerszymi społecznymi kręgami było zarazem odkrywaniem wartości, które pomogą odnaleźć ład i harmonię w dalszym życiu ?

Poszukiwaniem odpowiedzi na te podstawowe pytania zajęły się autorki niniejszego programu.

Rodzina, miasto rodzinne, region, kraj ojczysty, wspólnota Europy to kolejne etapy edukacji społecznej na poziomie elementarnym bardzo trudne, ponieważ nie można zapominać o tym, że odbiorcami programu są małe ale bardzo wymagające dzieci.

Wszystkich tych, którzy zetkną się z naszym programem zachęcam do odważnych działań w zakresie edukacji regionalnej, patriotycznej i europejskiej.

Życzę powodzenia i sukcesów !

Ewa Wojcieszak
nauczyciel i dyrektor Przedszkola nr 22 w Poznaniu

**UZASADNIENIE POTRZEBY WPROWADZANIA PROGRAMU O
TREŚCIACH REGIONALNYCH, PATRIOTYCZNYCH I EUROPEJSKICH POD
HASŁEM:**

„JESTEM POLAKIEM, WIĘC JESTEM EUROPEJCZYKIEM”

Program autorski o treściach regionalnych, patriotycznych i europejskich został opracowany metodą projektu edukacyjnego pod wspólnym tytułem *„Jestem Polakiem, więc jestem Europejczykiem”*.

Główną tezą programu jest rozwijanie u dzieci świadomości „Jestem Polakiem, więc jestem Europejczykiem”, rozwijanie tożsamości europejskiej budowanej na gruncie miłości do wielkiej i małej ojczyzny.

Współczesny świat na nowo odkrywa wartości społeczności lokalnej i ich bogactwo kulturowe, a w problematyce regionalnej, ukierunkowanej na kształtowanie postaw otwartych, dostrzega szansę na wzbogacenie wartości różnych grup społecznych i odnalezienie drogi do wspólnoty ogólnonarodowej i dalej – europejskiej.

„Istotą edukacji regionalnej jest powrót do domu, do źródeł jego etyki i jego języka, a więc do źródeł kultury domowej, lokalnej, regionalnej, narodowej i ogólnoludzkiej” /Kazimierz Kossak Głowczewski/.

Ten cytat dobrze wyraża misję wychowawczą, którą może spełnić przedszkole. Dziecko w wieku przedszkolnym i jego wszechstronny rozwój, jakość tego rozwoju, integralność wychowania z wiedzą, indywidualne traktowanie wychowanka, patrzenie na niego w perspektywie jego własnej drogi życiowej – to wszystko znajdujemy w edukacji regionalnej.

W dobie globalizacji i unifikacji wzorów kulturowych nabiera to szczególnego znaczenia. Pokażmy dzieciom poznającym i wchodzącym w świat wartości naszą odrębność i niepowtarzalność kulturowo – obyczajową i społeczną.

Wizja zjednoczonej Europy niesie ze sobą potrzebę takiej właśnie edukacji, edukacji nastawionej na ukazywanie naszej tożsamości na tle różnorodności. Rozumiał to już przed laty francuski pedagog Freinet, który pisał: *„Nie odrywajcie dzieci od ich korzeni”*.

Aby praca wychowawcza przynosiła pożądane skutki każdy nauczyciel i wychowawca powinien zaproponować dzieciom konkretny świat wartości intelektualnych, społecznych, religijnych i etycznych. Wartości te bowiem obdarzają człowieka, a dziecko stykając się z nimi od najmłodszych lat, otwiera się na nie, a następnie je sobie przyswaja.

Ważne jest więc, aby już od najmłodszych lat, odwoływać się w procesie edukacji do wspólnoty miejsca, tradycji, kultury i historii naszego regionu.

Celem edukacji regionalnej w procesie wychowawczo – dydaktycznym, w przedszkolu

powinno być przede wszystkim kształtowanie poczucia własnej tożsamości wychowanka, jako podstawy zaangażowania się w funkcjonowanie we własnym środowisku, a także otwarcie się na inne społeczności i kultury.

Edukacja regionalna daje szansę kształcenia całościowego, możliwość korzystania z doświadczeń historii, pozwala nabyć wiedzę o świecie, a rozpoczęta już w przedszkolu daje szansę naturalnego dorostania człowieka od małej, lokalnej, regionalnej społeczności do obywatela „dużej ojczyzny”.

Wszystkim nauczycielom winno zależeć na tym, aby poczucie przynależności narodowej, historycznej i kulturowej uległo w naszym kraju wzmocnieniu.

Prawdziwego patriotyzmu można i trzeba uczyć, można go kształtować w dzieciach poprzez rozbudzanie miłości do małych ojczyzn.

Poprzez edukację regionalną i patriotyczną można realizować wiele celów kształcących, przekazywać konkretną wiedzę, a także rozwijać i kształtować pożądane postawy.

Program z zakresu edukacji regionalnej i patriotycznej jest szansą na wzmocnienie autonomii przedszkola, podkreślenie jego niepowtarzalności i oryginalności.

Znaczenie tejże edukacji jest ważne nie tylko dla poznania przez dzieci własnej tożsamości, lecz również dla kształtowania w nich postaw otwartych, tolerancyjnych, nastawionych na różnorodność i akceptację różnych innych kultur.

Z tego właśnie względu powstała czwarta część programu dotycząca edukacji europejskiej.

Istotą edukacji europejskiej jest uświadomienie oraz wpajanie szacunku dla kultury własnego narodu oraz wspólnego dziedzictwa kultury, odmienności i różnorodności ludzi i narodów. Wychowanie dzieci w świadomości, że obok nas żyją ludzie innych narodowości, odmiennych kultur i religii (rozwijanie postawy tolerancji).

Edukacja europejska rozwija u dzieci aktywność, twórczość, buduje poczucie własnej wartości, motywując do późniejszej szkolnej i bardziej systematyczniejszej nauki języków. Zachęca dzieci do poznawania i rozumienia świata, jego kultury, rozbudza w nich szacunek dla swojej Ojczyzny i Europy.

Ważne jest, by dzieci już w przedszkolu uczyły się rozumienia pozytywnych relacji międzyludzkich, by poznawały życie rówieśników z innych miast, krajów, by uczyły się tolerancji dla inności i współpracy w różnych grupach.

Część II

STRUKTURA PROGRAMU

Struktura programu obejmuje cztery części :

- część pierwsza: „*Poznań – moje miasto rodzinne*”
- część druga: „*Wielkopolska moja mała Ojczyzna*”
- część trzecia: „*Piękna nasza Polska cała*”
- część czwarta: „*Mały Europejczyk*”

Całość zamknięta jest pod wspólnym tytułem: *”Jestem Polakiem, więc jestem Europejczykiem”*.

Tworzenie programu następowało metodą przestrzennych kręgów poznania : od najbliższego doświadczeniu życiowemu dziecka /najbliższej okolicy/ do dalszych terenów, regionów, obszarów.

Jest zatem zrozumiałe, że dzieci 3-4 letnie pozostaną w kręgu rodziny, przedszkola, miasta, regionu w którym mieszkają.

Budując aktywność poznawczą starszych dzieci będziemy mieć na celu poznawanie historii i teraźniejszości swojej rodziny, osiedla, miasta, wreszcie kraju. Chodzi nam o budzenie zaciekawień, bo trudno tu jeszcze mówić o zainteresowaniach – elementami naszego środowiska, zaczynając od najbliższego środowiska rodzinnego, poprzez naszą grupę przedszkolną, miasto, region, ojczyznę – kraj rodzinny, wreszcie Europę.

Świadoma i przemyślana próba wejścia w edukację regionalną pozwoliła nam na nawiązanie współpracy, przebudowanie warsztatu pracy pedagogicznej, a także na przewartościowanie dotychczasowego myślenia o edukacji najmłodszych dzieci.

Część III

PODSTAWA PROGRAMOWA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLENEGO A EDUKACJA REGIONALNA, PATRIOTYCZNA I EUROPEJSKA.

Minister Edukacji Narodowej rozporządzeniem z 15 lutego 1999 roku *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego /Dz.U.Nr 14, poz.129 z późniejszymi zmianami/* wprowadził do przedszkola edukację regionalną.

W podstawach programowych wychowania przedszkolnego znalazły odbicie cele i treści edukacji regionalnej :

- *budzenie zaciekawienia otaczającym światem,*
- *wykorzystywanie i tworzenie okazji do poznawania rzeczywistości społeczno-kulturowej poprzez poznawanie zasad organizacji życia społecznego, tradycji rodzinnej, regionalnej,*
- *wprowadzanie w świat wartości uniwersalnych poprzez tworzenie otoczenia sprzyjającego rozumieniu przeżywaniu tych wartości.*

Część IV

EDUKACJA REGIONALNA, PATRIOTYCZNA I EUROPEJSKA W PROGRAMIE WYCHOWAWCZYM PRZEDSZKOŁA.

Jednym z głównych zadań ogólnych reformy systemu edukacji jest wychowanie, traktowane jako integralna część wzajemnie uzupełniających się zadań pedagogicznych każdego nauczyciela i każdej placówki oświatowo- wychowawczej.

Każda społeczność szkolna, czy przedszkolna jest inna, stąd wyróżnikiem każdej z nich może być program wychowawczy.

W praktyce oznacza to zbudowanie takiego programu wokół ważnej i nośnej wychowawczo idei.

Oddziaływania wychowawcze, zapewniające pełny rozwój wychowanka, tj. jego wzrastanie fizyczne, aktywność intelektualną, życie uczuciowo-emocjonalne, ale także zdolność wyboru dobra i realizacji zamierzonych celów, najskuteczniej może odbywać się w przestrzeni określonego systemu wartości.

Taką przestrzeń niewątpliwie stanowi kultura najbliższego środowiska, regionu, kraju.

Program jest więc ważnym programem wychowawczym. Pozwala dziecku odnaleźć się w małych przestrzeniach regionalnych, dostrzegać wartości dziedzictwa kulturowego regionu, w którym żyje. Umożliwia także współpracę dzieci, rodziców, przedszkola, szkoły, samorządu, kościoła, organizacji kulturalnych.

Część V

**TREŚCI EDUKACYJNE PROGRAMU
„JESTEM POLAKIEM, WIĘC JESTEM EUROPEJCZYKIEM”**

I etap programu:
POZNAŃ – MOJE MIASTO RODZINNE

*„Dwa koziołki na Ratuszu
tylko moje miasto ma.
Zgadnij proszę gdzie ja mieszkam
zanim powie piosnka ta”...*

Miasto rodzinne dla małego dziecka to miejsce, w którym się urodziło, w którym mieszkają jego rodzice, dziadkowie – rodzina. To miejsce, gdzie wszystko się zaczyna. Jest to miejsce gdzie są jego korzenie. Znajomość własnych korzeni jest dla każdego człowieka bardzo ważna, to m.in., gwarancja poczucia tożsamości, bezpieczeństwa i ciągłości pokoleń.

Miasto rodzinne dla 3-letniego dziecka to przede wszystkim **dom rodzinny, najbliższa okolica oraz przedszkole do którego chodzi i jego całe otoczenie.**

W wymienionych miejscach spędza większość swojego czasu i w tych właśnie miejscach poznaje środowisko społeczne, nabywa doświadczenia życiowego i uczy się działać w grupie rówieśniczej.

Człowiek najbardziej pamięta wszystko to, co pierwsze – pierwsze zapamiętane zdarzenia z domu rodzinnego, pierwsze przedszkole, pierwszy spacer do pobliskiego parku, ZOO, muzeum itd. Dlatego tak ważna jest rola nauczyciela – rola mądrego przewodnika dziecka w poznawaniu coraz to szerszych kręgów środowiska społecznego, z uwzględnieniem jego możliwości poznawczych zgodnych z wiekiem rozwojowym i indywidualnymi potrzebami.

Poznanie miasta rodzinnego i pokochanie go „na zawsze” to pierwszy krok w budzeniu postaw patriotycznych.

Przedszkole w którym pracujemy znajduje się w jednej z najstarszych dzielnic Poznania – Wildzie. W swojej pracy dydaktyczno-wychowawczej postanowiłyśmy wykorzystać tę sytuację do kształtowania uczuć patriotycznych, przywiązania do rodziny, domu, miasta.

Szukając skutecznych środków wychowania patriotycznego, zaczęłyśmy od miejsca im bliskiego – przedszkola – „drugiego domu” najmłodszego przedszkolaka.

Następnym etapem jest powolne wprowadzanie 3-latków w świat sztuki ludowej i legend związanych z historią i tradycją miasta. To również czynne uczestniczenie w uroczystościach i zabawach teatralnych takich, jak: *Święto Poznańskiej Pyry*; *„Chatka Puchatka – nasz drugi dom”*; *„Spotkanie przy wigilijnym stole”*; *„Święto Babci i Dziadka”*, *„Topienie Marzanny”*; *„Spotkanie z wielkanocnym Zajązkiem” itp.*

Ostatnim etapem poznawania i kolejną okazją pokochania swojego miasta rodzinnego mogą być wycieczki tramwajowe do miejsc, które dzieciom podobają się najbardziej. W przypadku miasta Poznania będzie to np. „Podróż na Stary Rynek” i poznanie takich zabytków jak: Ratusz, Waga, Pręgierz, Bamberka, odrestaurowane zabytkowe kamieniczki, Muzeum Instrumentów Muzycznych, które jest jedynym tego typu zbiorem w Polsce czy obejrzenie Koziółków na wieży ratuszowej i wysłuchanie hejnału.

Podsumowaniem wiedzy o Poznaniu, jego zabytkach i folklorze jest konkurs „Wiedzy o Poznaniu” zorganizowany w czerwcu podczas „Pikniku Rodzinnego”, gdzie dzieci 3-letnie wraz ze swoimi rodzicami odpowiadają na pytania dotyczące miasta oraz rozwiązują zadania np. układają puzzle przedstawiające pomniki miasta, śpiewają poznańskie przyśpiewki ludowe, posługują się gwarą poznańską.

Utożsamiając się z miastem, w którym rosną, bawią się i nabywają doświadczeń życiowych mogą spokojnie przejść do drugiego etapu wychowania patriotycznego, którym jest „Wielkopolska – moja mała Ojczyzna.

Cele edukacyjne /ogólne/ :

- rozwijanie pozytywnego obrazu własnej osoby przez poznawanie i wyrażanie własnych uczuć, dostrzeganie swoich problemów i możliwości,
- wzmacnianie więzi uczuciowej z rodziną,
- inspirowanie aktywnej postawy dziecka wobec środowiska lokalnego w bezpośrednich kontaktach z życiem społecznym najbliższego otoczenia,
- zachęcanie wychowanków do planowego poszerzania i pogłębiania wiedzy o miejscowości, w której mieszkają,
- zainteresowanie rozwojem kulturalnym swojego miasta,
- budzenie poczucia więzi z miastem rodzinnym.

Cele edukacji lokalnej /ogólne/ :

- uświadomienie zasad życia w rodzinie,
- poznawanie swoich praw i obowiązków oraz świata wartości społeczno-moralnych,
- ukazywanie zasad życia w grupie rówieśniczej – jestem samodzielny, umiem współdziałać z innymi,
- poznawanie najbliższego środowiska i jego specyfiki,
- kształtowanie poczucia tożsamości lokalnej poprzez bezpośrednie obserwacje – spacerować po najbliższej okolicy i wycieczki do ciekawych miejsc w mieście,
- nabywanie wiedzy na temat lokalnych tradycji ludowych związanych z obchodzeniem świąt,
- rozwój postaw patriotycznych związanych z utożsamianiem się z miastem rodzinnym.

Cele edukacyjne /szczegółowe/ - dziecko potrafi :

- serdecznie zachować się wobec bliskich osób, sprawić radość domownikom poprzez obdarowywanie ich samodzielnie wykonanymi upominkami,
- dzielić się z rodziną swoimi przeżyciami z przedszkola,
- przestrzegać norm, praw i zasad współżycia w grupie rówieśniczej,

- recytować krótkie teksty literackie, śpiewać piosenki,
- uczestniczyć w zabawach dziecięcych popularnych w młodości dziadków i rodziców,
- rozpoznać i wskazać swoje miejsce zamieszkania (dom, podwórko – bez nazywania ulicy), budynek przedszkola z innej perspektywy np. podczas spaceru,
- wskazać zmiany zachodzące w najbliższym otoczeniu, np. cechy kolejnych pór roku,
- wymienić niektóre tradycje rodzinne i lokalne związane z obchodami świąt narodowych, np. Święto Niepodległości oraz w imprezach środowiskowych, np. Święto Pieczonej Pyry,
- uważnie słuchać bajek, legend, opowiadań, gdzie wyeksponowana jest miłość, dobroć, prawda, odwaga,
- aktywnie uczestniczyć w wydarzeniach związanych z życiem przedszkola i środowiska lokalnego oraz w wycieczkach po najbliższej okolicy i innych rejonach miasta celem poznawania piękna miasta rodzinnego, w tym zabytków,
- czerpać radość z zabaw i sytuacji edukacyjnych dotyczącej wiedzy związanej z historią i tradycją miasta rodzinnego.

Metody pracy:

1. Metody podające (przyswajanie).
2. Metody problemowe (odkrywanie).
3. Metody aktywizujące (przeżywanie).
4. Metody praktyczne (działanie).

Formy pracy:

1. Indywidualna.
2. Zespołowa.
3. Zbiorowa.
4. Obserwacje bezpośrednie w terenie, muzeum, Ogrodzie Botanicznym,, na Starym Rynku.
5. Obserwacje pośrednie.
6. Spotkania z ciekawymi ludźmi z najbliższego otoczenia.
7. Zabawy w teatr i inscenizacje z wykorzystaniem gwary, stroju i tradycji lokalnych.
8. Uczestniczenie w uroczystościach przedszkolnych i lokalnych.
9. Korzystanie z różnych materiałów źródłowych (np. albumy rodzinne).
10. Piosenki, zabawy dziecięce i pąsy z czasów dzieciństwa rodziców i dziadków.

Środki dydaktyczne:

- filmy, atlasy, zdjęcia, albumy rodzinne, foldery, przewodniki, w tym „Poznań – Przewodnik dla dzieci”,
- stroje regionalne, herb i hejnał miasta, legendy i podania o rodzinnym mieście,
- nagrania magnetofonowe z gwarą lokalną,
- rekwizyty do zabaw w teatr i inscenizacji, puzzle tematyczne,
- materiały plastyczne i przyrodnicze gromadzone w „kąciku przyrody”.

PROPONOWANE TEMATY KOMPLEKSOWE :

IX.	WRZESIEŃ	PRZEDSZKOLE NASZYM DRUGIM DOMEM.
X.	PAŹDZIERNIK	KOSZYK Z OWOCAMI I WARZYWAMI.
XI.	LISTOPAD	JESIEŃ W PARKACH I W LASACH NASZEGO MIASTA.
XII.	GRUDZIEŃ	RODZIME TRADYCJE BOŻONARODZENIOWE.
I.	STYCZEŃ	DZIADKOWIE ŚWIADKAMI TWORZENIA SIĘ LOKALNYCH TRADYCJI.
II.	LUTY	CO W RODZINNYM MIEŚCIE PODOBA MI SIĘ NAJBARDZIEJ ?
III.	MARZEC	ZWYCZAJE WIELKANOCNE W MOIM DOMU.
IV.	KWIECIEŃ	WITAMY WIOSNĘ Z POZNAŃSKĄ FANTAZJĄ.
V.	MAJ	POZNAJEMY LEGENDY ZWIĄZANE Z MIASTEM RODZINNYM.
VI.	CZERWIEC	MOJA MAMA JEST Z POZNANIA.

TREŚCI EDUKACYJNE :

WRZESIEŃ PRZEDSZKOLE NASZYM DRUGIM DOMEM :

1. Poznajemy naszą salę – wysłuchanie piosenki pt.: „Jestem sobie przedszkolaczek”:

- zapoznanie dzieci ze stałym miejscem przechowywania zabawek,
- zabawa dydaktyczna „gdzie mieszka zabawka ?”,
- poznawanie zabawek, ich budowy, funkcji, możliwości zabawy,
- przyzwyczajanie dzieci do konieczności odkładania zabawek na wyznaczone miejsce.

Zabawa ruchowa do piosenki „Jestem sobie przedszkolaczek”.

Spacer do ogrodu przedszkolnego :

- zapoznanie dzieci ze sprzętem ogrodowym,
- zawarcie umów dotyczących bezpiecznego korzystania z zabawek oraz zgłaszania się na zbiórkę.

2. Słów kilka o zachowaniu się w łazience i w szatni – rozmowa połączona z obserwacją i działaniem pt.: „tak będę zachowywać się w szatni i w łazience” :

- wycieczka „pociągiem” do łazienki – zapoznanie z wyposażeniem łazienki, ze sposobem korzystania z urządzeń sanitarnych,
- wdrażanie do samodzielnej obsługi w łazience.

Zabawa dydaktyczna „czy znajdziesz swój ręcznik ?” - samodzielne mycie rąk przy zabawie ortofonicznej „woda”(przećwiczenie narządów mowy na zgłoskach „szu”, „ciur”).

Poznajemy pozostałe pomieszczenia przedszkolne i ich przeznaczenie wycieczki „pociągiem” c.d. :

- zapoznanie z miejscem przechowywania odzieży i obuwia oraz wyglądem znaczka indywidualnego,
- dbanie o zachowanie ładu i porządku w szatni.

Po powrocie do sali zabawa relaksacyjna „mydło” – nauka wiersza pt.: „Mam trzy latka”

3. Jesteśmy „Zajęczkami” – utrwalanie nazwy grupy, wprowadzenie nazwy przedszkola :

- pacynka o imieniu „Kubuś Puchatek” rozmawia z dziećmi na temat wyglądu zajęczka (kolor futerka, wielkość), miejsca zamieszkania,
- zabawa ruchowo-naśladowcza nt. „zajęczki skakały po polach i łączkach”.

Rozmowa z dziećmi w oparciu o ilustracje na temat „jesteśmy zajęczkami” :

- osłuchanie się z nazwą przedszkola „Chatka Puchatka”,
- utrwalanie nazwy grupy,
- próby tworzenia scenek z wykorzystaniem kukiełek (zajęczki).

Wysłuchanie piosenki „Zajęczki” :

- osłuchanie się z melodią i słowami,
- zabawa ruchowa do słów piosenki,
- zabawy rytmiczne przy akompaniamencie bębenka,
- próby samodzielnego grania na bębnieku.

4. Malowanie farbą plakatową na temat zainspirowany oglądaniem znaczków indywidualnych w szatni i łazience :

- utrwalenie wyglądu znaczków indywidualnych (przejście do szatni i łazienki – odszukanie swojego znaczka),
- dalsze poznawanie zasad zachowania się w szatni i łazience.

Powrót do sali – nauka chodzenia parami ;

- słowne opisywanie swoich emblematów,
- próby wypowiedziania się na temat swojego znaczka.

Pierwsze próby malarskie - poznanie zasad korzystania z farb.

Zabawa ruchowo-naśladowcza przy akompaniamencie bębenka nt. „zajączki”, próby śpiewania piosenki.

5. Zabawa tematyczna „przyjemnie być dyżurnym” :

- wysłuchanie wiersza ilustrowanego ruchem pt. „Bałagan”,
- rozmowy przy tablicy ściennej – ukazanie roli nauczycielki, jako osoby dbającej o zachowanie ładu, porządku i czystości w sali, łazience i szatni,
- zapoznanie dzieci z możliwością niesienia pomocy pani – dzieci mogą same dbać o porządek w pomieszczeniach, w których przebywają (przedszkole jest naszym drugim domem), zachęcanie do podejmowania działań.

Zabawa ruchowa nt. „bałagan” zainspirowana treścią wiersza pod tym samym tytułem.

Osiągnięcia dzieci :

- znają swoją salę i inne pomieszczenia w przedszkolu,
- nabywają umiejętność zgodnej zabawy,
- poznają i wspólnie z nauczycielką ustalają zasady i reguły zgodnego współzycia i współdziałania,
- potrafią rozpoznać i nazwać swój znaczek,
- używają nazwy grupy, do której chodzą i identyfikują się z nią,
- podejmują próby zaśpiewania piosenki „Zajączki”,
- podejmują próby utrzymania w sali porządku i czystości.

PAŹDZIERNIK KOSZYK Z OWOCAMI I WARZYWAMI – BLIŻEJ POZNAJEMY POZNAŃSKĄ „PYRKĘ” :

Udział w uroczystości Święta Pieczonej Pyry w ogrodzie przedszkola.

1. Rozmowa połączona z obserwacją – spacer na targ lub ogródki działkowe :

- zapoznanie z wyglądem najczęściej spotykanych owoców i warzyw,
- w trakcie wycieczki przestrzeganie umów zawartych z nauczycielką.

Zadanie domowe : przynieść na następny dzień ulubione warzywa lub owoce celem zorganizowania w sali „kącika przyrody” pod hasłem „lubimy owoce i warzywa”.

Zabawa ruchowa ilustrowana piosenką „Na marchewki urodziny”, wykorzystanie sylwet warzyw.

2. Czy pyra i ziemniak oznacza to samo ? :

- urządzenie „kącika przyrody”, rozmowy dotyczące zgromadzonych okazów,
- pacynka przewodnikiem zabawy w „kąciku przyrody” – odgadywanie nazw warzyw i owoców, szczególne zwrócenie uwagi na ziemniaki, czyli poznańskie pyry,
- próby odpowiedzi na pytanie „czy ziemniak to pyra?”

Zadanie domowe : przynieść na jutro jednego, dużego ziemniaka.

Słuchamy piosenki „Jabłuszko”.

Lepimy z plasteliny wybrane warzywo lub owoc, zainspirowani oglądaniem „skarbów” zgromadzonych w „kąciku przyrody” :

- utrwalanie nazw owoców i warzyw,
- ćwiczenia manualne płacy i dłoni.

Zabawa ruchowa z elementami czworakowania do opowiadania nauczycielki „jabłuszko z drzewa

spadło i potoczyło się na trawę” – dzieci czworakują szukając jabłka. Na sygnał prostują się i unoszą rękę w górę pokazując jabłka”.

Przygotowanie wystawy prac (tworzenie dwóch zbiorów : warzyw i owoców).

Opowiadanie dzieci na temat owoców, które lubią najbardziej – smakowanie owoców z „kącika”.

3. „Co można zrobić z ziemniaka ?” :

- wysłuchanie wiersza H. Łachockiej pod tym samym tytułem – wymieniamy potrawy, w których znajdują się ziemniaki,
- prezentacja ziemniaków różnej wielkości (zadanie domowe) – dzieci opisują przyniesiony ziemniak,

Oglądanie barwnych ilustracji związanych z hodowlą ziemniaków :

- opisywanie kolejnych czynności rolnika uprawiającego ziemniaki,
- zachęcanie dzieci do dłuższych wypowiedzi.

Zabawa ruchowa „sadzimy ziemniaki”.

Działalność plastyczna – forma ofert :

- próby wykonania „ziemniaczanych zwierzątek”,
- pyrkowe stemple – wykonanie ramki za pomocą pyrkowych stempli i farb plakatowych.

Pomoc dzieci w zorganizowaniu wystawki własnych prac.

4. Jak smakuje pyrka w łupince ? – wprowadzenie wyrażeń gwarowych :

- rozmowy przy koszykach z owocami i warzywami – dalsze utrwalanie nazw (posługiwanie się zwrotami „warzywa” i „owoce”,
- odpowiedzi dzieci na temat dotyczący słowa „pyrka” i ustalenie „czy ziemniak to w poznańskiej mowie pyrka?”. Wyjaśnienie znaczenia słowa „gwara”. Ustalenie, że dzisiaj będziemy używać zwrotu „pyrka” (uczymy się poznańskiej gwary),
- prezentowanie przyniesionych przez dzieci pyrek,
- samodzielne przygotowanie pyrek przeznaczonych do późniejszej konsumpcji (wprowadzenie elementów projektu edukacyjnego) – dokładne mycie pyrek, osuszanie, owijanie w folię spożywczą, przestrzeganie ustalonych etapów działań, zgodna współpraca z grupą rówieśniczą, zwracanie się o pomoc do osoby dorosłej.

Zabawa relaksująca pt.: „Ziemniaki solone / ziemniaki nie solone” – ćwiczenie pomaga w rozwoju zmysłu smaku, ukazując dziecku przemianę produktów podczas przyprawiania i zachęca do spokojnego przyjmowania posiłków.

5. Co zjadamy?

Recytacja przez nauczycielkę wiersza pt.: „Co zjadamy”:

- uważne słuchanie tekstu,
- wymienianie owoców i warzywa wskazanych w wierszu,
- określanie części jadalnych (np. marchewka – korzonek, kalafior – kwiatki „różyczki”).

Zabawa ruchowa „rzuty do celu” (rzutkami są pyrki z kącika przyrody).

Zabawa dydaktyczna w kąciku z warzywami i owocami (utrwalanie zdobytej wiedzy o owocach i warzywach) – nazywamy je przed „ciekawskim zajęczkiem – pacynką”. Tłumaczymy jej m.in., co oznacza słowo „pyrka” i w jaki sposób może być wykorzystana (w kuchni i w zabawie).

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią wymienić i opisać najczęściej spotykane owoce i warzywa,
- znają różnicę między częściami jadalnymi a nie jadalnymi,
- samodzielnie przygotowują lokalną potrawę „pyrka w łupince”,
- opiszą sposób uprawiania ziemniaków,
- znają pojęcie gwara,
- odpowiedzą na pytanie „czy ziemniak znaczy to samo co pyrka”.

LISTOPAD JESIEŃ W PARKACH I LASACH NASZEGO MIASTA – NASZ WKŁAD W OBCHODY ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI :

1. Wycieczka do pobliskiego Lasku Dębińskiego – poznamy najbliższy park / las – zapoznanie z

pojęciem „ochrona środowiska”:

- rozmowa przy tablicy ilustracyjnej nt.: „las jesienią”,
- zawarcie umów dotyczących zachowania się w lesie,
- Krasnal Hałabała recytuje wiersz pt.: „Ochrona środowiska” i zaprasza dzieci na wycieczkę do Lasku Dębińskiego - wycieczka do Dębiny (zatrzymywanie się przy najczęściej występujących w okolicy drzewach i krzewach, Krasnal Hałabała zapoznaje dzieci z nazwą oglądanych okazów, wskazuje na charakterystyczne cechy liści i owoców, uwrażliwia na konieczność szanowania przyrody i kulturalnego proekologicznego zachowania się.

Po powrocie do przedszkola zabawa relaksująca pt.: „Jesienne liście”.

2. Urządzamy kącik przyrody nt.: „Dary z Lasku Dębińskiego”, wprowadzenie do nauki pamięciowej piosenki pt.: „Ola i liście” :

- rozmowa z dziećmi podczas tworzenia kącika przyrody z nagromadzonego przez dzieci materiału przyrodniczego,
- dalsze utrwalanie umiejętności rozpoznawania i nazywania niektórych „darów” lasu: jarzębina, kasztany, żółędzie oraz ich liści,
- nabywanie swobody w wyrażaniu swoich myśli, poprawne stosowanie form fleksyjnych w mowie potocznej.

Zabawa naśladowczo – ruchowa „cicho – głośno” :

- utrwalanie kontrastowych pojęć: cicho – głośno,
- wprowadzenie pojęć: szybko – wolno,
- rozszerzanie skali rozpoznawanych odgłosów, np. klaskanie, tupanie, szelest papieru, dźwięk kluczy.

Wprowadzenie piosenki pt.: „Ola i liście” :

- zapoznanie dzieci z treścią i melodią piosenki,
- ćwiczenia artykulacyjne wyrabiające mięśnie narządów mowy przez naśladowanie szumu wiatru: szszsz.

3. „Jesienny bukiet” :

- wysłuchanie wiersza recytowanego przez nauczycielkę „Listki” M. Czerkawskiej,
- próby segregowania zebranych liści według wielkości,
- nabywanie umiejętności posługiwania się słowami określającymi wielkość: duży, mały.

Zabawa ruchowa nt. „spadające liście”.

Działalność plastyczna - „Jesienny bukiet” :

- naklejanie kolorowych liści na dużych arkuszach papieru,
- poznawanie elementarnych wartości dotykowych, takich jak kształt i wielkość,
- towarzyszenie dorosłym w ozdabianiu sali wytworami plastycznymi dzieci.

4. Teatryk kukiełkowy pt.: „Orzeszki z Lasku Dębińskiego” wg opowiadania I. Salach „Orzeszki”:

- przedstawienie przez nauczycielkę teatryku kukiełkowego,
- zapoznanie z procesami zachodzącymi w przyrodzie np. dojrzewanie plonów,
- uświadomienie konieczności gromadzenia zapasów na zimę. Zachęcanie dzieci do dzielenia się z innymi, np. słodyczami, zabawkami itp.

Zabawa ruchowa pt.: „Jesień” :

- reakcja ruchowa na akompaniament muzyczny oraz słowa nauczycielki,
- powtarzanie za nauczycielką rytmicznych tekstów np.: pa-da desz-czyk,
- odpowiednie reagowanie na sygnały muzyczne.

Zabawa dydaktyczna „Orzechy” :

- wprowadzenie globalnej oceny zgromadzonych przedmiotów „tyle samo”,
- prawidłowe stosowanie nowego pojęcia w zabawie,
- zachęcanie do wyrażania własnych myśli (opinii).

5. „Jesienne harce” – zestaw zabaw ruchowych (op. Mgr B. Włodarz) :

- marsz sygnalizujący rozpoczęcie zabawy,
- zabawa orientacyjno – porządkowa „Spacer”,
- ćwiczenie dużych grup mięśniowych „Drzewo”,
- zabawa z elementami czworakowania „Kasztany”,
- ćwiczenie tułowia – skręty,

- zabawa z elementem równowagi „Kto zgubił ?”,
- zabawa z elementem skoku,
- marsz uspakajający.

Udział dzieci w uroczystości przedszkolnej przygotowanej przez kolegów ze starszych grup z okazji Święta Odzyskania Niepodległości.

Osiągnięcia dzieci:

- nazywają i rozpoznają kilka najczęściej spotykanych drzew i krzewów w parkach i lasach poznańskich,
- potrafią obserwować zmiany zachodzące w otoczeniu w związku ze zmianą pory roku,
- posługują się słowami określającymi położenie przedmiotów w przestrzeni (na, pod, za, przed); kierunek przedmiotów (w przód, w tył); wielkość przedmiotów (duży, mały); ciężar przedmiotów (ciężki, lekki),
- zaśpiewają piosenkę „Ola i liście”,
- rozumieją przesłanie „dzielić się”,
- potrafią towarzyszyć i pomagać dorosłym w prostych pracach gospodarskich (np. wycieranie kurzu z półek, układanie książeczek w kąciku czytelnicy),
- wiedzą, jak wygląda flaga narodowa, potrafią ją wykonać z gotowych elementów i w dniu Święta Niepodległości wyeksponować ją (przy pomocy dorosłych) w widocznym miejscu w domu rodzinnym i w przedszkolu,
- znają powagę hymnu narodowego i wiedzą jak się zachować podczas słuchania go.

GRUDZIĘŃ RODZIME TRADYCJE BOŻONARODZENIOWE :

1. A wigilia już niedługo – kontynuujemy rozmowy o świętach i wigili:
  - wymienianie zwyczajów związanych z tym dniem, np.: oczekiwanie na narodziny Jezusa, ubieranie choinki, oczekiwanie na pierwszą gwiazdkę, łamanie się opłatkiem, wspólna wigilia (tradycyjne potrawy, sianko pod obrusem, wolne miejsce przy stole dla niespodziewanego gościa, odświętny strój), prezenty pod choinką – wizyta Gwiazdora, itd.
  - Zabawa ruchowa pt.: „Pada śnieg”,
  - Zabawy plastyczne - wykonanie łańcucha z kolorowego papieru na choinkę.
2. Opowiadanie nauczycielki nt.: „Życzenia” – wykonanie z gotowych elementów kartki bożonarodzeniowej.
  - Wycieczka na pocztę - wysyłamy samodzielnie wykonane kartki bożonarodzeniowe chorym kolegom.
  - Zabawa tematyczna nt.: „Świąteczny obiad” – poznajemy poznańskie tradycje obchodzenia Świąt Bożego Narodzenia.
3. Dekorujemy choinkę w połączeniu z wysłuchaniem wiersza B. Formy „Choinka”:
  - wysłuchanie wiersza „Choinka”, porównywanie i wyszukiwanie różnic w wyglądzie choinki przedstawionej w wierszu i znajdującej się w Sali (jeszcze nie przystrojonej), wymienianie co znajduje się na każdej z nich,
  - Ubieranie choinki grupowej :
    - utrwalanie pojęć rozwijających orientację przestrzenną np.: „gdzie powiesimy gwiazdkę, bombkę? Na górze, na dole, wyżej, niżej itd. wymienianie „co wisi wysoko, pomiędzy tymi ozdobami, co najwyżej, co najniżej.
  - Zabawa ruchowa: „Wirujące śnieżynki”.
  - Zabawy plastyczne :
    - lepienie z masy solnej nt., dowolny, zainspirowany oglądaniem ozdób choinkowych,
    - dzielenie masy solnej na części, zlepienie, spłaszczanie, toczenie i drążenie otworów – ćwiczenie sprawności manualnych.
4. Opowiadanie nauczycielki na temat „Prezenty od Gwiazdora” połączone z nauką pastorałki

„Kiedy dzieci mocno spały”:

- wyjaśnienie pojęcia „Gwiazdor” (gwara poznańska),
- swobodne wypowiedzi dzieci nt.: prezentów świątecznych (mają swoje miejsce pod choinką, są opakowane w świąteczny papier, przeznaczone dla osób które kochamy), itp., segregowanie prezentów wg wielkości: od najmniejszego do największego,

Zabawa ruchowo – muzyczna „Szedł Mikołaj”.

Nauka pamięciowa I zwrotki pastorałki „Kiedy dzieci mocno spały”, obrazowanie ruchem tekstu pastorałki.

5. Opowieści ruchowe – „Hałabała i choinka” połączone z malowaniem świątecznej choinki:

- inscenizowanie ruchem zabaw zimowych : jazda na sankach, jazda na nartach, formowanie śnieżek (stare gazety), rzuty śnieżkami do celu, „jazda na łyżwach” w metrum trzymiarowym – krok wykonywany na raz,

Malowanie farbą plakatową nt.: „Choinka” :

- odzwierciedlanie wyglądu choinki w formie płaskiej, prawidłowe nabieranie farby na pędzel, nazywanie i rozpoznawanie koloru zielonego (utrwalanie znajomości barw).

6. Wigilia grupowa z zaproszonymi gośćmi – Rodzicami:

- spotkanie przy choince,
- program artystyczny w wykonaniu grupy,
- składanie życzeń świątecznych kolegom z grupy, zaproszonym gościom,
- wręczenie rodzicom samodzielnie wykonanych upominków,
- uczestniczenie w poczęstunku świątecznym przygotowanym przez rodziców, w tym dzielenie się opłatkiem,
- stworzenie radosnej, przedświątecznej atmosfery.

Osiągnięcia dzieci:

- wymieniają niektóre zwyczaje związane z Wigilią ;
- potrafią zachować się przy stole wigilijnym, dzielić się opłatkiem ;
- posługują się słowami określającymi położenie przedmiotów w przestrzeni: na, pod, za, obok ;
- nazywają popularnego Świętego Mikołaja Gwiazdorem ;
- opowiedzą o prezentach pod choinkę i dlaczego w Poznaniu to Gwiazdor obdarowuje prezentami ;
- samodzielnie wykonają łańcuch na choinkę z kolorowych pasków papieru oraz zawieszą ozdoby choinkowe na choince ;
- zaśpiewają pastorałkę „Kiedy dzieci mocno spały” i fragmenty niektórych polskich kolęd ;
- namalują farbami choinkę (rozpoznają i nazywają kolor zielony).

STYCZEŃ DZIADKOWIE ŚWIADKAMI TWORZENIA SIĘ LOKALNYCH TRADYCJI :

1. Słuchanie opowiadania nauczycielki dziadek” pt.: „Babcia i (mat. własne):

- ukazanie roli jaką pełnią dziadkowie w rodzinie,
- wdrażanie dzieci do skupienia uwagi podczas słuchania opowiadania,
- nabywanie swobody w samorzutnym wyrażaniu swoich myśli i przeżyć.

Zabawa ruchowa: „Baw się razem z nami” do piosenki „Tak się zachmurzyło”.

Portret babci i dziadka – rysowanie kredkami świecowymi :

- próby uchwycenia charakterystycznych cech postaci ludzkiej,
- kształcenie wyobraźni i pamięci odtwórczej, samodzielne przygotowanie laurki dla babci i dziadka z okazji ich święta.

2. Nauka wierszyka dla babci „Dam babuni” i dla dziadka „Dziadku, dziadku”:

- rozmowa na temat treści przekazanych w tekście,
- zwracanie uwagi na dykcję, postawę dziecka podczas recytacji,
- wprowadzenie radosnej atmosfery oczekiwania na Święto Dziadków.

Zabawa ruchowa: „Ptaszki piją wodę” – ćwiczenia tułowia.

Koncert dla Babci:

- próby śpiewu indywidualnego i zbiorowego piosenki „Chłodno choince”,
- zachęcanie dzieci do indywidualnej inscenizacji piosenki „Bal w przedszkolu”,
- ćwiczenia rytmiczne – wyklaskiwanie rytmu refrenu piosenki „Bal w przedszkolu” na słowach „hopsa, hopsa”, „dana, dana”.

3. Teatrzyk kukielkowy nt.: „Była babuleńka” wg J. Porazińskiej:

- budowanie więzi z ludźmi z najbliższego otoczenia,
- rozwijanie umiejętności logicznego myślenia poprzez wiązania przyczyn i skutków,
- próby wypowiedzi dzieci nt.: „dlaczego dziadkowie są świadkami tworzenia się lokalnych tradycji?” – wytłumaczenie znaczenia słowa TRADYCJA.

Zabawa ruchowa: „Wirujące śnieżynki”.

Poznań z lat młodości naszych dziadków – oglądanie fotografii i widoków dawnego Poznania:

- nazywanie swojego miasta,
- nabywanie umiejętności rozpoznawania i wskazywania swojego miejsca zamieszkania (domu, podwórka – bez nazywania ulicy).

4. Słuchanie opowiadania nauczycielki nt.: „Babcia i Dziadzio” – nauka piosenki pt.: „Dla mojej babci”.

Zabawa tematyczna nt.: „Śniadanie dla moich dziadków” :

- samodzielne przygotowanie śniadania dla babci i dziadka – zabawa.

Zabawa plastyczna :

- układanie i naklejanie na zielonej podkładce z elementów geometrycznych prac nt.: „Kwiatek dla mojej babci”, zainspirowane oglądaniem widokówek przedstawiających kompozycje kwiatowe.

Rozmowa przy tablicy graficznej nt.: „Czego uczy mnie babcia i dziadek” – oglądanie starych ilustracji przedstawiających dziadków jak byli przedszkolakami.

5. Uroczystość przedszkolna z okazji Dnia Babci i Dziadka – gościmy dziadków w naszej grupie! :

- powitanie miłych gości wierszem, tańcem i piosenką – prezentacja programu artystycznego,
- złożenie Dziadkom życzeń z okazji ich święta i wręczenie własnoręcznie wykonanych upominków,
- uczestniczenie z dziadkami w poczęstunku przygotowanym przez rodziców wychowanków (dzieci zaproszonych dziadków).

Wspólne zabawy ruchowe z piosenką: „Siała baba mak”, „Zasiali górale”, „W murowanej piwnicy”, „Ojciec Wirgiliusz”, „Szła dziewczeczka”, „Mam chusteczkę”, itp.

Osiągnięcia dzieci:

- słownie opiszą wygląd babci i dziadka (wiedzą jak mają na imię) ;
- samodzielnie złożą dziadkom życzenia z okazji ich święta ;
- znają i bawią się w zabawy w jakie bawili się dziadkowie np.: *Karuzela, Rolnik sam w dolinie, Dwóm tańczyć się zachciało, Chodzi lisiek koło drogi* ;
- recytują poznane wierszyki.

LUTY CO W RODZINNYM MIEŚCIE PODOBA MI SIĘ NAJBARDZIEJ ?

1. Poznań – miasto, w którym mieszkam:

- wysłuchanie wiersza I. Salach pt.: „Miejsce” - nawiązanie do miasta w którym mieszkamy,
- rozmowy z pomocą barwnych ilustracji o naszym mieście – wskazywanie znanych historycznych miejsc, rozwijanie tożsamości lokalnej (wskazywanie kim jesteśmy, w jakim mieście mieszkamy).

Zabawa ruchowa: „Dwa koziołki na Ratuszu” – wysłuchanie hejnału.

Nauka tańca regionalnego z przyśpiewką „Wiwat”.

2. Poznańskie koziołki – wysłuchanie legendy o poznańskich koziołkach:

- próby dłuższych wypowiedzi dzieci nt., przygody koziołków ratuszowych,
  - liczenie w zakresie dwóch (przeliczając kapustę dla koziołka),
  - układanie kapusty od największej do najmniejszej,
  - porównywanie, używając pojęć: mała, duża, większa, mniejsza, większa itd.
- Zabawa ruchowa: „Dwa koziołki na Ratuszu” – kolejne wysłuchanie hejnału.
Pamięciowe opanowywanie wiersza pt.: „Poznańskie koziołki”.

3. Nasz Ratusz – poznajemy legendę pt.: „O trębaczach ratuszowych”:

- próby opowiadania usłyszonej historii przez dzieci własnymi słowami (pomocą jest historyjka obrazkowa),
  - wysłuchanie hejnału, wyróżnianie go spośród innych hejnałów granych w miastach wielkopolskich,
  - wprowadzenie zwrotu – HEJNAŁ POZNAŃSKI.
- Zabawa ruchowa z piosenką” „Muzykanci - konszabelanci”.
Wykonanie pracy plastycznej pt.: „Ratusz”:
➤ zarysowywanie kolorową kredą konturów Ratusza na dużym szarym papierze.
Dalsze opanowywanie pamięciowe wiersza pt.: „Poznańskie koziołki”.

4. Moja dzielnica – Dębiec – spacer po najbliższej okolicy:

- odnajdywanie pięknych miejsc w którym żyjemy,
  - szukanie drogi do własnego domu, do przedszkola,
  - wskazywanie miejsca zamieszkania – utrwalanie adresu zamieszkania.
- Po powrocie do przedszkola:
➤ wysłuchanie wiersza W. Ścisłowskiego pt.: „Na Dębinie”,
➤ próby rysowania ulubionych miejsc spacerów lub zabaw.

5. Poznań – moje miasto rodzinne (udział w uroczystości przedszkolnej) :

- zapoznanie się z tradycjami lokalnymi przedstawionymi przez starsze grupy,
- poprzez piosenki, przyśpiewki ludowe i wierszyki bliższe poznanie miasta rodzinnego,
- rozwijanie w dzieciach śmiałości występowania na forum środowiska przedszkolnego,
- integracja ze społecznością przedszkolną i lokalną,
- pielęgnowanie więzi międzyludzkich pomiędzy najstarszymi członkami Dębca (chór seniorów „Wesołe Kumoszyki”), a najmłodszymi – przedszkolakami,
- uczenie się roli współgospodarza placówki przedszkolnej.

Osiągnięcia dzieci:

- znają nazwę miasta rodzinnego oraz historię poznańskich koziołków (wiedzą gdzie koziołki mieszkają) ;
- rozpoznają hejnał miasta Poznania ;
- śpiewają piosenkę: *Dwa koziołki na Ratuszu* ;
- recytują wiersz: *Poznańskie koziołki* ;
- tańczą taniec ludowy: *Wisielok* ;
- rozpoznają miejsce swojego zamieszkania, wymieniają nazwę ulicy przy której mieszkają ;
- podejmują próby opowiedzenia legendy nt: *Trębacz z ratusza poznańskiego*;
- potrafią przezwyciężyć lek przed występem i pokonać tremę ;
- liczą w zakresie dwóch; porównują używając określeń: mała, duża, mniejsza, większa.

MARZEC ZWYCZAJE WIELKANOCNE W MOIM DOMU

1. Oglądanie świątecznych pocztówek:

- zapoznanie z charakterystycznymi elementami związanymi ze świętami wielkanocnymi: palemki, pisanki, zajączek, kurczaczek, baranek itd.,
- określenie poszczególnych dni składających się na święta Wielkanocne: Wielka Sobota, Wielka Niedziela i Wielki Poniedziałek,
- odwołanie się do doświadczeń dzieci.

Zabawa ruchowa: „Skaczące zające”.

Praca plastyczna: „Kolorowa pisanka” (pomoce: kredki i karty pracy z konturem pisanki) :

- utrwalanie znajomości barw podstawowych,
- wdrażanie do kolorowania bez przekraczania linii,
- kształcenie nawyku sprzątanía po skończonej pracy.

Wprowadzenie do nauki piosenki pt.: „Pisanka”.

2. Wycieczka do Osady Traperskiej.

W programie:

- malowanie pisanek,
- przejażdżki psim zaprzęgiem,
- konkursy i zabawy o charakterze leśnym i wiejskim np. chodzenie w traperskich nartach, przeciąganie liny; biesiada przy ognisku z pieczeniem kiełbasek.

Wdrażanie do kultywowania wielkanocnych tradycji :

- zachęcanie do przebywania na świeżym powietrzu i wspólnej zabawy,
- wdrażanie do bliskiego obcowania ze zwierzętami – pokonywanie strachu,
- uświadomienie dzieci o nie karmieniu zwierząt swoim jedzeniem.

3. Wielkanocne tradycje i obyczaje na podstawie w literaturze pięknej :

- dostarczanie wiedzy dotyczącej tradycji lokalnych Świąt Wielkanocnych,
- zachęcanie dzieci do wzięcia udziału w przygotowaniach świątecznych – malowanie pisanek, przygotowanie koszyczka ze święconką itp.,
- oglądanie pisanek i kraszanek wykonanych przez ludowych twórców.

Zabawa ruchowa – ekspresja ruchowa do piosenki „Pomogę mamusi”.

Praca plastyczna „Pisanki”- ozdabianie szablonu pisanki, rysowanie mazakami :

- próby rysowania linii prostych i falistych,
- rozwijanie umiejętności odwzorowywania.

Udział dzieci w upiększaniu sali przedszkolnej pracami samodzielnie wykonanymi.

4. Uroczystość przedszkolna „Poranek Wielkanocny” :

- integracja całej społeczności przedszkolnej,
- kultywowanie lokalnych tradycji wielkanocnych,
- pokonywanie tremy podczas recytacji wierszy i śpiewu piosenek,
- wdrażanie do wspólnej zabawy w szukania Zajączka na terenie ogrodu przedszkolnego.

5. Opisywanie wyglądu wielkanocnego „Zajączka” na podstawie doświadczeń i przedstawionych obrazków :

- zapoznanie z miejscem, w którym mieszka zając i z ulubionym jego pokarmem,
- wdrażanie do pojedynczego wypowiedzania się, słuchania innych i czekania na swoją kolej,

Rozmowa na temat historyjki obrazkowej, „Co przyniósł zajączek?” :

- próby wypowiedzania się na temat treści obrazków.

Zabawa ruchowa: „Zajączki”.

Praca plastyczna: „Mój prezent od Zajączka?” (pomoce: kredki, kartki papieru) :

- słowne opisywanie wykonanych prac,
- zgadywanie przez inne dzieci tego, co znajduje się na obrazku

Zorganizowanie wystawki dla rodziców w holu przedszkola.

Osiągnięcia dzieci:

- wymienią charakterystyczne elementy związane ze Świętami Wielkanocnymi np.: palemka, pisanka, zajączek, kurczaczek ;

- rozpoznają i nazywają barwy podstawowe ;
- samodzielnie przygotowują pisanekę ;
- potrafią przy pomocy pracy plastycznej wyrazić życzenie „oczekiwanego upominku od Zajączka” ;
- integrują się grupami przedszkolnymi i pracownikami placówki.

KWIECIEŃ WITAMY WIOSNĘ Z POZNAŃSKĄ FANTAZJĄ

1. Teatrzyk kukiełkowy na podstawie opowiadania „O wiosnie w lesie i o wiewiórki ważnym interesie”: (wg Z. Krzemienieckiej) :

- wdrażanie dzieci do kulturalnego zachowania się podczas przedstawienia,
- próby analizy treści opowiadania.

Zaproszenie do zabawy „w teatr” – kształcenie umiejętności odtwarzania przyjętej przez siebie roli zgodnie z przebiegiem akcji.

Zabawa ruchowa: „Wietrzyk psotnik”.

Posłuchajmy czy wiosna do nas przyszła?” :

- ćwiczenia artykulacyjne wyrabiające mięśnie narządów mowy na zgłoskach: zzz, bzz,
- zapoznanie dzieci z piosenką pt.: „Świeci słońeczko”,
- próby indywidualnego śpiewu piosenki – zachęcanie do swobodnej ekspresji ruchowej.

2. Wycieczka po osiedlu i do Ogródków Działkowych:

- dostrzeganie zmian w krajobrazie przyrodniczym jak np.: topnienie śniegu, kałuże itp.,
- przestrzeganie zakazu brania do rąk znalezionych czy nie znanych przedmiotów,
- przypomnienie i utrwalenie elementarnych przepisów ruchu drogowego,
- wskazywanie na elementy krajobrazu i piękna ziemi poznańskiej,
- niezmiennie budzenie wrażliwości estetycznych dzieci w kontaktach z przyrodą lokalną,
- umożliwianie wychowankom obcowania z rodzimą przyrodą w sposób czynny.

3. Historyjka obrazkowa na podstawie opowiadania „Jak dzieci wiosnę przyspieszyły” (wg M. Kownackiej) :

- wdrażanie dzieci do uważnego słuchania opowiadania,
- ćwiczenia spostrzegawczości i analizy treści,
- uważne słuchanie opisu słownego i próby kojarzenia go z treścią obrazka.

Zabawa ruchowa: „Idzie wiosna”.

Witamy wiosenko – zabawa muzyczno – ruchowa :

- zabawa ilustrowana ruchem oparta na treści piosenki: „Świeci słońko”,
- nauka boczego cwału w wolnym tempie,
- utrwalenie pojęć: wolno – szybko.

Dalsze zaznajamianie z lokalnymi tradycjami witania WIOSNY.

4. Wysłuchanie piosenki „Odejdź zimo” :

- zabawa ruchowa do piosenki,
- instrumentacja piosenki z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych.

Szukamy pierwszych oznak wiosny – rozmowa kierowana przez nauczyciela.

Nauka pamięciowa I zwrotki i refrenu.

Zabawa ruchowa: „Kropla wody i promienie słońca”.

Malowanie farbami plakatowymi nt.: „Kolory wiosny” :

- prezentacja wykonanych prac i nazywanie użytych kolorów.

Śpiewanie indywidualne i grupowe I zwrotki i refrenu piosenki „Odejdź zimo”.

5. „Szukamy wiosny” – wycieczka do ogrodu przedszkola :

- próby dostrzegania pierwszych zmian zachodzących w świecie roślin – krokusy, przebiśniegi, pąki na drzewach i krzewach, młode źdźbła trawy itp. ,
- rozwijanie opiekuńczego stosunku do roślin,
- poznawanie prostych zjawisk przyrodniczych na podstawie bezpośredniej obserwacji (wschodzenie roślin, rozkwitanie),

- wysłuchanie wiersza I. Salach „Pierwiosnek”.
- Powrót do przedszkola.
 Zabawa ruchowa „Rosnę jak kwiat”;
 Wykonanie pracy plastycznej nt.: „Pierwiosnek” (plastelina, kartoniki z konturami).

6. Żegnamy zimą, witamy wiosną ! :

- udział społeczności przedszkolnej w zabawie pożegnania zimy i powitania wiosny,
- poznanie nazwy lokalnej/zamiennika Marzanny – Śmierotka/Śmiercicha,
- wysłuchanie opowieści „Jak dawno, dawno temu wypędzano Śmiercichę na wielkopolskiej wsi”,
- powrót do przedszkola z przyśpiewką ludową na ustach „Gaik zielony” i wykonanym przez dzieci Gaikiem – symbolem wiosny.

Osiągnięcia dzieci:

- wymieniają charakterystyczne cechy wiosny ;
- zaśpiewają piosenkę *Odejdź zimo* ;
- w mowie gwarowej znają znaczenie pojęcia *Śmierotka – Marzanna* ;
- rozpoznają spośród różnych kwiatów *pierwiosnka* ;
- potrafią koncentrować uwagę przez dłuższą chwilę.

MAJ POZNAJEMY LEGENDY ZWIĄZANE Z MIASTEM RODZINNYM

1. Moje miasto rodzinne – multimedialna prezentacja Poznania :

- przyglądanie się pojazdom, urządzeniom i maszynom ułatwiającym ludziom pracę ;
- oglądanie postaci historycznych (jak byli ubrani, jakich używali przedmiotów użytkowych, jak były ubrane dzieci, jakie miały zabawki, itp.),
- zwiedzanie Starego Rynku przyglądanie się kamieniczkom, próby dzielenia się zebranymi spostrzeżeniami,
- uświadamianie przynależności narodowej – mój dom, moje przedszkole, moje miasto, moja ojczyzna.

Zabawa ruchowa: „Laurencja”.

Praca plastyczna - Moje miasto – próby rysowania kredkami pastelowymi zainspirowane prezentacją multimedialną.

2. Inscenizacja teatralna legendy o powstaniu poznańskiego hejnału – wysłuchanie hejnału :

- zapoznanie dzieci z legendą oraz wynikającą z tego tradycją grania hejnału z ratuszowej wieży w towarzystwie poznańskich koziołków,
- wzbogacenie słownika dzieci o pojęcie LEGENDA.

Wysłuchanie hejnału poznańskiego z płyty CD;

Opowieść ruchowa do przyśpiewki lokalnej „Wisielok”.

Wprowadzenie wiersza pt.: „Poznań moje miasto rodzinne” :

- omówienie trudniejszych określeń,
- nauka pamięciowa wiersza.

3. Jak powstało miasto Poznań? – zabawa tematyczna („w teatr”) do opowieści nauczycielki :

- wybór spośród dzieci - aktorów opowieści,
- omówienie zasad zabawy,
- wyjaśnienie roli narratora (nauczycielka opowiada historię spotkania 3 braci – Lecha, Czecha i Rusa), oraz roli „aktorów”.

Zabawa „w teatr” :

- kształtowanie więzi między dziećmi poprzez wspólne pozytywne przeżycia,
- rozwijanie sprawności ruchowej, koordynacji oraz spostrzegawczości,
- ćwiczenie umiejętności słuchania opowiadania nauczycielki/narratora,
- rozwijanie twórczej ekspresji,
- rozbudzanie zainteresowań związanych z historią swojego miasta.

4. Poznańskie koziołki i ich przyjaciele :

- ćwiczenie umiejętności słuchania krótkich tekstów inscenizowanych,
- próby określenia zachowania bohaterów utworu,
- swobodne wypowiedzi dzieci na temat udziału w zabawie inscenizowanej.

Zabawy kukielkami :

- inicjowanie swobodnych zabaw dziecięcych z bohaterami /kukielkami inscenizacji/.

Zabawa ruchowo – taneczna „Wisielok”.

Praca plastyczna nt.: „Poznańskie koziołki” :

- wykonanie z gotowych elementów koziołków z ratuszowej wieży,
- wyrażanie przeżyć i wiedzy o mieście rodzinnym w twórczości plastycznej,
- przypominanie o zachowaniu porządku w miejscu pracy i mówieniu umiarkowanym głosem.

5. Wycieczka „Bimbą” po Poznaniu :

- wycieczka turystycznym, zabytkowym tramwajem ulicami rodzinnego miasta,
- rozpoznawanie i nazywanie z okien tramwaju zabytków i najciekawszych pomników historii miasta,
- poznanie i rozumienie kolejnego wyrażenia w gwarze poznańskiej BIMBA – TRAMWAJ,
- rozwijanie postaw patriotycznych związanych z nabywaniem tożsamości lokalnej,
- dalsze poznawanie historii najbliższej okolicy.

Osiągnięcia dzieci:

- potrafią wskazać i nazwać niektóre pomniki znajdujące się w Poznaniu ;
- znają legendę o powstaniu miasta rodzinnego ;
- wiedzą, kto to jest LECH, CZECH I RUS oraz co oznacza słowo *LEGENDA i BIMBA* ;
- podejmują próby samodzielnych „zabaw w teatr” w formie odtwórczej, z wykorzystaniem kukielek ;
- recytują wiersz pt.: *Poznań moje miasto rodzinne.*

CZERWIEC MOJA MAMA JEST Z POZNANIA

1. Rozmowa przy gazetce tematycznej nt.: „Moja mama” :

- wysłuchanie piosenki „Całusy dla mamy” (sł. A. Galica, muz. T. Pabisiak),
- dostrzeganie wkładu mamy w codziennych pracach domowych i w pracy zawodowej – jak ma na imię twoja mama? Jaki zawód wykonuje? Co robi w domu? Kto jej w tych czynnościach pomaga? Czy to, co robi mama w pracy i w domu, jest potrzebne i komu służy? itp.,
- rozbudzanie szacunku i miłości dla obojga rodziców.

Zabawa ruchowa: Pomagamy mamusi”.

Dla ciebie mamo :

- nauka pamięciowa piosenki „Całusy dla mamy”,
- improwizacja ruchowa,
- utrwalenie poznanych wcześniej piosenek,
- ćwiczenia słuchowe.

2. Teatrzyk kukielkowy wg opowiadania M. Kownackiej „Wszystko dla mamy” :

- wzbogacanie słownictwa dzieci o wyraz „nowalijki”,
- kształtowanie mowy dzieci poprzez zwracanie uwagi na budowanie wypowiedzi w formie zdań pojedynczych,
- rozwijanie życzliwości i szacunku dla mamy.

Zabawa ruchowa - naśladowanie ruchem, gestem i mimiką czynności wykonywanych w domu przez mamę.

Dla naszej mamy :

- utrwalanie słów i melodii piosenki „Całusy dla mamy”,

- ćwiczenia słuchowe „Pora wstać” – reakcja na melodię określonej piosenki.

3. Wypowiedzi dzieci podczas prezentacji przyniesionych przez nie albumów nt.: „Jak wyglądała moja mama w moim wieku ?” :

- przybliżanie roli rodziców w życiu dziecka,
- ukazywanie zwyczajów panujących w domu rodzinnym,
- dalsze zdobywanie wiedzy na temat domu rodzinnego i miasta w którym mieszkamy,
- nabywanie swobody w samorzutnym wyrażaniu swoich myśli.

Zabawa ruchowa: „Karuzela” – zabawa w którą bawiła się mama jak była dziewczynką.

Rysowanie kredkami pastelowymi :

- rysowanie kredkami nt. dowolny zainspirowany oglądaniem barwnych bukietów na ilustracjach,
- próby wyrażania własnych spostrzeżeń w formie płaskiej,
- bezpośrednie obcowanie z wytworami sztuki.

4. Wazoniki na kwiatki dla mojej mamy – oklejanie plastikowej buteleczki plasteliną :

- wzmacnianie mięśni palców poprzez wyrabianie i rozprowadzanie plasteliny,
- zachęcanie dzieci do samodzielnego przygotowania podarunku z okazji Dnia Matki.

Zabawa ruchowa do piosenki „Będę mamie pomagała” (płyta CD).

Pamięciowa nauka wiersza „Dbamy o mamy” (I. Salach) - dalsze zapoznanie dzieci ze sposobem okazywania uczuć mamie, a w tym wyrażania szacunku dla jej wkładu w nasze szczęśliwe dzieciństwo.

5. Kocham Cię mamo ! :

- rozmowa na podstawie wiersza J. Kulmowej „Mamy mamę” połączona z opowiadaniem o tym jak spędzamy czas ze swoją mamą,
- wdrażanie do uważnego słuchania i zapamiętywania treści,
- zachęcanie dzieci do dzielenia się z innymi swoimi codziennymi sprawami – troskami i radościami.

Zabawa ruchowa: „Uciekaj myszko” – zabawa w którą bawiła się mama jak była dziewczynką.

„Portret mamy” – praca plastyczna :

- rysowanie portretu mamy,
- ozdabianie serca wg własnego pomysłu,
- zastanawianie się nad tym, jakie przyjemności może sprawić dziecko swojej mamie,
- próby dawania przykładów nt.: „Jaką przyjemność sprawię dzisiaj mojej mamie?”.

Osiągnięcia dziecka:

- potrafią zaśpiewać piosenkę „*Calusy dla mamy*” ;
- recytują wiersz „*Dbamy o mamy*” ;
- wiedzą gdzie i w jakim charakterze mama pracuje zawodowo ;
- rozumieją jak ważną rolę pełni mama w domu rodzinnym ;
- potrafią samodzielnie posprzątać zabawki, by wspomóc mamę w zajęciach domowych ;
- opisują słownie wygląd mamy, wiedzą jakie ma imię, potrafią narysować portret mamy ;
- znają pojęcie *portret*.

Ewaluacja :

Narzędziami sprawdzającymi i badającymi zmiany między osiągnięciami końcowymi, a początkowymi będą :

- obserwacje dzieci (postawa, aktywność, samodzielność, umiejętność pracy w grupie),
- wypowiedzi ustne na bieżących zajęciach,
- rozbudzone zainteresowania i wyobrażenia o miejscu zamieszkania, własnym mieście,
- wrażenia z zajęć i przeżywanie przez dzieci treści zajęć,
- rozmowy z rodzicami.

Formami sprawdzania osiągnięć, umiejętności i wiadomości będą :

- udział dzieci w imprezach i uroczystościach przedszkolnych,

- wystawy, ekspozycje wykonanych prac,
- przygotowane i wystawione inscenizacje, spektakle, zabawy, tańce,
- gromadzenie informacji (karty obserwacji dzieci – notowanie uwag, spostrzeżeń),
- ankiety oceniające zajęcia,
- dokumentacja zajęć (zdjęcia, nagrania).

Bibliografia :

- D. Chauvel, Ch. Noret; Zabawy relaksujące dla przedszkolaków, Warszawa 2000
- M. Andrałojć; Poznań – przewodnik dla dzieci, Poznań 2003
- M. Warkoczewska; Dawny Poznań – widoki i fotografie miasta z lat 1618 – 1939, Poznań 1983
- J. Unierzyski; Poznań, Poznań 1985
- B. Koloska, I. Markert; Nie ma czasu dla księżniczki. Przedstawienia kukielkowe dotyczące problemów dziecięcych, Kielce 2002
- K. Właźnik; Przewodnik metodyczny dla nauczyciela. Wychowanie fizyczne w przedszkolu, Łódź 1996
- A. Łada-Grodzicka (red.); ABC... Program wychowania przedszkolnego XXI wieku, Warszawa 2000
- D. Malko, Metodyka wychowania muzycznego w przedszkolu, Warszawa 1988
- M. Bogdanowicz, W co się bawić z dziećmi? Piosenki i zabawy wspomagające rozwój dziecka, Gdańsk 2005

Opracowanie :

mgr Bernadeta Włodarz nauczycielka Przedszkola nr 22 w Poznaniu
mgr Ewa Wojcieszak dyrektor Przedszkola nr 22 w Poznaniu

**II etap programu:
WIELKOPOLSKA – MOJA MAŁA OJCZYZNA**

*„Kochamy nasze miasto
Grodem Poznańskim zwane
wszystkie jego uliczki
i zabytki znane.
Wśród nas pozostała
poznańska spuścizna
bo tu nasze
miejsce
nasza mała ojczyzna.”*

Celem tej części programu edukacji regionalnej jest zainteresowanie dzieci przedszkolnych dziedzictwem kulturowym naszego regionu i nadanie jego dorobkowi właściwej rangi.

Proces edukacji regionalnej w przedszkolu winien zawierać kilka celów szczegółowych, w tym m.in.:

- wyposażenie dziecka w zasób podstawowej wiedzy o własnym regionie, jest ona bowiem podstawą akceptacji rodzinnego dziedzictwa kulturowego
- wydobycie w całym procesie edukacji wielorakich wartości, tkwiących we własnym regionie; wszystkie bowiem elementy kształtujące pojęcie „regionu” : kultura, społeczność, terytorium, są nośnikami wartości
- przygotowanie dzieci do identyfikacji z tymi wartościami, przy czym też wartości własnego środowiska należy traktować jako propozycję, na której dziecko buduje własną hierarchię wartości
- kształtowanie tzw. tożsamości pluralistycznej, której istota polega na tym, że dziecko poznając siebie i swoje miejsce w najbliższej społeczności, kulturze i terytorium, uczy się także szanować tradycję, historię i kulturę innych ludzi.

Ucząc dzieci współżycia między sobą, pogłębiając uczucia miłości do rodziców i rodzinnego miasta przygotowujemy dziecko do czynnego współuczestnictwa w lokalnym środowisku, wychowujemy człowieka znającego kulturę i tradycję swojego miasta.

Ogromnie ważną sprawą w edukacji regionalnej jest to, w jaki sposób dziecko zostaje w nią wprowadzone.

Twórczość, aktywność, możliwość ekspresji, to formy „wypowiadania siebie”. To właśnie aktywność kształtuje umiejętność myślenia i działania, wiąże dziecko z własnym środowiskiem, kształtuje umiejętność współpracy i postawy obywatelskie. Twórczość pozwala budować i umacniać siebie.

Edukacja regionalna daje szansę komunikacji pomiędzy członkami społeczności lokalnej i regionalnej. Stwarza przestrzeń rozmowy, dialogu, gdzie przerzucane są pomosty między ludźmi, pozwalające rozwijać rozumienie i współodczuwanie. Kształtuje empatię oraz uruchamia „rozmowę w czasie” - między pokoleniami.

Warto w pracy z dziećmi wykorzystywać możliwości środowiska lokalnego, poprzez współpracę nauczycieli przedszkolnych z nauczycielami najbliższych szkół, z parafią, z instytucjami i organizacjami społecznymi działającymi w danym regionie.

Możliwe formy uczestnictwa w życiu kulturalnym regionu:

- poznawanie zabytków kultury narodowej, dorobku historyczno – kulturalnego, tradycji /muzea, izby regionalne/, parków narodowych i krajobrazowych,
- promowanie walorów własnego regionu w różnych formach /udział w konkursach plastycznych, muzycznych, teatralnych, różnego typu wystawach, przeglądach, festiwalach, spotkaniach regionalnych/,
- kontakty ze środowiskiem, z reprezentantami lokalnej kultury, twórcami i artystami ludowymi
- zapoznanie z utworami o tematyce regionalnej, przyrodniczej, ekologicznej, folklorystycznej, historycznej,
- udział w zajęciach o tematyce folklorystycznej, teatralnej itp.

Cele edukacyjne /ogólne/:

- rozwijanie postaw patriotycznych związanych z nabywaniem tożsamości regionalnej,
- zapoznanie z najbliższym środowiskiem i charakterystycznymi miejscami regionu,
- poznanie historii najbliższej okolicy,
- nabywanie umiejętności określenia swojego miejsca w domu rodzinnym, najbliższym otoczeniu, regionie,
- poznanie tradycji regionalnych,
- nabywanie świadomości regionalnej,
- integracja z środowiskiem lokalnym,
- wzbudzenie zainteresowania gwarą wielkopolską,
- zapoznanie dzieci ze środowiskiem geograficzno - przyrodniczym Wielkopolski,
- dostrzeganie związków łączących tradycje rodzinne z regionalnymi,
- wdrażanie do zbierania i szanowania pamiątek rodzinnych,
- wychowywanie w duchu szacunku do osób starszych , którzy są świadkami tworzenia się historii lokalnej i regionalnej,
- zapoznanie z życiem wielkopolskiej wsi,
- zapoznanie z symbolami narodowymi (hymn, flaga, godło),
- przypomnienie zdobytych wiadomości dotyczących środowiska lokalnego – Poznania.

Cele edukacji regionalnej /szczegółowe/ :

- dziecko wymieni tradycje regionalne i dostrzeże związek pomiędzy nimi a tradycjami rodzinnymi,

- dziecko posłuży się podstawową gwarą wielkopolską,
- dziecko zna przysłowia, sztukę ludową i folklor regionalny,
- dziecko kojarzy najważniejsze wydarzenia historyczne dla regionu i miejsca z nimi związane,
- dziecko zaśpiewa piosenki, wyrecytuje wierszyki popularne dla regionu,
- dziecko rozpozna charakterystyczne potrawy dla regionu,
- dziecko dostrzeże piękno przyrody wielkopolskiej,
- dziecko dostrzeże związek pomiędzy osobami starszymi (np. babcia i dziadek), a historią lokalną i regionalną,
- dziecko wskaże różnice pomiędzy życiem w mieście i na wsi,
- dziecko opowie o znaczeniu pamiątek rodzinnych w jego domu,
- dziecko aktywnie weźmie udział w kultywowaniu tradycji regionalnych,
- dziecko opowie wybraną legendę dotyczącą rodzinnego miasta Poznań,
- dziecko rozpozna symbole narodowe,
- dziecko zaprezentuje zdobyte wiadomości poprzez aktywność ruchową, plastyczną i muzyczną
- dziecko jest świadome swojej przynależności do społeczeństwa przedszkolnego, rodzinnego, lokalnego i regionalnego.

Metody pracy:

1. Metody oparte na przekazie wiadomości:

- oparte na słowie (pogadanka, rozmowy w środowisku, wywiad, opowiadanie, opis),
- oparte na obserwacji (obserwacja pośrednia - np. pokaz, obserwacja bezpośrednia - w muzeum, terenie, przedstawienia opowiadające o gwarze i tradycji regionu).

2. Metody aktywizujące:

- burza mózgów
- zajęcia praktyczne
- scenki improwizowane

3. Metody gier i zabaw dydaktycznych i ruchowych.

4. Konkursy, quizy.

5. Teatrzyk.

Formy pracy:

1. Praca indywidualna i zbiorowa.

2. Wycieczki, spacer.

3. Współpraca ze środowiskiem lokalnym.

4. Uroczystości.

5. Przedstawienia.

6. Zajęcia z dominacją ruchu, działalności umysłowej i plastyczno – konstrukcyjnej.

Środki dydaktyczne:

- zdjęcia, rysunki, plansze, foldery, mapa, albumy,
- filmy, prezentacje multimedialne, płyty CD, sprzęt audiowizualny,
- stroje regionalne,

- gry edukacyjne,
- teksty opowiadań, piosenek, legend, wierszy,
- materiały papiernicze i przybory plastyczne.

II etapu programu „WIELKOPOLSKA – MOJA MAŁA OJCZYZNA”

PROPONOWANE TEMATY KOMPLEKSOWE :

IX.	WRZESIEŃ	PRZEDSZKOLE MOIM DRUGIM DOMEM.
X.	PAŹDZIERNIK	WIELKOPOLSKIE TRADYCJE W „CHATCE PUCHATKA”.
XI.	LISTOPAD	JESIEŃ W WIELKOPOLSCE
XII.	GRUDZIEŃ	REGIONALNE ZWYCZAJE BOŻONARODZENIOWE.
I.	STYCZEŃ	DZIADKOWIE OPOWIADAJĄ MI O MOJEJ MAŁEJ OJCZYŹNIE
II.	LUTY	MOJE MIASTO JEST STOLICĄ WIELKOPOLSKI.
III.	MARZEC	ZWYCZAJE WIELKANOCNE W MOIM DOMU.
IV.	KWIECIEŃ	JAK W PYRLANDII DZIECI WITAJĄ WIOSNĘ ?
V.	MAJ	POZNAJEMY PIĘKNO ZIEMI WIELKOPOLSKIEJ.
VI.	CZERWIEC	WIELKOPOLSKA - MOJA MAŁA OJCZYZNA.

TREŚCI EDUKACYJNE :

Przygotowanie albumu pod hasłem „Piękna Wielkopolska cała” w formie kroniki grupowej. Zajęcia plastyczne przewidziane na cały rok, dokumentujące ważne wydarzenia, wycieczki, święta, podsumowujące tematy kompleksowe II części programu.

IX. WRZESIEŃ PRZEDSZKOLE MOIM DRUGIM DOMEM.

1. Rozmowy przy obrazkach na temat „Bawimy się”.

Przywitanie nowych dzieci w grupie.

Przypomnienie imion wszystkich przedszkolaków podczas zabawy ze śpiewem „Witam Was” (płyta CD).

Zapoznanie dzieci ze stałym miejscem zabawek, klocków, gier, układanek w kąciakach zainteresowań. Wdrażanie do wspólnej, zgodnej zabawy.

Kształtowanie nawyku porządkowania miejsca zabawy.

Zabawa dydaktyczna „Czy znasz swój znaczek?”

➤ utrwalenie wyglądu swojego znaczka, nazwanie go, próby opisu wyglądu – kształtowanie spostrzegawczości.

Zabawa ruchowa przy piosence, utrwalająca imiona dzieci np. „Kto Jasiu ma na imię, niech wejdzie do koła...” (płyta CD).

2. Co wiemy o sobie ?

Zabawa słowna inspirowana pytaniami: co wiesz o sobie? (ulubione zajęcie, ulubione zabawki, ulubiona potrawa).

Moje dzieciństwo - prezentacja albumów rodzinnych przyniesionych przez dzieci :

➤ przypomnienie znaczenia słowa: „album”.

Zabawa ruchowa: „Jestem mały, jestem duży”.

Tworzymy album grupowy – każde dziecko wykonuje kartkę do albumu (wykorzystanie przyniesionych zdjęć, odcisków dziecięcych dłoni).

3. Nasze przedszkole i ogród przedszkolny.

Zapoznanie dzieci z treścią utworu I. Sucharzewskiej „Przedszkolaczek”:

➤ nauka wiersza na pamięć

Wycieczka po przedszkolu :

- zwiedzamy wszystkie pomieszczenia znajdujące się w przedszkolu,
- próba nazwania pomieszczenia i określenia czynności w nim wykonywanych, np. kuchnia – w niej gotujemy; szatnia – w niej się rozbieramy i ubieramy itd. ,
- wdrażanie do przestrzegania zasad panujących w przedszkolu.

Zapoznanie z zasadami panującymi na ogrodzie przedszkolnym: odwiedzamy nasz ogródek..

Kształtowanie zdolności reagowania na hasło nauczyciela i ustawienia się w pary.

4. O zachowaniu w grupie kilka uwag. Nasze „Tak” i „Nie”:

- zapoznanie dzieci z rysunkami różnych zachowań.
- próba omówienia ich przez dzieci oraz posegregowanie ich na te „dobre” i „złe”.

Sporządzenie plakatu naszego „Tak” i „Nie” grupowego, czyli tego co wolno a czego nie wolno dzieciom w przedszkolu oraz w domu.

Zabawa ruchowa „Wiewiórki na drzewka – wiewiórki do dziupli” :

- kształtowanie zdolności wspólnej zabawy, bycia razem i tworzenia jednej rzeczy przy pełnej aktywności całej grupy.

5. Imieniny patrona przedszkola.

„Kubuś Puchatek wita nowe dzieci”. Pasowanie na Przedszkolaka. Impreza integracyjna, mająca na celu:

- włączenie nowych dzieci do społeczności przedszkolnej,
- kształtowanie umiejętności wspólnej zabawy dzieci i rodziców,
- zaprezentowanie umiejętności muzycznych przez poszczególne grupy przedszkola,
- śpiew piosenek i inscenizacja tekstu piosenki, recytacja wierszy,
- zacieśnianie więzi całej społeczności przedszkolnej,
- wspólne przeżywanie radości i pokonywania tremy w trakcie występów.

Osiągnięcia dzieci :

- znają zasady panujące w przedszkolu,
- potrafią bawić się zgodnie ze wszystkimi,
- wiedzą jakie zachowania są złe i samolubne, starają się ich unikać,
- potrafią nazwać swoją grupę przedszkolną,
- znają nazwę przedszkola, do którego uczęszczają,
- rozpoznają swój znaczek, znają miejsca gdzie może przechowywać swoje rzeczy,
- wykonają kartkę do albumu grupowego,
- potrafią powiedzieć wiersz I. Sucharzewskiej „Przedszkolaczek”,
- są współtwórcami plakatu grupy „Nasze TAK i NIE”, potrafią o nim opowiedzieć,
- prezentują swoje umiejętności przed społecznością przedszkolną.

X. PAŹDZIERNIK WIELKOPOLSKIE TRADYCJE W „CHATCE PUCHATKA”.

1. Wycieczka autokarowa do gospodarstwa agroturystycznego :

- poznawanie środowiska geograficzno - przyrodniczego Wielkopolski,
- nawiązanie współpracy z rodzicami dzieci,
- zapoznanie z życiem na wielkopolskiej wsi oraz z jej obrzędami i tradycjami (np. wykopki).
- poznanie pracy rolnika – jakie ma zadania i obowiązki, z czego dzięki niemu korzystają wszyscy,
- próby dostrzeżenia różnic pomiędzy życiem na wsi, a życiem w mieście (jak wieś pomaga miastu?),
- obcowanie z pięknem wielkopolskiej przyrody, zrozumienie potrzeby przebywania na świeżym powietrzu.

2. Jesienne obrzędy i tradycje ludowe :

- zapoznanie dzieci ze znaczeniem pojęcia: obrzęd i tradycja,
- odwołanie się do doświadczeń dzieci „Jakie znaczą tradycje?”

Przedstawienie dzieciom jesiennych obrzędów i tradycji ludowych, takich jak: darcie pierza, przędzenie wełny, wykopki i pieczenie ziemniaków, gromadzenie zapasów, dożynki. Zabawa naśladowcza „Zgadnij co robi rolnik?” – pantomimiczne przedstawienie czynności wykonywanych przez rolnika.

Danuta Wabińska „Rolnik orze ziemię czarną” – inscenizacja dożynekowa wykonana przez nauczycielkę.

Zajęcia z obszaru działalności plastyczno – konstrukcyjnej, kierowane przez nauczyciela „Wieniec dożynekowy” (wykonanie tradycyjnego wieńca dożynekowego z darów pól, przy jednoczesnym zapoznaniu dzieci z plonami).

3. W wiejskiej zagrodzie - zapoznanie dzieci z mieszkańcami wiejskiej zagrody na podstawie słów piosenki B. Forma „Na podwórku”.

Zabawa dydaktyczna „Na wsi” :

- przedstawienie sylwet zwierząt,
- stworzenie makiety wiejskiego podwórka,
- właściwe umiejscowienie na niej zwierząt, narzędzi, maszyn i ludzi.

Zabawa ruchowa „Gąski, gąski do domu”.

Zapoznanie dzieci z odgłosami zwierząt gospodarskich za pomocą prezentacji multimedialnej zawierającej zdjęcia zwierząt oraz odgłosy dla nich charakterystyczne.

Zabawa ruchowa kierowana przez nauczyciela „Życie na wsi” :

- przedstawienie za pomocą ruchu życia w wiejskiej zagrodzie,
- wcielenie się przez dzieci w zwierzęce postacie,
- ćwiczenie ortofoniczne – naśladowanie głosów zwierząt.

4. Życie na wsi.

Zabawa dźwięko – naśladowcza „jakie to zwierze?” – przypomnienie odgłosów wydawanych przez zwierzęta.

Teatryk kukielkowy według własnego pomysłu „Życie na wsi”.

Zabawa dydaktyczna „Co mamy dzięki wiejskim zwierzętom?” :

- łączenie w pary obrazków przedstawiających zwierzęta oraz produkty, które dzięki nim mamy,
- tworzenie dwóch zbiorów zwierząt oraz produktów, przeliczanie elementów w zbiorach,
- próby odpowiedzi na pytania, czego jest więcej, czego jest mniej, a może jest tyle samo – wprowadzenie nowego pojęcia „tyle samo” do czynnego słownika dziecka.

5. Gwara wielkopolska :

- zapoznanie dzieci ze znaczeniem słowa: gwara – wzbudzenie zainteresowań gwarą wielkopolską,
- co ono oznacza, jaką odgrywa rolę w poszczególnych regionach Polski – podanie przez nauczyciela jej przykładów (Górale, Ślązacy, Wielkopole),
- zabawy słowne – zapoznanie z podstawowymi słowami gwary wielkopolskiej (np. ryczka, sznoka z glancem).

Zaproszenie gościa, który opowie „O blubrzech starego Marycha”.

Przygotowanie kolejnej karty do albumu „Piękna Wielkopolska cała.”

6. Święto „Pieczonej Pyry”

Organizacja imprezy przedszkolnej na terenie ogrodu, związanej z kultywowaniem tradycji regionalnych z udziałem środowiska lokalnego (społeczność przedszkolna, Rada Osiedla, harcerze, parafia, pobliskie szkoły, chór seniorów - wychowywanie w duchu szacunku do osób starszych , którzy są świadkami tworzenia się historii lokalnej i regionalnej).

Cele:

- kultywowanie tradycji wielkopolskich ;
- integracja społeczności przedszkolnej, lokalnej ;
- dbanie o więzi międzypokoleniowe między „starszym” a najmłodszym pokoleniem Wielkopolan ;
- wzmacnianie więzi rodzinnych ;
- rozumienie potrzeby spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu w towarzystwie najbliższych;

- promowanie zachowań przyrodniczych i proekologicznych;
- podtrzymywanie współpracy z harcerzami, jako „świątkami” współczesnego rozumienia patriotyzmu.

W programie:

1. Powitanie przybyłych gości przez dyrektora przedszkola mgr Ewę Wojcieszak.
2. Posadzenie w ogrodzie przedszkolnym drzewka o imieniu (...).
3. Wprowadzenie w tematykę uroczystości przez dzieci z grup starszych (recytacja wiersza „Dzik obserwuje wykopki”).
4. Konkursy o tematyce regionalnej:
  - poszukiwanie ukrytych ziemniaków;
  - obieranie ziemniaków na czas;
  - konkurs na najdłuższą obierkę;
  - rzut ziemniakiem do celu;
  - slalom z ziemniakami;
  - konkurs gwary wielkopolskiej.
5. Występ absolwentki przedszkola.
6. Występ piosenkarki pani Ewy Rakowskiej – wspólna zabawa przy muzyce.
7. Degustacja specjałów kuchni polskiej i wielkopolskiej.
8. Zabawy i pąsy prowadzone przez harcerzy.
9. Zakończenie imprezy.

Osiągnięcia dzieci:

- wiedzą na czym polega praca rolnika, co jego praca wnosi do naszego życia,
- wymienia różnice pomiędzy życiem na wsi, a życiem w mieście,
- potrafią dostrzec piękno otaczającej przyrody,
- znają jesienne tradycje i obrzędy ludowe,
- wykonają wieniec dożynkowy,
- znają znaczenie kilku słów zaczerpniętych z gwary wielkopolskiej,
- wymienia zwierzęta mieszkające w wiejskiej zagrodzie, znają ich wygląd oraz potrafią naśladować odgłosy jakie wydają,
- znają pojęcie „zbioru”, potrafią je stworzyć, przeliczyć ich elementy,
- posługują się sformułowaniami „mniej”, „więcej”, „tyle samo”,
- wykonają kolejną kartkę do albumu grupowego,
- biorą aktywny udział wraz z najbliższymi w Świącie Pieczonej Pyry.

IX. LISTOPAD   JESIEŃ W WIELKOPOLSCE.

1. Spacer do pobliskiego lasu :

- obserwacja zmieniającej się przyrody (wycieczka do Wielkopolskiego Parku Narodowego),
- prelekcja zaproszonego gościa – leśniczy.

Zapoznanie dzieci z nowym otoczeniem przyrodniczym, poszerzenie znajomości roślin i zwierząt spotykanych w lesie, ich życie i ochrona.

Obserwacja zachodzących zmian w przyrodzie – rozdanie „kart tropiciela” wypełnianych przez dzieci podczas wycieczki.

Wprowadzenie nowych pojęć do słownika dzieci: Park Narodowy, Pomnik Przyrody, ściółka, pasieka, leśniczówka itd.

Zwrócenie uwagi na zachowanie ciszy i spokoju oraz czystości podczas spacerów po lesie.

2. Jesień barwami się mieni :

Improwizacja ruchowa przy muzyce „Liście i wiatr”.

Barwy jesieni – prezentacja multimedialna :

- zapoznanie dzieci z barwami jesieni,
- ukazanie piękna otaczającej nas przyrody, gry kolorów.

Zabawa dydaktyczna „W poszukiwaniu kolorów jesieni” – poszukiwanie jesiennych liści o różnych kształtach i barwach.

Zabawa ortofoniczna „W lesie” – naśladowanie dźwiękiem leśnych zwierząt, szumu drzew, szelestu liści, łamanych gałęzi.

Zabawy plastyczne „Barwami jesieni” – mieszanie kolorów, swobodna ekspresja artystyczna dzieci.

3. W jesiennej spiżarni wiewiórki - zapoznanie z treścią wiersza M. Kownackiej „W spiżarni” :

- poznamy sposoby gromadzenia zapasów przez zwierzęta,
- próba odpowiedzi na pytanie: „po co zwierzęta gromadzą zapasy na zimę?”,
- przeliczanie zapasów wiewiórki w zakresie 1-3 (szyszek, orzechów),
- segregowanie ich do dwóch równolicznych zbiorów: zbiór pierwszy – szyszki; zbiór drugi – orzechy.

Nauka piosenki „Ruda wiewióreczka”.

Wykonanie zadania graficznego (karta pracy) „zapasy wiewiórki” - łączenie w pary takich samych szyszek i orzechów.

4. Jesienna spiżarnia w domu :

- wzbogacenie słownika dziecka o wyrazy: dżem, kompot, zaprawy, na podstawie wiersza M. Kownackiej „W spiżarni”,
- kształtowanie uważnego słuchania treści wiersza.

Kształtowanie kompetencji matematycznych :

- zaprezentowanie przez nauczyciela słoików z zaprawami,
- próba odgadnięcia, co znajduje się w słoiku,
- przeliczanie słoików, porównywanie ich zawartości, pojemności,
- próba odpowiedzi na pytanie gdzie jest więcej, gdzie jest mniej, a może jest tyle samo,
- degustacja przyniesionych zapraw.

Przygotowanie kolejnej karty do albumu „Piękna Wielkopolska cała.”

Zabawa w „małego przyrodnika” – cz. I - spacer do ogrodu przedszkolnego – obserwacja zmian zachodzących w przyrodzie (posługiwanie się lupami i szklami powiększającymi).

5. Zabawy w teatr na temat „Pani Jesieni” :

- burza mózgów na temat „Jak wygląda Pani Jesień?” (pod kierunkiem nauczyciela),
- tworzymy Panią Jesień – praca plastyczna (materiały: patyki, szmatki, wełna, guziki, wata),
- próba opisu stworzonej pacynki.

Inscenizacja treści wiersza B. Forma pt. „Jesienne liście” :

- wykorzystanie różnobarwnych liści, pacynki „Pani Jesień”, pacynki ptaszka.
- kształtowanie umiejętności uważnego słuchania i odpowiedniego zachowania się podczas przedstawienia.

Zabawa w „małego przyrodnika” – cz. II - spacer do ogrodu przedszkolnego – obserwacja zmian zachodzących w przyrodzie (posługiwanie się lupami i szklami powiększającymi).

6. Dary jesieni.

Wizyta Pani Jesieni – postać odgrywana przez nauczyciela - Pani Jesień zapoznaje dzieci z darami omawianej pory roku – prezentacja darów natury przyniesionych przez Panią Jesień: owoce, kasztany, żołądź itp.

Zabawa ruchowa „Spadające liście”.

Zapoznanie dzieci z wierszem D. Gellner „Kasztan”:

- rozmowa na temat wysłuchanego utworu,
- próba odpowiedzi na pytanie „co można zrobić z darów jesieni?”,
- oglądanie zabawek wykonanych z darów jesieni.

Wykonanie wspólnie z Panią Jesienią postaci, zwierząt z kasztanów, żołądź, jarzębiny i innych darów natury.

Relaksacja: wsłuchiwanie się w utwór A. Vivaldiego - Jesień z cyklu „Cztery pory roku” (rozmowa na temat utworu: jaki on był, co dzieci czuły podczas słuchania utworu, w jaki nastrój wprowadził je).

Osiągnięcia dzieci:

- potrafią zaobserwować i opowiedzieć o zmianach zachodzących w jesiennej przyrodzie,
- znają znaczenie pojęć: Park Narodowy, Pomnik Przyrody, ściółka, pasieka, leśniczówka itd.,

- wiedzą jak się zachować podczas wycieczki po lesie,
- opowiedzą dlaczego zwierzęta gromadzą zapasy na zimę,
- przeliczają elementy zbiorów w zakresie 1-3,
- potrafią posługiwać się liczebnikami porządkowymi i głównymi,
- powiedzą co to jest: dżem, kompot, zaprawa,
- potrafią określić zawartość i pojemność słoików,
- w pracach plastycznych potrafią wykorzystać zebrany materiał przyrodniczy,
- wykonają kolejną kartkę do albumu grupowego.

XII. GRUDZIEŃ REGIONALNE ZWYCZJE BOŻONARODZENIOWE.

1. Świętujemy Mikołajki.

Legenda o Świętym Mikołaju :

- zapoznanie dzieci z legendą o Świętym Mikołaju.
- rozmowa na temat opowiadania, wyglądu Mikołaja,
- prezentacja ilustracji przedstawiających omawianą postać.

Nauka piosenki „Mikołaju nasz”.

Kształtowanie kompetencji językowych - zabawy językowa - niedokończone zdania „Św. Mikołaj jest...” :

- wzbogacanie słownika dzieci, rozwijanie wyobraźni,
- próby wypowiedziania się pełnym zdaniem.

Zabawa ruchowa „Renifery”.

Wykonanie pracy plastycznej – konstrukcyjnej „Święty Mikołaj” przy użyciu : dwóch styropianowych kul (mała – głowa, duża – tułów; przypomnienie pojęcia „mniejsze”, „większe”), waty, czerwonej krepy, kleju.

2. Przygotowania do świąt.

Jak wyglądają przygotowania Bożonarodzeniowe w moim domu ?

– odwołanie się do doświadczeń dzieci.

Pieczemy pierniki :

- pokaz pierników o różnych kształtach, określenie przez dzieci tego, co przedstawiają,
  - przeczytanie przepisu i wyodrębnienie składników potrzebnych do wyrabiania ciasta,
  - wyrabiamy ciasto, dodawanie przez dzieci poszczególnych składników (zajęcia w zespołach),
- Kształtowanie kompetencji matematycznych na podstawie wyznaczenia odpowiedniej ilości łyżek cukru, miodu i cynamonu. Wdrażanie do uważnego słuchania i obserwowania,

- walcowanie ciasta i podzielenie go między dzieci.
- tworzymy pierniczki, pomoce: foremki do wyduszania o różnych kształtach,
- wizyta w przedszkolnej kuchni,

Zabawa ruchowa – przedstawienie ruchem treści piosenki „Mikołaju nasz”.

- ozdabianie już wypieczonych pierników lukrem, kolorowymi posypkami, skórkami pomarańcza,
- degustacja upieczonych pierników, określanie ich smaku.

3. Poznajemy piękno ziemi wielkopolskiej – wycieczka do fabryki bombek w Gnieźnie – pierwszej stolicy Polski (rozmowa z dziećmi przed wycieczką (można wykorzystać treść legendy „Orle Gniazdo”) :

- zapoznanie dzieci z tradycją wyrobu bombek i ozdób choinkowych, sposobem ozdabiania ich,
- wzmocnienie współpracy z rodzicami,
- poznanie piękna Ziemi Wielkopolskiej.

4. Znane i nieznanne tradycje Bożonarodzeniowe - pogadanka na temat wigilijnych tradycji:

- jak wygląda wigilijny stół – odwołanie się do doświadczeń dzieci,
- co w wigilijny wieczór znajdujemy pod choinką? Wytłumaczenie dzieci skąd wziął się zwyczaj dawania prezentów na Święta Bożego Narodzenia – nawiązanie do Trzech Króli, którzy przyszli z darami do Pana Jezusa.

Wykonanie prezentu dla rodziców – przestrzeny aniołek na choinkę.

Śpiewanie wybranych kolęd – nawiązanie do tradycji kolędowania.

5. Wielkopolskie Boże Narodzenie – spotkanie przy wigilijnym stole - Wigilia przedszkolna :
- wspólne kolędowanie całej społeczności przedszkolnej,
  - kultywowanie polskiej tradycji,
  - integracja całej społeczności przedszkolnej oraz lokalnej,
  - wspólne przeżywanie radości,
  - wspólne kolędowanie, składanie życzeń, dzielenie się opłatkiem.
- Przygotowanie kolejnej karty do albumu „Piękna Wielkopolska cała.”

6. Gwiazdor długo oczekiwanym gościem :

- kim jest Gwiazdor – nawiązanie do wielkopolskiej tradycji,
- obmyślamy prezenty dla Gwiazdora - rozwijanie wyobraźni i wypowiedanie się na temat: „o czym marzy Gwiazdor?”.

Praca plastyczna pt. „Broda gwiazdora” (wata, czerwona krepa) :

- rozwijanie zmysłu dotyku poprzez dotykanie waty: co to jest, jaki ma kolor, jaka jest w dotyku?,
- prezentacja prac.

Określanie długości bród gwiazdorów: długa – krótka; dłuższa – krótsza.

Zabawa ruchowa: „Sanie Gwiazdora”.

7. „Jasło: – czyli „żłób” – tradycja teatralnego odtwarzania biblijnych wydarzeń związanych z przyjściem Pana Jezusa na Świat.

SCENARIUSZ SPOTKANIA WIGILIJNEGO :

Cele :

- angażowanie rodziców w życie przedszkola,
- pielęgnowanie polskich tradycji bożonarodzeniowych,
- prezentowanie swoich umiejętności najbliższym,
- przeżywanie w gronie najbliższych tradycji narodowych, ludowych i rodzinnych,
- podtrzymywanie tradycji wspólnego kolędowania,
- pogłębianie współpracy na płaszczyźnie wychowawca – rodzice –dzieci.

Pomoce:

- zaproszenia przygotowane dla rodziców,
- stoły nakryte białym obrusem,
- opłatki, świeca wigilijna,
- ustrojona choinka,
- scenografia jasełek,
- poczęstunek przygotowany przez rodziców,
- karty świąteczne dla rodziców.

Przebieg spotkania :

I. Wstęp

1. Przywitanie
2. Krótkie nawiązanie do tradycji jasełek.
3. Zaprezentowanie jasełek

„Dziwna noc w Betlejem”

Występują: Maryja, Józef, wilk, anioły (5 osób), śnieżynki (5 osób), gwiazdki (5 osoby), pasterze, dzik, sarenka, koń.

(Dzieci ustawione w półkolu po prawej i lewej stronie żłóbka. Na środku sceny siadają pasterze, trzymają straż nad swoim stadem).

Narrator :

W okolicach Betlejem żył sobie kiedyś pewien wilk. Był postrachem dla miejscowych pasterzy, którzy całe noce spędzali strzegąc swoich stad przed nim. Zawsze ktoś był na straży, a wilk był wiecznie głodny, przebiegły i zły.

Pewnego razu przyszła bardzo dziwna noc.

(wilk wychodzi z ukrycia, chodzi po scenie, obserwując wszystkich, obchodzi dookoła siedzących

pasterzy).

Kolęda : „Wśród nocnej ciszy...”

Narrator :

Okolica wypełniła się światłem, muzyką i życiem. Najmniejsze płatki śniegu zaczęły wirować na wietrze, a przepiękny anielski śpiew brzmiał w przestrzeni.
(na środek sceny wychodzą anioły, śnieżynki oraz gwiazdki).

Taniec śnieżynek, aniołów i gwiazd.

Narrator :

Urodziło się dziecko, taki niewielki różowy kłębuszek.

Kolęda : „Maleńka miłość”.

*1. Do naszych serc do wszystkich serc uspiionych
Dziś zabrzmiał dzwon, już człowiek obudzony.
Bo nadszedł czas i dziecię się zrodziło.
A razem z Nim, maleńka przyszła miłość.*

*Ref. Maleńka miłość w żłobie śpi,
Maleńka Miłość przy Matce Świętej.
Dziś cała ziemia i niebo łśni
dla tej Miłości maleńkiej.*

Narrator :

Niebo wypełniło się milionem gwiazd, które swoim tańcem wskazywały drogę do Betlejem.
(na środek sceny wychodzą anioły, śnieżynki oraz gwiazdki).

Taniec gwiazd, aniołów i śnieżynek.

Narrator :

Zauważyli to również pasterze, którzy czym prędzej wyruszyli na miejsce tego cudu.
(pasterze idą do szopki w rytm śpiewanej kolędy).

Kolęda : „Przybieżeli do Betlejem pasterze.”

Narrator :

Wilk zdziwił się, że prości, szorstcy pasterze, wszyscy jak jeden pobiegli zobaczyć dziecko.

Wilk :

Ile troski o to ludzkie szczenię !

Narrator :

Pomyślał wilk i sam podążył cicho za pasterzami.
(wilk idzie w stronę stajenki).

Kolęda : „Kolęda dziecięca”.

Narrator:

Gdy zobaczył, że wchodzi do stajenki, zatrzymał się w cieniu i zaczekał *(wilk chowa się w ukryciu).*
Pasterze przynieśli dary i pozdrawiali męszczyznę i kobietę tymi słowami:

Pasterz 1

Boże wielki, dziś zrodzony, co na sianku leżysz.
Przyjmij te ubogie dary od Twoich pasterzy.

Pasterz 2

Tak się cieszę, Dzieciąteczko, że zostaniesz z nami.
Ja w podarku Ci przyniosłem koszyk z jabłuszkami.

Pasterz 3

A ja chlebek Ci przyniosłem świeżo upieczony.
Żebyś głodny nie był Jezu dzisiaj narodzony.

Pasterz 4

Ja przyniosłem zaś w prezencie kożuszek ciepłutki.
By już nie zmarł nam przypadkiem Jezusek malutki.

Narrator : Józef podziękował za złożone dary.

Józef : Dziękuję wam za wasze dobre serce.

Narrator : Pastuszkowie pokłonili się dzieciątku z szacunkiem i wyszli.

Kolęda : „Piosenka o zwierzątkach” (*podczas śpiewania utworu zwierzątka idą do żłóbka*).

Narrator :

Ta noc była przepelniona zadziwiającymi rzeczami. Nagle do żłóbka przybyły zwierzęta, które również chciały pokłonić się dzieciątku i przemówiły ludzkim głosem, chwając Bożą Dziecinę słowami:

Koń :

Witaj Jezu na tej ziemi, położony w żłobie !
Witają Cię zwierzątka kłaniając się Tobie!

Sarenka :

Maryjo, Józefie, Ty Boże Dziecię,
moje to sianko w darze weźmiecie !

Dzik :

Wszyscy Boga wychwalajmy i podarki Mu składajmy !
(*zwierzątka wychodzą i wracają na swoje miejsce*).

Narrator :

Kiedy wszyscy wyszli, mężczyzna i kobieta znużeni, zmęczeni zajęciami i niewiarygodnymi niespodziankami dnia, zasnęli.

Przebiegły jak zawsze wilk, dopiero teraz wsunął się do stajenki (*wilk skrada się do stajenki*), tak, że nikt go nie zauważył, jedynie dziecko. Otworzyło swoje ogromne oczy i popatrzyło na wydłużony pysk wilka, który zbliżał się coraz bliżej. Mimo to dziecko nie okazywało strachu.

Wilk :

Dobry kąsek.

Narrator :

Pomyślał wilk. W tym samym momencie ręka dziecka, jak niewielki delikatny kwiat, łagodnie i z czułością pogłaskała jego pysk. Pierwszy raz ktoś pogłaskał jego szorstką sierść. Potem głosem, jakiego wilk nigdy nie słyszał, dziecko powiedziało: „Wilku, bardzo cię lubię”.

Wtedy w ciemnej stajence betlejemskiej wydarzyła się rzecz niesłychana. Skóra na wilku się rozerwała i opadła na ziemię, a spod niej wyłonił się człowiek, który upadł na kolana i w ciszy się modlił. Potem człowiek, który niegdyś był wilkiem wyszedł ze stajenki i obwieszczał wszystkim dobrą nowinę

(*człowiek wychodzi ze stajenki z rękoma uniesionymi do góry w geście uwielbienia i chodzi po sali*).
Tej nocy wszystkie Boże stworzenie chwaliło Pana.

II. Cześć zasadnicza.

1. Życzenia nauczyciela prowadzącego grupę.
2. Wspólne dzielenie się oplatkiem.

III. Wspólne śpiewanie kolęd.

IV. Poczęstunek.

V. Zakończenie.

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią opowiedzieć legendę o Św. Mikołaju,
- zaśpiewają piosnkę „Mikołaju nasz” oraz znane kolędy polskie,
- wykonają pracę plastycznie – konstrukcyjną „Św. Mikołaj”.
- opowiedzą jak wyglądają przygotowania Bożonarodzeniowe w domu,
- z pomocą nauczycielki przygotowują i upieką pierniki,
- znają tradycje związane z Bożym Narodzeniem,
- wykonają kolejną kartkę do albumu grupowego,
- opanują treść przedstawienia i zapamiętają swoje role,
- wystąpią przed publicznością pokonując tremę i nieśmiałość,
- sprawią rodzicom i najbliższym radość,
- poczują satysfakcję ze swojego udziału w spektaklu (każde dziecko ma określoną rolę w spektaklu).

I. STYCZEŃ   BABCIA I DZIADEK OPOWIADA MI O MOJEJ MAŁEJ OJCZYŹNIE.

1. Nasi dziadkowie :

- przygotowanie wystawy zdjęć babć i dziadków dzieci oraz ich portretów wykonanych w domu we współpracy z rodzicami,
- swobodne wypowiedzi dzieci na temat przygotowanych prac – kształtowanie umiejętności swobodnego wywiadania się.

Zabawy kształtujące kompetencje językowe - „niedokończone zdania” („najbardziej lubię gdy moja babcia...”).

Zapoznanie dzieci z treścią wiersza Emilii Waśniowskiej „Pamiętki babuni” :

- wdrażanie do zbierania i szanowania pamiątek rodzinnych,
- wychowanie w duchu szacunku do osób starszych, które są świadkami tworzenia się historii lokalnej i regionalnej,
- wyjaśnienie znaczenia pojęcia „pamiętka” – rozwijanie słownika czynnego dziecka.

„W co bawiły się nasze babcie?” – zabawa ruchowa „Kółko graniaste”.

Przygotowanie zaproszeń dla babć i dziadków na uroczystość przedszkolną.

Zadanie domowe – dzieci przynoszą pamiątki rodzinne.

2. Niespodzianki dla babci i dziadka.

Wspólne oglądanie przyniesionych pamiątek rodzinnych, opowiadanie o ich wyglądzie i znaczeniu :

- kształtowanie swobodnego wyrażania myśli i spostrzeżeń,
- próby uchwycenia podobieństw i różnic przyniesionych przedmiotów,
- przypomnienie znaczenia pojęć: duży, mały, okrągły, płaski, długi, krótki – swobodne posługiwanie się pojęciami dotyczącymi wyglądu przedmiotów oraz położenia ich w przestrzeni.

„W co bawiły się nasze babcie?” - zabawa ruchowa „Balonik”.

Niespodzianka dla babci i dziadka – wykonanie przestrzennej pracy plastycznej „Serce dla babci i dziadka”. Pomoce: masa solna, farby, pędzle, narzędzia modelarskie – kształtowanie umiejętności dawania samodzielnie wykonanych prezentów oraz sprawiania bliskim radości.

3. Babcia i dziadek z wizytą w naszym przedszkolu.

Wizyta zaproszonych gości, którzy opowiedzą nam o NASZEJ MAŁEJ OJCZYŹNIE :

- opowiadanie o obrzędach ludowych zgodnych z kalendarzem i aktualnej porze roku (chodzenie po kolędzie, chodzenie z Turoniem, żegnanie Starego Roku balem sylwestrowym, witanie Nowego Roku) – dostrzeganie związków łączące tradycje rodzinne z regionalnymi,
- Wielkopolska w piosence – występ zaproszonych gości, wspólna zabawa przy Karaoke – śpiewanie piosenek łączących wszystkie pokolenia np. „Sokoły”, „Szła dziewczeczka”, „Stokrotka”, „Szewczyk”, „Maryneczka”.

4. Z babcią i dziadkiem lubię spędzać czas :
- zapoznanie dzieci z opowiadaniem Ewy Skarżyńskiej „Babcia na hulajnodze” - rozwijanie umiejętności uważnego słuchania ze zrozumieniem,
  - próba opisu wyglądu babci i dziadka na podstawie przyniesionego zdjęcia i wcześniej wykonanego portretu.

Kształtowanie kompetencji matematycznych :

- przeliczanie zdjęć babć i dziadków,
  - tworzenie dwóch zbiorów zdjęć: babć i dziadków,
  - próby porównywania liczebności zbiorów i posługiwania się liczebnikami porządkowymi.
- „W co bawiły się nasze babcie?” - zabawa ruchowa „Karuzela”.

5. Uroczystość przedszkolna z okazji Dnia Babci i Dziadka :

- powitanie zaproszonych gości,
- zaprezentowanie inscenizacji słowno – muzycznej przygotowanej przez dzieci z okazji dnia babci i dziadka,
- złożenie życzeń oraz obdarowanie wcześniej przygotowanymi upominkami,
- słodki poczęstunek przygotowany przez mamusie,
- wspólne zabawy - pielęgnowanie więzi rodzinnych.

Osiągnięcia dzieci:

- opowiedzą o swojej babci i dziadku,
- wymienią pamiątki rodzinne znajdujące się w ich domach,
- wykonają z pomocą nauczyciela zaproszenie na uroczystość z okazji Dnia Babci i Dziadka,
- potrafią złożyć życzenia z okazji Dni babci i Dziadka,
- zaśpiewają piosenkę i wyrecytują wiersz dla Babci,
- znają piosenki i zabawy z repertuaru babci i dziadka,
- samodzielnie i z radością wykonają prezent dla babci i dziadka,
- znają znaczenia pojęć: duży, mały, okrągły, płaski, długi, krótki,
- starają się pełnić rolę gospodarzy wobec gości odwiedzających przedszkole.

II. LUTY

MOJE MIASTO JEST STOLICĄ WIELKOPOLSKI.

1. Poznań – stolicą Wielkopolski - „Wycieczka ulicami Poznania” :

- poznajemy zabytki naszego miasta (Ratusz, Pomnika Adama Mickiewicza, Cytadela, Ostów Tumski, Malta) – prezentacja multimedialna. Pomoce: laptop, projektor, ekran.
- Zabawa ruchowa do piosenki „Dwa koziołki na Ratuszu”.
- Zapoznanie dzieci z legendą „O poznańskich koziołkach” – poznanie tradycji regionalnych.
- Praca plastyczna „Koziołki z Ratusza”. Pomoce: dwa drewniane koziołki, kaszka manna, klej, brystol.

2. Piosenki, przyspiewki i ludowe tańce Wielkopolskie :

- wspólna zabawa z nauczycielką zapoznająca dzieci z przyspiewkami i piosenkami wielkopolskimi,
- nauka piosenki „Dwa koziołki na Ratuszu”,
- zabawa ruchowa – nauka tańca wielkopolskiego „Szewczyk”,
- oglądanie i przymierzanie strojów wielkopolskich – zabawa przed lustrem.

3. Legenda „O królu Kruków”.

Zapoznanie dzieci z poznańskim hejnałem (utwór płyta CD „Wielkopolskie hejnały”) :

- wyjaśnienie znaczenia pojęcia „hejnał” – rozwijanie słownika czynnego dziecka,
  - odtworzenie w teatrzyku kukielkowym historii powstania hejnału – „Legenda o królu Kruków”.
- Zabawa ruchowa inspirowana zasłyszonym hejnałem – zamieniamy się w hejnalistów.
- Plastyczna interpretacja treści legendy (forma ofert).

4. Wycieczka do Muzeum Etnograficznego w Poznaniu :

- oglądanie i podziwianie strojów regionalnych,
  - wymienianie przez dzieci uwag i spostrzeżeń, zwrócenie uwagi na prawidłowe budowanie zdań.
- Po powrocie do przedszkola :
- dzielenie się wrażeniami z wycieczki – kształtowanie umiejętności swobodnego wypowiedzania się,
  - wykonanie zadania graficznego „Stroje regionalne” – próby odwzorowania wyglądu danego stroju, dobór odpowiednich kolorów.

5. Przykłady wyrażenia gwarowych występujących w mowie Wielkopolan (ukazanie potrzeby pielęgnowania gwary, która jest ważnym składnikiem folkloru) :

- zapoznanie dzieci z gwarą wielkopolską na podstawie „Blubrów Starego Marycha” (np. ryczka, sznoka z glancem) – wzbudzanie zainteresowania gwarą wielkopolską.

Zabawa dydaktyczna – „Co to jest?” – kształtowanie umiejętności posługiwania się gwarą wielkopolską.

Utrwalenie piosenki „Dwa koziołki na Ratuszu” oraz zabawy ruchowej „Szewczyk”.

6. Udział społeczności przedszkolnej w uroczystości „Poznań moje miasto rodzinne”, w ramach cyklicznych spotkań z Przedszkolnym Teatrem „Dzieci – Dzieciom” :

- utrwalenie zdobytych wiadomości dotyczących środowiska lokalnego – Poznania,
- wspólne spotkanie wszystkich grup dziecięcych - prezentacje występów dzieci.

Osiągnięcia dzieci:

- potrafią rozpoznać wybrane zabytki swojego miasta,
- zaśpiewają piosenkę „Dwa koziołki na Ratuszu”,
- zatańczą taniec „Szewczyk”,
- rozpoznają wielkopolski strój ludowy,
- znają treść legendy „O poznańskich koziołkach”, „O królu Kruków”,
- wykonają prace plastyczne związane z omawianą tematyką,
- aktywnie uczestniczą w kultywowaniu tradycji regionalnych.

III. MARZEC   ZWYCZAJE WIELKANOCNE W MOIM DOMU.

1. Poznawanie tradycji wielkanocnych poprzez aktywne uczestniczenie dzieci w przygotowaniach do Świąt Wielkiej Nocy - wycieczka do Szreniawy – osady mieszczącej się w Wielkopolskim Parku Narodowym :

- kontynuowanie współpracy z rodzicami,
- zabawa w malowanie jajek z piosenką „Pisanki, pisanki, jajka malowane...” ,
- kultywowania wielkopolskich tradycji,
- poznawanie piękna ziemi wielkopolskiej

2. Nasze przygotowania do Świąt Wielkiej Nocy :

- organizowanie kącika wielkanocnego (palmy wielkanocne, pocztówki, pisanki, kraszanki, kurczaczki),
- zapoznanie z charakterystycznymi symbolami Świąt Wielkiej Nocy - ćwiczenie umiejętności posługiwania się przymiotnikami określającymi cechy wyglądu,
- przeliczanie elementów w kąciku wielkanocnym.

Zabawa ruchowa z piosenką „Wieziemy kogucika”.

Wykonanie zadania graficznego „Pisanki” – łączenie w pary dwóch takich samych pisanek (przypomnienie znaczenia pojęcia „para”).

3. Historyjka obrazkowa „Żywe pisanki zająca Szaraka” :

- opowiadanie poszczególnych ilustracji i nadawanie im tytułów,
- układanie obrazków we właściwej kolejności,
- opowiadanie treści historyjki,

➤ rozwijanie spostrzegawczości wzrokowej.

Zabawy i ćwiczenia muzyczne: „Taniec kurcząt w skorupkach” wg Musorskiego.

4. Poznajemy wielkopolskie zwyczaje i obrzędy ludowe związane z Wielkanocą.

- zapoznanie dzieci z charakterystycznymi zwyczajami i obrzędami ludowymi związanymi z Wielkanocą:
  - Niedziela Palmowa,
  - Wielki Czwartek; Wielki Piątek, Wielka Sobota,
  - Świąconka,
  - Niedziela Wielkanocna,
  - Lany Poniedziałek,
  - Chodzenie z kogucikiem.

Nauka piosenki „Pisanki, pisanki, jajka malowane” – próba inscenizacji tekstu utworu.

Zajęcia z zakresu działalności plastycznej „Pisanki”. Pomoce: jajo styropianowe, folia metaliczna, klej, nożyczki

5. „To nie czary” – teatrzyk supełkowy :

- nauka wykonywania „supełkowego zajączka” w oparciu o tekst M. Kownackiej „To nie czary”,
- poznanie kukielki, supełki,
- rozwijanie wyobraźni i pomysłowości,
- poszerzanie czynnego słownika.

Zabawa ruchowa z piosenka „Zajączki”.

6. „Poranek Wielkanocy” w naszym przedszkolu :

- wspólne spotkanie wszystkich grup dziecięcych - prezentacje występów dzieci,
- kultywowanie tradycji wielkanocnych.

Osiągnięcie dzieci :

- aktywnie biorą udział w kultywowaniu tradycji regionalnych,
- rozpoznają i nazywają charakterystyczne symbole i potrawy związane ze Świątami Wielkanocnymi,
- samodzielnie wykonają pisankę oraz „supełkowego zajączka”,
- samodzielnie zaśpiewają piosenki i wyrecytują wierszyki związane ze świątami,
- potrafią opowiedzieć treść historyjki obrazkowej zachowując kolejność wydarzeń,
- zaprezentuje zdobyte wiadomości poprzez aktywność ruchową, plastyczną i muzyczną.

IV. KWIECIEŃ   JAK W PYRLANDII DZIECI WIATAJĄ WIOSNĘ ?

1. Spacer do Ogródków Działkowych – poszukiwanie śladów nadchodzącej Wiosny :

- obserwacja zmian zachodzących wraz z nadejściem wiosny – zwrócenie uwagi na rozwijające się pączki na drzewach, pojawiające się kwiaty (przebiśnieg, krokus), zwrócenie uwagi na zmieniającą się pogodę i potrzebę dostosowania do niej ubioru,
- dzielenie się wrażeniami ze spaceru – kształtowanie kompetencji językowych.

Wsluchiwanie się w odgłosy natury (płyta CD)– odwołanie się do doświadczeń ze spaceru.

Kształtowanie ekspresji dziecka – „Wspomnienie ze spaceru” – samodzielne wykonanie rysunku przez dzieci, samodzielny dobór środków plastycznych.

2. Wprowadzenie do nauki na pamięć Katarzyny Kuzior – Wierzbowskiej „Wiosna”.

Zabawa ruchowa do utworu Vivaldiego „Cztery pory roku” – wiosna – swobodny taniec z szarfami.

Zabawy dydaktyczne:

- wyszukiwanie ilustracji tematycznie związanych z wiosną,
- przeliczanie zgromadzonych ilustracji w dostępnym zakresie,
- segregowanie wg kształtu (koło, kwadrat, trójkąt),
- utrwalanie poznanych nazw i wyglądy figur geometrycznych płaskich.

Spacer do ogrodu – obserwacja zmian zachodzących w przyrodzie, przestrzeganie zasad ujętych w

„Kodeksie Małego Ekologa”.

3. Zabawa w teatr pt. „Teatr pod zielonym parasolem – zielonym drzewem” :

- teatrzyk kukiełkowy opowiadający o wiosnie – wprowadzenie dzieci w świat wyobraźni, zapoznanie z podstawami dotyczącymi teatru kukiełkowego,
- dzielenie się własnymi przeżyciami po obejrzeniu inscenizacji – kształtowanie umiejętności swobodnego wypowiedzania się na dany temat,
- swobodne zabawy pacynkami – rozwijanie wyobraźni dziecka.

Zabawa ruchowa „Wiosna”

Nauka piosenki „Odejdź zimo” – próby samodzielnego śpiewania, pokonywanie tremy, wykorzystanie w zabawie prostych instrumentów muzycznych.

4. Wiosenne porządki w Ogrodzie Przedszkolnym :

- rozmowa z dziećmi na temat wiosennych porządków – ich cel i znaczenie,
- zapoznanie dzieci z narzędziami ogrodowymi, próba ich nazwania oraz odgadnięcia ich przeznaczenia,
- zabawa dydaktyczna „jakie to narzędzia?”.

Obserwacja w ogrodzie przedszkolnym pracy pana ogrodnika, pomoc dzieci w sprzątanii ogrodu.

Zabawy ruchowe w ogrodzie przedszkolnym – rozumienie potrzeby przebywania na świeżym powietrzu.

Po powrocie do przedszkola poznajemy zwyczaje bocianów na podstawie opowiadania M. Kownackiej „Cztery pory roku – Wiosna”.

5. Zwyczaje związane z Witaniem Wiosny. Przygotowanie Gaiku i Marzanny :

- zapoznanie dzieci ze zwyczajem żegnania zimy i witania wiosny i związanymi z tym symbolami: „Marzanny” i „Gaiku”,
- przypomnienie i utrwalenie piosenki „Odejdź zimo”,
- zabawa ruchowa przy piosence „Gaik”,
- wykonanie w dwóch grupach Marzanny oraz Gaiku. Pomoce: słoma, kolorowy materiał, wstążki, kwiaty, kapelusz, krepa, nożyczki, klej, szkielet Gaiku oraz Marzanny – wdrażanie dzieci do zgodnej pracy w grupie (zapoznanie dzieci z zasadami zbiorowej pracy).

Nauka wiosennego zaklęcia :

*Pal się, pal Marzanno
Przepadnij mroźna zimo
I nie wracaj do nas
Na przyjęcie wiosny
Otwórzmy ramiona!*

Uroczyste pożegnanie zimy (spalenie Marzanny) i powitanie wiosny (przemarsz z Gaikiem) w ogrodzie przedszkolnym.

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią wyszukać ilustracje charakterystyczne dla wiosny,
- znają nazwy i wygląd podstawowych figur geometrycznych płaskich,
- z pomocą nauczyciela wykonają Marzannę i Gaik,
- samodzielnie wypowiedzą zaklęcie związane z powitaniem wiosny,
- opowiedzą o zwyczajach związanych z witaniem wiosny i żegnaniem zimy,
- rozpoznają podstawowe narzędzia ogrodnicze,
- wezmą aktywny udział w porządkowaniu ogrodu przedszkolnego,
- zaśpiewają piosenkę „Odejdź zimo”.

IV. MAJ

POZNAJEMY PIĘKNO ZIEMI WIELKOPOLSKIEJ.

1. Wycieczka po Ziemi Wielkopolskiej (Rogalin / Kórnik).

- zapoznanie dzieci z Pomnikami Przyrody w Wielkopolsce,
- rozumienie potrzeby ochrony przyrody, poznanie zasad obowiązujących w Parkach Narodowych,
- poznanie Pomników Przyrody w naszym regionie – Dęby Rogalińskie,
- zorganizowanie mini pleneru malarskiego,

- zwiedzanie zamku w Rogalinie,
- spacer po parku.

2. Zabawy dydaktyczne z mapą „Ziemia Wielkopolska” :

- wyjaśnienie pochodzenia nazwy Wielkopolska,
- zabawy z mapą fizyczną Polski – pokazanie na mapie gdzie leży nasz region,
- przypomnienie nazwy głównej rzeki Wielkopolski – Warty, pokazanie jej na mapie naszego regionu.

Zabawa ruchowa – taniec wielkopolski „Maryneczka”.

Zabawa dydaktyczna „ułoż Wielkopolskę” – układanie konturów regionu z puzzli.

Zapoznanie dzieci z regionami wielkopolski oraz charakterystycznymi dla nich strojami regionalnymi – umieszczenie sylwet stroju na właściwym miejscu na mapie, uchwycenie różnic w ich wyglądzie.

3. Wycieczka statkiem turystycznym po Warcie :

- poznawanie piękna Ziemi Wielkopolskiej (ukształtowanie terenu, charakterystyczna fauna i flora),
- przypomnienie nazwy - Wielkopolskiego Parku Narodowego mieszczącego się na terenie naszego regionu,
- w trakcie rejsu prowadzenie rozmów na temat naszego rodzinnego miasta (utrwalanie wiadomości), czerpanie radości z możliwości wspólnego spędzania czasu w formie rekreacyjnej.

Słynni Wielkopolanie – Arkady Fidler – :

- zwiedzanie Muzeum w Puszczykowie i zgromadzonych tam eksponatów,
- oglądanie kolekcji kultur z różnych stron świata,
- spacer do Wielkopolskiego Parku Narodowego, utrwalenie pojęć „pomnik przyrody, Park Narodowy”, uczenie dzieci pozytywnych zachowań w stosunku do świata przyrody.

4. Plastyczne fantazje o moim regionie :

- nawiązanie do odbytych wycieczek - wspólne oglądanie zdjęć (pokaz multimedialny),
- przypomnienie znaczenie pojęcia Pomnik Przyrody na przykładzie Dębów Rogalińskich,
- dzielenie się wrażeniami – odwołanie się do doświadczeń dzieci

Zajęcia z zakresu działalności plastyczno – konstrukcyjnej „Dęby Rogalińskie”. Do wyboru dwie techniki: „papierczaki” oraz masa papierowa.

5. Stroje i tańce wielkopolskie – występ zespołu dziecięcego „Cepelia” :

- udział przedszkolaków w występie dziecięcego Zespołu Pieśni i Tańca „Mała Cepelia”,
- podziwianie strojów i występów,
- rozmowy z artystami.

Osiągnięcia dzieci :

- kojarzą nazwę Wielkopolski z miejscem, w którym mieszkają,
- znają nazwę rzeki, która przepływa przez Poznań i Wielkopolskę,
- ułoży z puzzli kontury Wielkopolski,
- czerpią radości z możliwości wspólnego spędzania czasu w trakcie organizowanych wycieczek,
- zatańczą taniec „Maryneczka”,
- wykonają „Dęby Rogalińskie”,
- wezmą udział w występie „Małej Cepelii”.

VI. CZERWIEC

WIELKOPOLSKA – MOJA MAŁA OJCZYZNA.

1. Prezentacja multimedialna nt.: „Wielkopolski Park Narodowy” :

- „Pociągiem w świat” – pokaz multimedialny przedstawiający zabytki Wielkopolski (Zamek w Kórniku, Zamek w Gołuchowie, Pałac Radolińskich w Jarocinie, Baszta „Dorotka” w Kaliszu itd.),
- pokazanie na mapie Polski: Wielkopolski, Miasta Poznań oraz ciekawych miejsc do zwiedzania,

- swobodne wypowiedzi dzieci na temat wycieczek z rodzicami – odwołanie się do doświadczeń dzieci.

Zabawa ruchowa do piosenki „Jedzie pociąg”.

Działalność plastyczna :

- konstruowanie z pudełek różnej wielkości wagoników (praca indywidualna),
- posługiwanie się określeniami „mały”, „duży”, „większy”, „mniejszy”,
- łączenie wagoników w pociągi (praca zespołowa),
- posługiwanie się określeniami „dłuższy”, „krótszy”.

2. Wycieczka do Wielkopolskiego Parku Narodowego :

- poznajemy piękno Ziemi Wielkopolskiej – wycieczka nad jezioro Lipno,
- zachęcanie dzieci do przebywania na świeżym powietrzu i wspólnej, zgodnej zabawy,
- rozwijanie zachowań proekologicznych - zachowania czystości i nie śmiecenia w lesie,
- integracja całej społeczności przedszkolnej,
- rozumienie potrzeby spędzania wolnego czasu w aktywny sposób,
- poznawanie piękna Ziemi Wielkopolskiej.

3. „Cała Polska Czyta Dzieciom” – Biblioteka Raczyńskich :

- nawiązanie w opowiadaniu nauczycielki do największej i najslynniejszej biblioteki w naszym regionie – Biblioteki Raczyńskich – zachęcenie rodziców do odwiedzenia jej w ramach ogólnopolskiej kampanii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom” poprzez udział dzieci w głośnym czytaniu w wykonaniu znanego artysty,
- wycieczka po pobliskiej bibliotece mieszczącej się na osiedlu, gdzie mieszka większość dzieci,
- zapoznanie dzieci z funkcją, jaką spełnia biblioteka,
- wytłumaczenie dzieciom dlaczego tak ważne jest czytanie książek,
- udział w prelekcji przygotowanej przez panią bibliotekarkę,
- poznanie „życzeń” każdej książeczki, umieszczenie ich w kąciku z książkami :

Życzenia książek :

1. *Chcę być zawsze czysta i ładna.*
2. *Noś mnie w okładce ochronnej.*
3. *Używaj zakładki.*
4. *Dotykaj mnie tylko czystymi rękami.*
5. *Nie czytaj przy jedzeniu.*
6. *Nie lubię, gdy się garbisz.*
7. *Trzymaj mnie na wprost oczu.*
8. *Odwracaj kartki ostrożnie i bez użycia śliny, bo to brzydko i niezdrowo.*
9. *Gniewam się, gdy piszesz po moich kartkach i zaginasz rogi.*
10. *Zawsze odkładaj mnie na moje miejsce.*

4. Wspólnie tworzymy album „Wielkopolska – Moja Mała Ojczyzna” :

- samodzielne wykonanie jednej karty albumy przez dziecko związanej z naszym regionem – podsumowanie wiadomości o Wielkopolsce,
- wykorzystanie wykonanych przez dzieci prac plastycznych, ilustracji, widokówek przywiezionych z wycieczek,
- udostępnienie dzieciom rozmaitego tworzywa plastycznego,
- uczenie się sztuki komponowania.

5. Poznajemy zwyczaje i wróżby „Nocy Świętojańskiej” :

- zapoznanie dzieci z treścią legendy „Kwiat paproci”,
- przybliżenie zwyczajów związanych z Nocą Świętojańską, inaczej Nocą Kupały na podstawie wiersza Zygmunta Glogera „Pieśni ludu” ,
- nauka piosenki „Wianki”.

Wykonanie wianków. Pomoce: kwiaty, gałęzie, świeczki.

Osiągnięcia dzieci :

- dostrzegą piękno przyrody Wielkopolskiej,
- samodzielnie wykonają karty albumu o Wielkopolsce,

- opowiedzą o zasadach obowiązujących w bibliotece,
- nabeżdżą umiejętność prawidłowego korzystania z książek,
- opowiedzą legendę „Kwiat Paproci”,
- wymieni zwyczaje związane z Nocą Świętojańską,
- wykonają prace plastyczne związane z omawianą tematyką,
- prawidłowo posługują się określeniami „mały”, „duży”, „większy”, „mniejszy”, „dłuższy”, „krótszy”,
- prezentują właściwe zachowania proekologiczne.

Ewaluacja :

Narzędziami sprawdzającymi i badającymi zmiany między osiągnięciami końcowymi, a początkowymi będą :

- obserwacje dzieci (postawa, aktywność, samodzielność, umiejętność pracy w grupie),
- wypowiedzi ustne na bieżących zajęciach,
- rozbudzone zainteresowania i wyobrażenia o własnym mieście i regionie,
- wrażenia z zajęć i przeżywanie przez dzieci treści zajęć,
- rozmowy z rodzicami.

Formami sprawdzania osiągnięć, umiejętności i wiadomości będą :

- udział dzieci w konkursach przedszkolnych,
- wystawy, ekspozycje wykonanych prac,
- przygotowane i wystawione inscenizacje, spektakle, zabawy, tańce,
- gromadzenie informacji (karty obserwacji dzieci – notowanie uwag, spostrzeżeń),
- ankiety oceniające zajęcia,
- dokumentacja zajęć (zdjęcia, nagrania).

Bibliografia :

„Na słoneczne i deszczowe dni” Teresa Dziurzyńska, Hanna Ratyńska, Elżbieta Stójowska WSiP, Warszawa 1998) ;
 „Pamiętki babuni” Emilia Waśniowska Wydawnictwo MILA ,Poznań 2006 ;
 „Od Andrzejek do dożynek” Janusz Kamocki Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1986 ;

Opracowanie :
mgr Natalia Suszyńska nauczycielka Przedszkola nr 22 w Poznaniu
mgr Marta Palacz nauczycielka Przedszkola nr 22 w Poznaniu
mgr Ewa Wojcieszak dyrektor Przedszkola nr 22 w Poznaniu

III etap programu
PIĘKNA NASZA POLSKA CAŁA

„Jak długo w sercach naszych choć kropla polskiej krwi,

*jak długo w sercach naszych ojczyzna miłość tkwi.
Stać będzie kraj nasz cały, stać będzie Piastów gród,
zwycięży Orzeł Biały, zwycięży polski lud”*

Część trzecia programu nierozdzielnie związana jest z częścią II, jest jej kontynuacją. Adresatami części III są dzieci starsze.

Edukacja regionalna, której celem jest uświadomienie dzieciom przedszkolnym wartości własnego dziedzictwa regionalnego, a tym samym zakorzenienie się w nim, ma także swój patriotyczny wymiar.

Nie można mówić o miłości do Ojczyzny bez znajomości i przywiązania do własnego regionu. Kultura narodowa nie istnieje, ani poza kulturą regionalną, ani też obok niej, ale obie współdziałają ze sobą na równych prawach.

Kultura narodowa tworzona jest poprzez wartości kultur konkretnych regionów, a dziedzictwo regionalne jest po prostu składnikiem dziedzictwa narodowego. To co regionalne, staje się w rzeczywistości elementem twórczym, zaczynem, a także naturalnym składnikiem tego, co narodowe, patriotyczne.

Związek dziecka z „małą ojczyzną”, czyli tzw. patriotyzm lokalny, stanowi początek związku dziecka ze społecznością narodową, czyli tzw. patriotyzmem narodowym.

Wiedza, doświadczenia i umiejętności zdobyte przez dzieci w trakcie edukacji regionalnej i patriotycznej zależne są przede wszystkim od osobistego zaangażowania się nauczycieli, od ich osobistych więzi z regionem, świadomości, jak ważną rolę spełnia w ich życiu i od związanej z tym działalności na rzecz regionu i jego dziedzictwa kulturowego. Również od tego, czy potrafią „patrzeć sercem”, zarówno na własny region, jak i na dzieci, które dorastają między innymi po to, by pielęgnować i pomnażać to dziedzictwo.

Cele edukacyjne /ogólne/:

- budzenie u dzieci tożsamości narodowej na gruncie miłości do małej i wielkiej ojczyzny poprzez zapoznawanie z kulturą, tradycją, obrzędami i zwyczajami polskimi ;
- zapoznanie dzieci z krainami geograficznymi Polski i ukształtowaniem terenu ;
- dostrzeganie różnic występujących między poszczególnymi regionami Polski (gwara, zwyczaje, stroje ...), zapoznanie z ciekawostkami charakterystycznymi tylko dla danego regionu ;
- organizowanie wspólnych spotkań, zabaw oraz konkursów z dziećmi z zaprzyjaźnionych przedszkoli, absolwentami naszego przedszkola, dotyczących naszego państwa ;
- poznawanie miast i regionów Polski w sposób bezpośredni (wyjazdy z rodziną), a także pośrednio poprzez oglądanie widokówek, albumów ;
- wspólne przyrządzanie potraw charakterystycznych dla kuchni polskiej ;
- zapraszanie najstarszych członków rodzin i słuchanie opowieści o dawnych czasach ;
- wycieczki po najbliższej okolicy i do miejsc pamięci narodowej ;
- uwrażliwianie na piękno ojczyźnej przyrody i zmian w przyrodzie charakterystycznych dla

poszczególnych pór roku ;

- opowiadanie i czytanie polskich legend i baśni ;
- poznawanie sławnych Polaków oraz dziedzin, w których się wstawili (np. Mikołaj Kopernik – astronomia itd.), a także wprowadzanie w literacki świat przez utwory wybitnych polskich twórców dla dzieci ;
- zapoznanie z mapą Polski, wskazywanie większych miast i rzek ;
- próby rozumienia doniosłości świąt państwowych oraz wydarzeń historycznych z nimi związanych ;
- interesownie się aktualnymi sprawami dziejącymi się w naszym kraju, mającymi duże znaczenie dla przyszłości.

Cele szczegółowe :

- dziecko potrafi odnaleźć na mapie swój kraj, jego stolicę, swoje rodzinne miasto, a także największe rzeki, zna ich nazwy, nazwę morza nad którym położona jest Polska, nazwy gór ;
- interesuje się krajem rodzinnym, zdobywa doświadczenia w czasie wycieczek bliższych i dalszych ;
- zna tradycje związane z najważniejszymi świętami obchodzonymi w Polsce ;
- poznaje różne krajobrazy kraju rodzinnego, folklor, poprzez bezpośrednie obserwacje, a także zdjęcia, albumy, przeźrocza i filmy ;
- umie rozpoznać elementy charakterystyczne dla danego krajobrazu ;
- rozpoznaje barwy narodowe i godło państwowe, śpiewa hymn narodowy ;
- zna kilka zabaw, wierszy i piosenek popularnych w różnych regionach naszego kraju ;
- dowiaduje się o swoim miejscu w społeczeństwie – każdy jest częścią większej całości „Polska to my” ;
- poznaje i opowiada legendy związane z powstaniem państwa polskiego ;
- poznaje wybraną postać władcy polskiego ;
- jest współtwórcą wystawy „Poznajemy nasz kraj” ;
- zna dawne zwyczaje ludowe, ma poczucie kontynuacji tradycji narodowych poprzez budowanie pomostu międzypokoleniowego, pomiędzy najstarszymi, a najmłodszymi członkami lokalnej społeczności - przyjaźń z chórem seniorów, goszczenie i uczestnictwo seniorów w wielu przedszkolnych imprezach ;
- zna potrawy charakterystyczne dla naszego kraju ;
- rozumie pojęcie „przysłowie” w znaczeniu mądrości ludowej (doświadczenia gromadzonego przez wiele pokoleń), zna kilka popularnych przysłów ;
- rozpoznaje popularne, współczesne postacie ze świata sportu i kultury oraz sylwetki wielkich Polaków.

Metody pracy :

1. Podające : poznawanie, przyswajanie.
2. Problemowe : doświadczenie, odkrywanie.
3. Aktywizujące : przeżywanie.

4. Praktyczne : działanie.
5. Metody gier i zabaw dydaktycznych i ruchowych.
6. Elementy dramy.
7. Konkursy, quizy.
8. Metody poszukiwania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł.

Formy pracy :

1. Praca indywidualna i zbiorowa.
2. Praca grupowa ucząca współpracy, wspólnego planowania zadań.
3. Zajęcia warsztatowe wyzwalająca u dzieci swobodną ekspresję.
4. Piosenki, pąsy, przyśpiewki, zabawy tematyczne.
5. Wycieczki, spacer.

Środki dydaktyczne :

- mapy konturowe Polski,
- symbole polskie – godło, flaga, hymn, waluta.
- atlasy geograficzne,
- teksty legend i podań, wierszy, piosenek i przyśpiewek,
- życiorysy wybitnych postaci, reprodukcje ich dzieł,
- materiały papiernicze i biurowe,
- akcesoria do organizowania teatrzyków,
- zestawy krzyżówek, łamigłówek, rebusów, zagadek, wykreślanek,
- filmy wideo, płyty CD,
- albumy, zdjęcia, ilustracje,
- gry edukacyjne,
- materiały gromadzone samodzielnie przez nauczyciela,
- stroje ludowe do tańca z różnych regionów Polski,
- aparat fotograficzny.

III etap programu „PIĘKNA NASZA POLSKA CAŁA”.

<i>PROPONOWANE</i>	<i>TEMATY</i>	<i>KOMPLEKSOWE :</i>
IX.	WRZESIEŃ	WSPOMNIENIA Z WAKACJI.
X.	PAŹDZIERNIK	ZŁOTA POLSKA JESIEŃ.
XI.	LISTOPAD	CO TO ZNACZY SŁOWO „OJCZYZNA” ?
XII.	GRUDZIEŃ	WIGILIE POLSKIE.
I.	STYCZEŃ	ZIMOWA WYCIECZKA PO POLSCE
		- TATRY I PODHALE
		- MAM W PRZYRODZIE PRZYJACIELA
II.	LUTY	POZNAŃ STOLICA WIELKOPOLSKI
III.	MARZEC	PORTRETY SŁAWNYCH POLAKÓW
IV.	KWIECIEŃ	POLSKIE OBRZĘDY I ZWYCZAJE WIELKANOCNE

V.	MAJ	PIĘKNA NASZA POLSKA CAŁA
VI.	CZERWIEC	POLSKIE KRAJOBRAZY

TREŚCI   *EDUKACYJNE :*

Przygotowanie albumu pod hasłem „Piękna nasza Polska cała” w formie kroniki grupowej. Zajęcia plastyczne przewidziane na cały rok, dokumentujące ważne wydarzenia, wycieczki, święta, podsumowujące tematy kompleksowe III części programu.

IX. WRZESIEŃ WSPOMNIENIA Z WAKACJI.

- Swobodne rozmowy z dziećmi na temat miejsc, w których spędzili wakacje.
Prezentowanie przez dzieci pamiątek wakacyjnych.
Oglądanie obrazków, ilustracji, zdjęć przedstawiających różne regiony, w których można wypoczywać – ukazanie piękna krajobrazu ziemi polskiej.
Słuchanie piosenki „Wspomnienia z wakacji” – zabawa ruchowa ilustrująca treść piosenki.
- Zabawa dydaktyczna „co widzisz na obrazku?” – układanie puzzli przygotowanych przez nauczycielkę z pociętych wakacyjnych widokówek.
Zorganizowanie w sali kącika wakacyjnych pamiątek.
Nauka piosenki „Wspomnienia z wakacji” połączona z zabawą ruchową ilustrującą treść utworu.
Zagadki słowno - ruchowe „gdzie byłem i co robiłem na wakacjach ?”
- Zapoznanie dzieci z treścią „Legandy o latarni morskiej” (opowiadanie M.Śliwińskiej), przedstawioną w formie teatryku.
Rozmowa kierowana z wykorzystaniem ilustracji.
Zabawa ruchowa przy piosence „Fale”.
Zabawa dydaktyczna „spotkanie przyjaciół” – przyswajanie określeń dzisiaj, wczoraj, jutro, za rok itd.
Zabawa konstrukcyjno-manipulacyjna – forma ofert – budowanie z różnorodnego materiału latarni morskiej. Rozwijanie wyobraźni przestrzennej.
- Wybieramy się na wieś.
Zapoznanie dzieci z gospodarstwem wiejskim na podstawie :
  - filmu (płyta CD),
  - spotkania ze zwierzętami gospodarskimi na terenie przedszkola (Stajnia Kawalkada – www.kawalkada.net,
e-mail : poczta@kawalkada.net ,
  - wspomnień z wycieczki do gospodarstwa agroturystycznego.
 Zabawa dźwiękonaśladowcza „dzień w zagrodzie”.
Rymowanki zgadywanki na temat zwierząt domowych.
Praca plastyczna – collage – „dzień na wsi”.
- Nauka piosenki „Jedzie pociąg”. Zabawa ruchowa do treści piosenki.
Poznawanie różnych środków lokomocji – zagadki obrazkowe.
Zabawa matematyczna „kolorowe wagoniki” – posługiwanie się liczebnikami głównymi i porządkowymi w zakresie 10.
Konstruujemy „kolorowe wagoniki” – forma ofert.
- Wprowadzenie :
  - nazwy nowego miesiąca - wrzesnia, zapoznanie z rodowodem jego nazwy,
  - pojęcia „przysłowie”, zapoznanie dzieci z treścią przysłów dotyczących miesiąca wrzesnia np. „Woła wrzesień, że już jesień”
 Wyruszamy „pociągiem” do Warszawy – stolicy Polski (wrzesień miesiącem pamięci o Warszawie):
  - słuchanie legendy E. Szelburg-Zarębiny „Legenda warszawska” lub „Wars i Sawa”, zwrócenie uwagi na baśniowy wątek powstania stolicy i jej herbu,

- umieszczenie herbu stolicy na mapie dydaktycznej Polski,
- przygotowanie z materiału plastycznego herbu Warszawy,
- zapoznanie dzieci ze strojem ludowym charakterystycznym dla Mazowsza.

Osiągnięcia dzieci :

- wykonają pierwsze karty do albumu „Piękna nasza Polska cała” ;
- znają różne środki lokomocji ;
- potrafią wymienić zwierzęta mieszkające na wsi ;
- znają i opowiedzą „Legendę o latarni morskiej” ;
- posługują się liczebnikami głównymi i porządkowymi w zakresie 10 ;
- potrafią zaśpiewać piosenkę „Wspomnienia z wakacji”,
- wiedzą, że stolicą Polski jest Warszawa,
- znają legendę opowiadającą o stolicy i jej herb.

X. PAŹDZIERNIK ZŁOTA POLSKA JESIEŃ.

Udział w uroczystości Święta Pieczonej Pyry w ogrodzie przedszkola.

1. Wycieczka do parku w Rogalinie : zapoznanie dzieci z pięknem polskich lasów jesienią, dostrzeganie zmian zachodzących w przyrodzie, przypomnienie zasad bezpieczeństwa obowiązujących na wycieczce.

Zapoznanie dzieci z pojęciem „pomnik przyrody” – poznanie znanych pomników przyrody w Wielkopolsce- dęby rogałińskie („Lech”, „Czech”, „Rus”).

Zebranie materiału przyrodniczego do kącika przyrody.

2. Rozumienie pojęcia „przysłowie” ; zapoznanie z treścią przysłowia „Gdy październik ciepło trzyma, zwykle mroźna bywa zima”, zapoznanie z rodowodem nazwy miesiąca października.

Zabawa ruchowa do piosenki „Na polanie w lesie”.

Zajęcia w kąciku przyrody : segregowanie, układanie zebranego w trakcie wycieczki materiału przyrodniczego, porównywanie kształtów, przeliczanie, układanie z liści bukietów.

3. Nauka wiersza T. Kubiaka „Idzie jesień”.

Zabawa ruchowa do rymowanki „Pac gruszka”.

Zabawa dydaktyczna „czarodziejski worek” :

- rozpoznawanie za pomocą dotyku nazw warzyw i owoców (zabawę można powtórzyć – rozpoznawanie za pomocą węchu, smaku nazw warzyw i owoców),
- posługiwanie się określeniami (wewnątrz, na zewnątrz).

Rozwijanie sprawności manualnej dłoni i palcy – lepienie z plasteliny wybranych przez dzieci warzyw i owoców.

4. Jesienne porządki :

➤ w kąciku przyrody – układanie i nazywanie warzyw i owoców,

➤ w czasie pobytu w ogrodzie przedszkola – grabienie liści, usuwanie zeschniętych gałęzi.

Słuchanie piosenki „Jesień elegantka”.

Zabawa dydaktyczna „kolory”.

Praca plastyczna w zespołach „Portret Pani Jesieni” z wykorzystaniem zebranego materiału przyrodniczego i plastycznego.

5. Poznawanie wybranych ogólnopolskich świąt i zwyczajów z nimi związanych :

- 14 październik – Dzień Nauczyciela – przygotowanie dla pań niespodzianek w tym nauka piosenki „Nasza Pani”.

Rozpoczęcie konstruowania kart do albumu „Piękna nasza Polska cała” – praca w zespołach.

6. Oglądanie albumów, zdjęć i ilustracji prezentujących sztukę ludową z różnych regionów Polski. Dokonywanie prób naśladowania w twórczości plastycznej ornamentów zdobniczych występujących w sztuce ludowej (karty pracy).

Uczenie się prostych piosenek i układów tanecznych opartych na motywach ludowych „Konopki”, „W grochowym wieńcu”, „Do pieczenia chleba”.

Organizowanie kącika ludowego : zbieranie i gromadzenie akcesoriów z różnych regionów Polski, wzbogacanie wystroju kącika własnymi pracami wzorowanymi na sztuce ludowej.

7. „Jesienne nastroje” – zajęcia muzyczne :

- ćwiczenia ortofoniczne na podstawie wiersz J. Tuwima „Ptasie radio” ;
- słuchanie jesiennych piosenek („pod jaworem”, „Malowała jesień”, „Jesienny Kujawiaczek”), określanie przez dzieci słowem nastroju piosenek, odtwarzanie ich rytmu ;
- „jesienne nastroje” – zabawa muzyczna – dziecko słucha charakterystycznych odgłosów jesieni, podejmuje próby odtwarzania ich na instrumentach perkusyjnych, tworzy akompaniament do piosenki na instrumentach perkusyjnych ;
- zabawa dydaktyczna „układamy rytmy” : kodowanie regularności rytmicznych w układankach i w rysowanych szlaczkach.

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią dostrzec i nazwać zmiany zachodzące w przyrodzie jesienią ;
- wiedzą, co oznaczają gwarowe słowa (pyra, gzik) ;
- znają imiona dębów rogałińskich ;
- rozumieją pojęcie „przysłowie” ;
- potrafią recytować wiersz T. Kubiaka „Idzie jesień” ;
- używają wszystkich zmysłów rozpoznając i nazywając warzywa i owoce ;
- potrafią posługiwać się określeniami „wewnątrz i na zewnątrz” ;
- nazywają kolory podstawowe i pochodne ;
- potrafią namalować portret „Pani Jesieni” ;
- znają przysłówki ludowe z regionu Wielkopolski.

XI. LISTOPAD CO ZNACZY SŁOWO „OJCZYŻNA” ?

1. Słuchanie wiersza Cz. Janczarskiego „Co to jest Polska ?” ; wyjaśnienie i rozumienie przez dzieci słowa „Ojczyzna” raz utworu A. Aleksandraka „Mapa Polski”.

Zabawy z mapą fizyczna Polski (zabawa z grupą dzieci przy dużej mapie oraz indywidualnie z atlasami geograficznymi) :

- odszukanie na mapie naszego miasta, stolicy, morza, gór,
- nazywanie państw sąsiadujących z Polską,
- zawieszenie herbów miast polskich,

Zabawa dydaktyczna „Która rzeka jest dłuższa?” : mierzenie długości rzek za pomocą sznurków, posługiwanie się określeniami „dłuższy”, „krótszy”, itd.

Zabawa ruchowa przy piosence „Płynie Wisła, płynie”.

2. Polska – mój kraj : wizualne opracowanie pojęcia „moja ojczyzna” z wykorzystaniem rysunków, symboli, słów ;

- słuchanie legendy W. Wasilewskiej „Orle gniazdo”,
- rozumienie znaczenia barw narodowych (co oznaczają kolory na fladze) – Cz. Janczarski „Barwy ojczyste” (wprowadzenie wiersza do nauki na pamięć), rozumienie znaczenia godła państwowego M. Łaszczuk „Znak”, zaprezentowanie dzieciom godła Polski, jego wymownej symboliki.

Rozmowa na temat treści legendy.

Zabawa ruchowa o charakterze orientacyjno-porządkowym „orle gniazdo”.

Zdefiniowanie przez dzieci pojęcia „moja ojczyzna” (burza mózgów), np. „moja Ojczyzna, to dom, moja Ojczyzna to flaga itd.

3. Nauka Mazurka Dąbrowskiego (1 zwrotka) :

- zwrócenie uwagi na podniosły charakter utworu, tempo Mazurka, właściwą dykcję, a przede wszystkim na zachowanie właściwej postawy w trakcie śpiewania,
- rozmowa z dziećmi na temat w jakich momentach śpiewamy te najważniejszą dla Polaków

pieśń.

Zabawa ruchowa przy piosence „Płynie Wisła, płynie” cd.

Zajęcia plastyczne – forma ofert :

- godło Polski,
- flaga Polski.

4. Zaznajamianie z miejscami, postaciami i wydarzeniami historycznymi mającymi ważne znaczenie dla naszego kraju, a dotyczącymi odzyskania niepodległości – rozmowa przy świecach w nastrojowej, refleksyjnej atmosferze – część I zajęć.

Tłumaczenie dzieciom treści piosenek wg. scenariusza przygotowywanego na uroczystość Święta Odzyskania Niepodległości (obca przemoc, Bonaparte, drużyna, druh itd.)

Zabawa muzyczna „jaka to melodia?” :

- granie na pianinie (lub płyta CD) polskich melodii ludowych (Polonez, Krakowiak, Mazur, Zbójnicki),
- odtwarzanie ruchem charakteru i nastroju muzyki.

5. Porozmawiamy o przeszłości – historii i teraźniejszości, „o obrońcach naszych polskich granic”, „przybyli ułani pod okienko” – zabawa tematyczna :

- porównywanie zdjęć o tematyce militarnej z czasów współczesnych i dawnych,
- określanie rodzaju broni i wyposażenia,
- ukazanie znaczenia armii w obronie Ojczyzny.

Zabawa dydaktyczna – szukanie pośród innych map konturowych mapy Polski, wodzenie palcem po konturze.

Zabawy muzyczne – śpiewanie piosenek harcerskich, żołnierskich wg. przygotowanego scenariusza na uroczyste „Spotkanie przy ognisku” w związku ze Świętem Odzyskania Niepodległości.

6. Święto zmarłych to dzień pamięci o ludziach, którzy odeszli, o historii kraju, o dziejach własnej rodziny – rozmowa z dziećmi na trudne tematy w ciszy i skupieniu przy zapalonych świecach.

Wymarsz do miejsca pamięci narodowej :

- Lasek Dębiński – oddanie hołdu i pamięci pomordowanym w czasie wojny harcerzom i żołnierzom, zapalenie zniczy,
- objęcie patronatu nad grobem żołnierzy AK, na zabytkowym cmentarzu przy ul. Błuszczowej (j.w.)

7. „Spotkanie przy ognisku” :

- goszczenie na uroczystości dzieci z grup młodszych oraz w ramach współpracy ze środowiskiem lokalnym chóru seniorów „Wesołe Kumaszy”,
- kształtowanie w dzieciach szacunku dla obyczajów, języka, tradycji i kultury polskiej,
- wzbudzanie w dzieciach przynależności narodowej, historycznej i kulturowej,
- pełnienie roli gospodarzy wobec gości odwiedzających przedszkole,
- prezentacja przygotowanego programu.

8. Zaznajamianie z miejscami, postaciami i wydarzeniami historycznymi mającymi ważne znaczenie dla naszego kraju – część II zajęć :

- poznawanie portretów sławnych Polaków (Józef Piłsudski, Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki) - płyta DVD, slajdy, lub rozmowa przy zapalonych zniczach, również na temat polskiej tradycji odwiedzania grobów,
- słuchanie wierszy „Znicze”, „Zaduszki”, „Dla tych, którzy odeszli”,
- rozwiązywanie krzyżówki z hasłem „tradycja” – rozumienie przez dzieci znaczenia tego słowa.

W nastroju zadumy i skupienia przygotowani „mandeli z liści” z wcześniej zebranych i wysuszonych liści.

9. Wprowadzenie nazwy nowego miesiąca, wspólne zastanawianie się nad rodowodem nazwy. Poznanie nowych przysłów (np. „Gdy w listopadzie pusto w stodole, bieda będzie i na stole”).

Poznanie zwyczajów ludowych o zasięgu ogólnopolskim :

- Katarzynki,

- Andrzejkami (zorganizowanie zabaw tematycznie związanych z Andrzejkami).
Tworzenie kolejnych kart do albumu „Piękna nasza Polska cała”.
- Zorganizowanie konkursu dla dzieci utrwalających zdobyte wiadomości, np. dokończ zdanie typu „ja mieszkam w .....”, „godłem Polski jest .....” itd.

Osiągnięcia dzieci :

- znają znaczenie słowa „tradycja”,
- rozumieją związek i zależność pojęć określających Ojczyznę : godło, flaga, mapa – kontur mapy,
- dzieci wiedzą, że Mazurek Dąbrowskiego jest hymnem naszego kraju
- znają kolory godła i flagi oraz ich znaczenie ;
- potrafią posługiwać się określeniami „dłuższy”, „krótszy” ;
- znają treść legendy „Orle gniazdo” oraz potrafią zaśpiewać piosenkę „płynie Wisła, płynie”.

XII. GRUDZIEŃ WIGILIE POLSKIE.

1. Wprowadzenie nazwy nowego miesiąca, wspólne zastanawianie się nad rodowodem nazwy. Poznanie nowych przysłów ludowych nawiązujących do aktualnej pory roku i miesiąca (kontynuacja) :

- poznanie i rozumienie trudniejszych elementów mowy ojczystej np. „Gdy w dzień Adama i Ewy mróz i pięknie, to wcześniej zima pęknie”,
- rozumienie pojęcia „przysłowie”, odróżnianie od irracjonalnych zabobonów, np. feralna 13, pechowy czarny kot, itd.

Działalność plastyczna – kontynuacja tradycji świątecznych – piszemy i rysujemy listy do Świętego Mikołaja.

2. Poznanie zwyczaju przesyłania sobie życzeń świątecznych i noworocznych na podstawie opowiadania H. Łochockiej „Ptaszek z torby wypuszczony śle życzenia w różne strony”. Zabawa dydaktyczna „świąteczne słowa”, oglądanie kart świątecznych, opowiadanie co przedstawiają, poznanie charakterystycznych elementów kart bożonarodzeniowych. Przygotowanie kartki świątecznej z życzeniami dla najbliższych :

- za pomocą internetu www.onet.pl,
- za pomocą telefonu komórkowego,
- tradycyjnie – drogą pocztową.

3. Poznanie za pomocą utworów literackich zwyczajów i tradycji narodowych – opowiadanie E. Stójowej „Wigilia” :

- porównywanie treści opowiadania z ilustracjami.

Zabawa muzyczno-ruchowa „Gwiazdeczki”.

Ćwiczenia graficzne przygotowujące do pisania – rysowanie po śladzie gwiazdy betlejemskiej – wypełnianie (kolorowanka, wydzieranka).

Wspólne słuchanie kolęd i pastorałek.

4. Świąteczne nastroje – nauka pastorałki „Już blisko kolęda” :

- osłuchanie się z pastorałką śpiewaną przez nauczycielkę,
- wyjaśnienie nazwy „pastorałka”,
- głośne powtarzanie za nauczycielką trudnych zwrotów i wyrażeń,
- próby śpiewania zbiorowo i solo,
- wykłaskiwanie końcówki refrenu.

Poznanie zgodnych z kalendarzem obrzędów ludowych np. chodzenie po kolędzie, chodzenie z turoniami itp.

Zabawa ruchowa inscenizująca treść pastorałki.

Metoda „burza mózgów” – wybranie pomysłów na przygotowanie ozdób choinkowych z przygotowanych materiałów plastycznych :

- koszyczki z papieru kolorowego,
- pawie oczka,
- łańcuchy,
- słomkowe ludziki,

➤ makaronowe aniołki

Utrwalanie poznanej pastorałki w trakcie wykonywania prac.

5. Wysłuchanie wiersza „Kto wymyślił choinki” K.I.Gałczyńskiego :

- zwrócenie uwagi na konieczność ochrony lasu przed bezmyślnym wycinaniem drzew,
- odpowiedzi na pytania „ile czasu musi upłynąć, by urosły choinki ?, jak dzieci mogą wpłynąć na dorosłych, by chroniły lasy?”

Wykonanie plakatów „w obronie lasów” (dzieci wykonują treść plakatów według własnych pomysłów, nauczycielka zapisuje na plakatach zdania i hasła ekologiczne w obronie lasu).

Umieszczenie plakatów w widocznym miejscu tak, aby zainteresować nimi dorosłych.

Zabawa muzyczno-ruchowa „ubieramy choinkę”.

Wspólne przystrajanie choinki w sali.

6. „Pójdźmy wszyscy do stajenki” – zabawa z elementami dramy.

Wysłuchanie opowiadania nauczycielki i zagadki słownej :

Co to za biskup –

kochany i święty –

w grudniu przynosi dzieciom prezenty ? (Święty Mikołaj)

Spacer połączony z obserwacją dekoracji świątecznych w witrynach sklepów i domach (zwrócenie uwagi na charakterystyczne elementy tych dekoracji). Wykonanie kilku zdjęć do prowadzonego albumu, kroniki grupowej lub przedszkolnej.

Obserwowanie zachowań ludzi w najbliższym otoczeniu podczas przygotowań do świąt :

wykonywanie prac porządkowych, dekorowanie pomieszczeń przedszkola, aktywne włączanie dzieci w te prace.

7. Wspólne kolędowanie przy choince.

Zabawa dydaktyczna „dekorujemy choinkę” : dobieranie figur geometrycznych płaskich na sygnał słowny nauczycielki lub kolegi oznaczający kolor i figurę, zawieszanie ich na szablonie choinki, przeliczanie, określanie liczebności zbiorów (figury), zapis cyfrowy, posługiwanie się znakami nierówności, utrwalanie relacji między liczbami.

„Wieczór wigilijny” – słuchanie wiersza T.Kubiaka : poznawanie polskich tradycji i zwyczajów wigilijnych (opłatek, składanie sobie życzeń, potrawy wigilijne, kolędy, obdarowywanie się prezentami).

8. WIGILIA W PRZEDSZKOLU :

- wspólne spotkanie wszystkich przedszkolaków i pracowników przedszkola oraz zaproszonych gości przy wigilijnym stole,
- pielęgnowanie tradycji i zwyczajów świątecznych (śpiewanie kolęd i pastorałek, dzielenie się opłatkiem symbolem braterstwa, miłości i wiary),
- goszczenie Gwiazdora,
- składanie sobie życzeń.

Scenariusz wigilijny

KIEDY WIECZÓR JEST ZIMOWY
WIGILIA 2006

(kolęda)

Kiedy zima stuka w okno,
Kiedy mróz już liście połknął,
Kiedy wiatr ze śniegiem tańczy,
Właśnie wtedy, właśnie wtedy...

Jest taki wieczór, który cieszy wszystkich,
Jest taki wieczór, wieczór wigilijny;
Dla mnie, dla ciebie kiedy świat jest bliski,
Jest taki wieczór, wieczór wigilijny.

Na obrusie śnieżnobiałym,
Chleba łśni opłatek biały,
każdy się tym chlebem dzieli,
właśnie wtedy, właśnie wtedy... Jest taki wieczór...

(wiersz mówią aniołki)

Kiedy wieczór jest zimowy,
Chaty cicho drzemią,
Nastrój dziwny, wyjątkowy,
Snuje się nad ziemią.

Lecz najmiłszy wigilijny,
Wieczór przed świętami,
Jest tak piękny, taki inny,
Tak oczekiwany.

(Maryja)

Mój Jezu malusieńki
Okryje cię siankiem.
Żebyś usnął i nie płakał
Nucę kołysankę

(kolęda) „Kolędowy czas”.

Las wokoło śpi, sypie biały śnieg
Ziemia cicho drży, dzwonek słysząc śpiew
Noc otula świat, srebrem niebo łśni,
Wieje dobry wiatr i osusza łązy...

Śpij syneczku zamknij oczka, do stajenki przyszła nocka
Pierwszej gwiazdy już na niebie blask w kolędowy czas...
Śpij syneczku, czuwa świat, rozświetlone okna chat,
Kołysankę śpiewa matka w kolędowy czas...

W kolędowe dni pachnie ciastem dom,
Płomień świecy drży, ciepły każdy kąt,
W kolędowy czas jasny wstaje dzień,
Bratem cały świat, nocą dobry sen...

Śpij syneczku zamknij oczka.....

(wiersz mówią pastuszkowie)

Już zaszło za góry
Słoneczko czerwone.
Już owce w szałasie
Już kończy się dzionek.

Jak się człek utrudzi
To i spocząć trzeba,
Gdy noc gwiazdkami
Zaświeci u nieba.

Hej nastawcie uszy
Coś dziwnego się dzieje
Nie pora na spanie

Słyszę idące z nieba przecudne śpiewanie.

(kolęda) „Wśród nocnej ciszy”.

Wśród nocnej ciszy, głos się rozchodzi
Wstańcie pasterze Bóg się wam rodzi

Czym prędzej się wybierajcie
Do Betlejem pospieszajcie
Przywitać Pana, przywitać Pana.

(wiersz mówią aniołki)

Witajcie pastuszkowie,
Radujcie się, mili,
Bóg się wam narodził
Tej nocy, tej chwili.

Wy go powitacie
Pierwsi na tej ziemi,
Przed możnymi, królami,
Przed panami swymi.

(pastorałka) „Hej pasterze”.

Hej pasterze, śpieszmy wszyscy wraz

Pan się nam narodził
Niechaj będzie wesół każdy z nas
W ten świąteczny czas.

Pana powitajmy skocznie mu zagrajmy
Zabaweczek nastrugajmy
Aby się dziecina w żłóbku nie nudziła
Chwała jej zaśpiewajmy, chwała na cały głos.

(rozmowa między Maryją i Józefem)

- Śpij syneczku mój maleńki,
Śpij, moje kochanie.
Pewno ci tu trochę twardo
W tym żłóbku na sianie.
Pewno ci tu trochę zimno,
W maleńkie nóżęta,
Chociaż grzeją cię jak mogą
Pocziwe bydłęta.

- To ostatni ...

- Weź połowę, ufaj bożej mocy.

- Czy coś słyszysz ?

- Jakiś głos się rozlega wśród nocy...

(kolęda) „Do szopy, hej pasterze”.

Do szopy, hej pasterze
Do szopy, bo tam cud
Syn Boży w żłobie leży,
By zbawić ludzki ród.

Śpiewajcie Aniołowie
Pasterze grajcie mu,
Kłaniajcie się królowie
Nie zbudźcie go ze snu.

Padnijmy na kolana
To dziecię to nasz Bóg,
Witajmy swego Pana,
Miłości złożmy dług. Śpiewajcie Aniołowie...

Boże dziecię

Boże dziecię witaj nam 2x
Na sianeczku położony
Aniołkami otoczony
Niebios pan niebios pan

(wiersz mówią pastuszkowie)

Oto bochen chleba i słodkie kołaczki,
Niechaj Dzieciąteczko z głodu nam nie płacze.

I masła osełka prosto z maselnicy.
I dwa oscypecki.

A ja na koszulki płócienko bielutkie
Niech z zimna nie kwili Dzieciątko malutkie.

Widzę, że Jezusik nóżeczki na bosc
A więc mu rzemyczka na sandałów niosę.

A ja kogucika z wypalanej gliny
Może uraduje serduszko Dzieciny.

Ja zaśpiewam Jemu w darze
Najpiękniej jak umiem.

(kolęda) „Oj, Maluśki”.

Oj, maluśki, maluśki, maluśki,
Jako rękawicka, albolu też jakoby, jakoby
Kawałeczek smyka. La la la la la la,
La la la la la la.

(pastorałka) „Piosenka o aniołkach”.

Zamiast gwiazdy nad miasteczkiem,
Ktoś zapalił złotą świeczkę.
Śnieg mięciutki jest jak wełna,
Bo to noc aniołków pełna.

Przysiadają tam i tu
Zaglądają nam do snu,
Przysiadają tu i tam,
Śnieżne gwiazdy dają nam!
Drużką wąską jak wstążeczka,
Biegną w złotych sukieneczkach.
Na błyszczących jadą sankach
W brylantowych, śnieżnych wiankach.

Przysiadają tam i tu...

(wiersz mówią aniołki)

Dzieciątko się zaszuchało

Cichuteńko leży.
Zobaczcie ktoś znowu
Ku szopce bieży.

Ludzie jacyś niezwyčajni, strojne na nich szaty,
Dziwne, że piechotą idą choć orszak bogaty.

(kolęda) „Mędrcy świata”.

Mędrcy świata, monarchowie,
Gdzie spiesznie dążcie?
Powiedzcież nam, trzej królowie,
Chcecie widzieć Dziecię?
Ono w żłobie nie ma tronu
I berła nie dźierży,
A proroctwo jego zgonu
Już się w świecie szerzy.

(wiersz mówią trzej królowie)

Przyjmij złoto – dar królewski
Dzieciątko małe.
Bądź i króluj w sercach naszych,
Na niebieską chwałę.

A ode mnie przyjmij mirrę
Niech jej woń się niesie.

Weź kadzidło mały Panie,
Wiezione z daleka.
Z Tobą człowiek zło pokona,
Bo kochasz człowieka.

(kolęda) „Wesoła nowina”.

Wesołą nowinę, bracia, słuchajcie,

Niebieską dziecinę ze mną witajcie.
Jak miła ta nowina?
Mów, gdzie jest ta dziecina?
Myśmy tam pobieźeli i ujrzeli.

(wiersz mówi aniołek)

W noc Bożego Narodzenia
Chodźcie i wy dzieci
Do stajenki Jezusowej,
Gdzie gwiazdeczka świeci.
Jezus zrodził się wśród ludzi
Bo nas kocha szczerze,
Cieszymy się jak Aniołowie, Mędrcy i pasterze.

(taniec ludowy)

A gdy będzie słońce i pogoda
Słońce i pogoda
Pójdziemy se razem do ogroda 2x
Będziemy se fijołeczki zrywać
Fijołeczki zrywać
Będziemy se ku sobie pomykać 2x
A gdy będzie biały śnieżek prószyć
Biały śnieżek
Będzie my se bajki opowiadać 2x

(wiersz mówią dzieci w strojach ludowych)

Od naszych nizin, od Poznania,
Gdzie tyle w sercach miłowania
Idziemy niosąc wiązanekę z pól,

Wierząc, żeś Ty Zbawca nasz, Bóg i Król.

Hen od Wisły, Wawelu idziemy społem,
Dzieciatku pokłonić się czołem,
Bo my Go Królem swym zwali,
My Krakowiacy mali.

Nasze góry, wichry, Tatry,
Nasze halne szumne wiatry,
Śpiewają hymny bez końca,
Z serca szczerego małych górali.

(kolęda) „Z narodzenia pana dzień dziś wesoly”.

Z narodzenia Pana dzień dziś wesoly.
Wyśpiewują chwałę Bogu żywioły.
Radość ludzi wszędzie słynie,
Anioł budzi przy dolinie
Pasterzów co paśli pod borem.

I my z pastuszkami dziś się radujmy,
Chwałę z Aniołami wraz wyśpiewujmy.
Bo ten Jezus z nieba dany
Weźmie nas między niebiany,
Tylko go z całego serca miłujmy!

(wiersz mówią aniolki)

Gwiazdy bledną,
Już zasnęła Maleńka dziecina.
Pan Bóg Z nieba się uśmiecha
Do swojego syna.
Już pasterze powracają
Do stad porzuconych,
A i na was też czekają
Wasze ciepłe domy.

(wiersz wszystkie dzieci)

Niech zostanie w sercach Waszych
Choćby cząstka mała
Tej jasności, co w Betlejem
Nockę rozjaśniała.

Osiągnięcia dzieci :

- rozumieją treść poznawanych przysłów ludowych ;
- znają obrzędy ludowe, tradycje i zwyczaje związane ze Świętami Bożego Narodzenia ;
- potrafią podać przykłady zachowań chroniących przyrodę ;
- znają wygląd i kształt figur geometrycznych płaskich ;
- potrafią zaśpiewać tradycyjne kolędy i pastorałki ;
- odczuwają nastrój zbliżających się świąt ;
- pełnią rolę gospodarzy wobec gości odwiedzających przedszkole ;
- potrafią wykonać ozdoby choinkowe z różnego rodzaju tworzywa, czerpać radość z wykonywanej pracy ;
- aktywnie uczestniczą w Wigilii przedszkolnej i grupowej.

I. STYCZEŃ ZIMOWA WYCIECZKA PO POLSCE - TATRY I PODHALE -

1. Podhale i Tatry :

- słuchanie baśni J. Kasprowicza „O śpiącym rycerzu w Tatrach” – poznanie historii powstania jednego z najwyższych szczytów polskich Tatr – Giewontu - ,
- zabawa ruchowa „wesoły pociąg”,
- zabawa z mapą fizyczną Polski :
  - przypominamy sobie co oznaczają kolory na mapie,
  - poznanie pojęć „wyżyny”, „niziny”,
  - wskazywanie położenia i nazw polskich gór.
- praca plastyczna techniką „mokre w mokrym” - „Górski krajobraz” – wykorzystanie akwareli i tuszu.

2. Podhale i Tatry cd. :

- uczyliśmy się gwary góralskiej i poznajemy charakterystyczny strój górala i góralki J. Porazińska „Góry, nasze góry”,
- opowieść ruchowa „wyprawa na górski szczyt” do muzyki J. Haydna Symfonia VII – Menuet,
- oglądanie górskich krajobrazów (albumy, widokówki),
- układanka z trójkątów „pasma górskie”.

Zabawy dydaktyczne „w górach” :

- wyszukiwanie widokówek tematycznie związanych z górami i elementami charakterystycznymi dla gór (kolejka linowa, górale i ich gwara, charakterystyczne stroje góralskie, strome zbocza, szczyty górskie),
- na mapie fizycznej Polski określanie położenia gór, ich nazwy,
- wyszukiwanie w atlasach geograficznych (wskazywanie położenia morza i gór).

3. Podhale i Tatry cd. :

- rozmowa kierowana pytaniami na temat przyrody górskiej,
- zapoznanie ze zwierzętami tam żyjącymi (niedźwiedź, świstak, kozica) – wgląd, cechy charakterystyczne, sposób ożywania (slajdy),
- oglądanie na ilustracjach górskich roślin chronionych (szarotka, krokus),
- zabawa ruchowa „stary niedźwiedź mocno śpi”,
- zabawy na śniegu w ogrodzie przedszkolnym – poznajemy zimowe sporty (jazda na nartach, sankach, łyżwach itp.)

4. Podhale i Tatry cd. :

- zabawa matematyczna „kolejka góraska” - przeliczanie wagoników, używanie określenia „który z kolei”,
- poznawanie przyspiewek góralskich i charakterystycznych cech tańca góralskiego – nauka piosenki i tańca „W murowanej piwnicy”,
- kolorowanie góralskiego stroju ludowego wg wzoru i słownej instrukcji nauczycielki,
- zabawy na śniegu w ogrodzie przedszkolnym cd.

5. Zwiedzamy Kraków :

- szukamy na mapie Krakowa i słuchamy hejnału z Wieży Mariackiej,
- opowiadamy legendę „O smoku wawelskim”, poznajemy Lajkonika,
- tańczymy Krakowiaka i słuchamy wiersza A. Świerszczyńskiej „Krakowianka”,
- rozpoznajemy na zdjęciach Wawel :
  - słuchamy opowiadania nauczycielki,
  - oglądamy ilustracje w książce „poczet królów polskich”.

Osiągnięcia dzieci :

- znają treść legendy „O śpiącym rycerzu”, nazwy i położenie gór ;
- rozumieją znaczenie pojęć „wyżyna”, „nizina” ;
- poznają gwarę góralską ;
- potrafią opisać wygląd górskiego krajobrazu i jego charakterystyczne elementy ;

- rozumieją konieczność ochrony przyrody ;
- posługują się liczebnikami głównymi i porządkowymi ;
- rozpoznają góralski strój ludowy ;
- potrafią zaśpiewać i zatańczyć piosenkę „W murowanej piwnicy” ;
- potrafią rozpoznać grany w radiu hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie ;
- znają treść legendy „O smoku wawelskim”.

I. STYCZEŃ ZIMOWA WYCIECZKA PO POLSCE

- MAM W PRZYRODZIE PRZYJACIELA -

1. Opowiadanie nauczycielki na temat, jak zwierzęta i ludzie żyjący na dalekiej Północy chronią się przed zimą :

- wyzwalanie życzliwego, opiekuńczego i przyjaznego stosunku do świata przyrody i praw rządzących w nim,
- wykorzystanie kart pracy,
- zabawy muzyczno-ruchowe „gdzie mieszka muzyka?” :
  - wykorzystanie instrumentów melodycznych i niemelodycznych,
  - rozwijanie wrażliwości na zmiany dynamiczne w muzyce.

2. Zabawy badawcze „jakie skarby kryje skorupa ziemna?” :

- dotykanie, wąchanie węgla, siarki, lizanie soli krystalicznej, oglądanie okazów kamieni szlachetnych („Atlas ogromnego świata”, „Na ratunek Ziemi”, „Skały i minerały”),
- klasyfikowanie zbiorów okazów w kąci przyrody, utrwalanie ich nazw,
- słuchanie opowiadania H. Zdzitowieckiej „O czym szeptały iskiereki?”

3. „To też przyroda” – opowiadanie W. Chotomskiej „Węglowa opowieść” :

- oglądanie eksponatów minerałów, obserwacja przy pomocy szkieł powiększających, sprawdzanie twardości minerałów i właściwości magnesów,
- inscenizacja ruchowa piosenki „Księżycowy kamień”,
- zapoznanie dzieci ze zwrotem „zasoby przyrody odnawialne i nieodnawialne, kolekcjoner”,
- działalność plastyczna :
  - eksperymentowanie węglem na szarym papierze,
  - zbieranie nowych doświadczeń,
  - przedstawianie własnych pomysłów i wyobrażeń.

4. Zabawy badawcze dzieci – prowadzenie doświadczeń :

- z krystalizacją soli,
- rozpuszczaniem się soli, kwasu, cukru,
- degustacja powstałych roztworów

Wycieczka do Parku Dębińskiego w celu prowadzenia doświadczeń i spostrzeżeń w bezpośrednim kontakcie z przyrodą :

- zwrócenie uwagi na różnicę otoczenia, w którym dzieci znajdują się aktualnie (przyroda, krajobraz), a najbliższym otoczeniem w okolicy przedszkola (zabudowania, ulice, drogi),
- wzbogacanie wiadomości dotyczących środowiska przyrodniczego – wszystkie naturalne składniki żyjące i nieożywione (żyjące drzewo, kwiat, trawa, owady, ptaki, itp. oraz nieożywione ziemia, kamień, powietrze).

5. Czarne skarby Ziemi :

- wysłuchanie wiersza J. Babicza „W kopalni”,
- zapoznanie dzieci z rejonem śląskim (mapa fizyczna Polski), jego tradycjami ludowymi, folklorem, gwarą (opowiadanie nauczycielki), bogactwami naturalnymi,
- wzbogacanie słownika o nowe wyrazy – sztygar, kopalnia, kilof,
- gra dydaktyczna „co otrzymujemy z węgla?” – na podstawie wiersz M. Terlikowskiej „Węglowa rodzina” – ukazanie przydatności węgla w przemyśle,
- inscenizacja ruchowa piosenki „Księżycowy kamień”,
- prowadzenie obserwacji zjawiska krystalizacji soli w słoiczkach.

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią nazwać zwierzęta żyjące na dalekiej Północy ;
- znają i nazywają skarby ukryte w głębi Ziemi ;
- nabywają umiejętności efektywnego korzystania z książek ;
- czerpią radość z zabaw o charakterze badawczym ;
- inscenizują i śpiewają piosenkę „Księżycowy kamień” ;
- znają znaczenie pojęć i nowych wyrazów wprowadzonych na zajęciach ;
- wiedzą gdzie w Polsce wydobywa się węgiel ;
- potrafią opisać i rozpoznać galowy strój górnika ;
- wiedzą, co otrzymujemy z węgla.

II. LUTY POZNAŃ STOLICĄ WIELKOPOLSKI

W ciągu całego tygodnia dzieci słuchają lektury – legendy I. Kraszewskiego „Poznańskie koziołki”

- **dostarczanie dzieciom wzorów pięknej polszczyzny,**
- **koncentracja uwagi na dłuższych fragmentach tekstu czytanego,**
- **próby przewidywania zakończenia akcji utworu.**

1. Piotr i Paweł strażnikami miasta :

- zapoznanie dzieci z herbem miasta, wytłumaczenie jego symboliki,
- słuchanie piosenki „Pocztówka z Poznania” (muzyka i słowa M. Wojciechowska),
- zabawy muzyczne z poznaną piosenką,
- działalność plastyczna (forma ofert) – kolorowanie, wyklejanie, malowanie herbu miasta Poznania (zwracanie uwagi na odpowiedni dobór barw),
- przygotowanie wspólnie z dziećmi gazetki o Poznaniu (wprowadzenie elementów czytania globalnego – Ratusz, Stary Rynek, koziołki, herb, Warta, Katedra itp.)

2. Poznań ma swój hejnał grany z Ratuszowej Wieży !

- wysłuchanie przez dzieci legendy „Król kruków”, przygotowanej w formie teatrzyku – poznanie historii hejnału,
- opowieść ruchowa do piosenki „Na poznańskim naszym rynku” (autor nieznan),
- zabawa dydaktyczna „prawda, czy fantazja” :
  - opowiadanie przez dzieci historii poznańskiego hejnału,
  - próby oddzielenia elementów fantastycznych od realistycznych,
  - wysłuchanie opowiadania nauczycielki w wkładzie dzieci z Przedszkola nr 22 „Chatka Puchatka”
    - na rzecz powrotu hejnału na Wieżę Poznańskiego Ratusza,
- działalność plastyczna – ilustracja legendy „O królu kruków”.

3. Wycieczka do muzeum w Ratuszu Poznańskim :

- zapoznanie z najważniejszym zabytkiem naszego miasta, jego historią i architekturą, funkcją, jaką pełni,
- wysłuchanie hejnału na żywo, granego przez trębacza z Wieży Ratuszowej, przyglądanie się trykającym koziołkom,
- po powrocie do przedszkola – odtwarzanie wrażeń z wycieczki w działalności plastycznej (forma ofert) :
  - witraże (przedstawiające sławne zabytki i symbole miasta),
  - kamieniczki (pastele),
  - poznańskie koziołki (wydzieranka).

4. Poznań to miasto, w którym mieszkam :

- nauka fragmentu wiersza W. Ścisłowskiego „Ratusz”,
- poznajemy tańce ludowe z regionu Wielkopolski „Wiesielok”, „Maryneczka” oraz stroje ludowe charakterystyczne dla Wielkopolski,
- ćwiczenia liczbowe w formie opowieści matematycznej „kamieniczki” (utrwalanie pojęć „większy”, „mniejszy”,

- praca plastyczna nt. „jak wyobrażam sobie Poznań za sto lat ?” – malowanie farbami.

5. Oglądanie albumów o Poznaniu, pocztówek i zdjęć :

- zachęcanie dzieci do wypowiedzi, wzbogacanie słownictwa i wiadomości o Poznaniu,
  - umiejscowienie rzeki Warty i miasta Poznania na mapie Polski (praca w małych zespołach).
- Zabawa dydaktyczna rozwijająca orientację w czasie (wykrywanie dwóch obszarów czasu – przeszłości i teraźniejszości na podstawie ilustracji przedstawiających Poznań „stary i nowy” :
- wypowiedzi dzieci na temat miejsca zamieszkania,
  - utrwalanie znajomości własnego adresu, nazwy dzielnicy.

6. „Poznań nasze rodzinne miasto” – opowiadanie nauczycielki w oparciu o samodzielnie przygotowany tekst, ilustrowany postaciami pacynek, oprowadzającymi dzieci po Poznaniu :

- rozwijanie uczuć patriotycznych,
- poznawanie historii i tradycji miasta.

Działalność plastyczna (forma ofert) :

- szkic ołówkiem i węglem Ratusza,
- Stary Rynek – akwarela,
- „Poznań - moje miasto” – gazetowa wyklejanka.

7. Wycieczka do Katedry na Ostrowie Tumskim :

- zapoznanie z najważniejszym zabytkiem naszego miasta, jego historią i architekturą, funkcją, jaką pełni,
- wysłuchanie w podziemiach Katedry historii o pochowanych tam pierwszych władcach Polski,
- zwiedzanie Złotej Kaplicy,
- złożenie kwiatów pod pomnikiem Ojca Świętego – Jana Pawła II
- po powrocie do przedszkola – odtwarzanie wrażeń z wycieczki w działalności plastycznej (forma ofert) :
  - portrety Mieszka I i Bolesława Chrobrego,
  - Katedra (tworzywo plastyczne dowolne, do wyboru przez dzieci),
- wysłuchanie utworu „Pieśni z dawnych lat o poznańskich dziejach”.

8. Poznańska gwara :

- zabawa gwarowa na podstawie opowiadania nauczycielki „Tej ! Gdzie leziesz ?” o wielkopolskiej gwarze,
- przykłady wyrażenia gwarowych występujących w mowie Wielkopolan,
- ukazanie potrzeby pielęgnowania gwary, która jest ważnym składnikiem folkloru.

Zorganizowanie konkursu wiedzy o Poznaniu :

- rozpoznawanie na podstawie ilustracji, widokówek, zdjęć, zagadek słownych charakterystycznych budowli i zabytków miasta Poznania.

Osiągnięcia dzieci :

- znają patronów swojego miasta oraz legendę o powstaniu hejnału ;
- rozpoznają pośród innych herb miasta Poznania ;
- potrafią tańczyć tańce ludowe z regionu Wielkopolski ;
- recytują wiersz „Ratusz” indywidualnie i zbiorowo ;
- potrafią wypowiadać się w czasie teraźniejszym i przeszłym ;
- rozpoznają i potrafią wymienić charakterystyczne dla swojego miasta budowle i zabytki ;
- wiedza kto jest pochowany w Katedrze na Ostrowie Tumskim i kim byli Mieszko I i Bolesław Chrobry.

III. MARZEC

PORTRETY SŁAWNYCH POLAKÓW

1. Wielki polski kompozytor Fryderyk Chopin :

- słuchanie fragmentu książki T. Goździkiewicza „Fryckowe lato”,
- zapoznanie dzieci z miejscem pobytu młodego Chopina w okresie dzieciństwa,
- zabawa rytmiczna „dyrygent” – gra na instrumentach perkusyjnych do muzyki walca As dur Chopina,

- plastyczne inspiracje - podczas słuchania Mazurków Fryderyka Chopina nabywanie umiejętności wyrażania muzyki w formie plastycznej (akwarele).
2. Fortepian wciąż gra – zajęcia muzyczno-plastyczne (słuchanie i malowanie muzyki Chopina) :
- kształtowanie umiejętności słuchania muzyki poważnej, określanie jej nastroju i tempa oraz przedstawienie jej w formie plastycznej,
  - rozszerzanie wiadomości na temat faktów z życia i twórczości Fryderyka Chopina,
  - wprowadzenie pojęć : „muzyk, kompozytor, dyrygent, koncert, preludium”, czytanie globalne wyrazów,
  - utrwalenie znajomości instrumentów : fortepian, gitara, trąbka, bębenek, skrzypce,
  - rozwijanie koncentracji uwagi, wyobraźni twórczej oraz spostrzegawczości,
  - kształtowanie sprawności manualnej w zakresie płynności ruchów,
  - wywoływanie radości z uzyskanych efektów.
3. „Chopinowskie inspiracje” (płyta CD) :
- plastyczna interpretacja utworu muzycznego,
  - wyrażanie siebie w różnych formach ruchu inspirowanego muzyką chopinowską,
  - elementy integracji i terapii poprzez muzykę i ruch,
  - krzewienie kultury i tradycji narodowej w rozmówianiu do muzyki chopinowskiej,
4. Zabawy muzyczne :
- zabawa porządkowa,
  - zwiedzanie krainy muzyki,
  - opowiadanie o Chopinie,
  - zabawa w oparciu o słowa wybrane z tekstu,
  - poszukiwanie komnat,
  - zabawa w Żywioły – tańce integracyjne.
5. Lokomotywa i inne wesołe wierszyki dla dzieci Juliana Tuwima :
- zabawy i ćwiczenia ortofoniczne podczas prezentacji tekstów „Lokomotywa” i „Ptasie radio”,
  - zabawa matematyczna „klasyfikuję tak, jak potrafię”,
  - zabawa ze śpiewem „pociąg ze zwierzątkami”,
  - zabawy konstrukcyjne w małych zespołach, budowanie pociągów różnej długości, utrwalanie pojęć „krótki”, „długi”, „krótszy”, „dłuższy”,
  - inscenizacja wiersza „Rzepka”.
6. „Wstrzymał Słońce ruszył Ziemię, polskie go wydało plemię” :
- w oparciu o treść wiersz W. Badalskiej „Mikołaj Kopernik” przybliżenie dzieciom sylwetki wielkiego, polskiego astronoma,
  - Toruń – miasto, z którego pochodził i słynne toruńskie pierniki,
  - wyjaśnienie znaczenia nowych słów : luneta, astronom, teleskop, planety,
  - rozwikłanie treści cytowanego przysłowia,
  - Zabawy badawcze z wykorzystaniem lunety, globusa :
    - zbudowanie modelu przestrzennego Układu Słonecznego,
    - zabawy z globusem z wykorzystaniem latarki,
    - próby zrozumienia dlaczego „dzień następuje po nocy”,
  - inscenizacja ruchowa do „Dziwne ufoludki” (muzyka M. Marzec, słowa A. M. Grabowski).
7. Polak, który kochał wszystkich ludzi – Jan Paweł II :
- wspólne poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, co to znaczy być dobrym i kochać wszystkich ludzi ?,
  - zabawy dramatyczne „spróbuję pomóc” – odzwierciedlenie za pomocą ruchów ciała i gestów określonych sytuacji wymagających konkretnej pomocy,
  - przybliżenie dzieciom postaci Wielkiego Polaka – oglądanie filmu „Jan Paweł II”,
  - działalność plastyczna – Portret Jana Pawła II – wspólne przygotowanie portretu przez całą grupę.

Osiągnięcia dzieci :

- prawidłowo posługują się pojęciami „krótki”, „długi”, „krótszy”, „dłuższy” ;
- znają pojęcia : „muzyk, kompozytor, dyrygent, koncert, preludium” ;
- wiedzą kim byli Fryderyk Chopin, Mikołaj Kopernik, Julian Tuwim, Jan Paweł II ;
- potrafią ilustrować nastrój i charakter muzyki ;
- znają utwory Juliana Tuwima ;
- znają znaczenie słów : luneta, astronom, teleskop ;
- wiedzą z czego słynie Toruń ;
- znają i wiedzą kim był Jan Paweł II.

IV. KWIECIEŃ POLSKIE OBRZĘDY I ZWYCZAJE WIELKANOCNE

1. Wieziemy tu kogucika – rozmowa z grupą na temat Świąt Wielkanocnych :

- zapoznanie ze zwyczajami i obrzędami wielkanocnymi (malowanie jajek, sianie rzeżuchy, chodzenie do Święconki z koszyczkiem, oczekiwanie zajączka, przygotowanie palm, polewanie się wodą, wypiek bab i mazurków),
- oglądanie wielkanocnych kartek, wyjaśnianie znaczenia wielkanocnej symboliki.

Nauka przyspiewki ludowej „wieziemy tu kogucika”:

- zapoznanie z treścią i melodią,
- ruchowa ilustracja piosenki z wykorzystaniem rekwizytów,
- próba tworzenia akompaniamentu do melodii.

Zajęcia w kąciku przyrody – wysiew rzeżuchy.

2. Uzasadnienie treści zawartej w przysłowiu „Kwiecień plecień, bo przeplata trochę zimy, trochę lata”:

- zastanawianie się nad rodowodem nazwy miesiąca,
- plastyczna interpretacja treści przysłowia,
- rozmowy z dziećmi na temat ich pomysłów zawartych w pracy.

Zabawy matematyczne:

- klasyfikowanie zbiorów wg wzrastającej liczby elementów,
- posługiwanie się liczebnikami porządkowymi,
- utrwalenie znaków matematycznych oraz cyfr.

Ćwiczenia artykulacyjne na przećwiczenie mięśni warg i języka na różnych zgłoskach na podstawie wiersza J.Huszczy „Wesołe i smutne okrzyki” :

- ćwiczenia melodyczne,
- improwizacja do przysłowia o kwietniu.

3. Wielkanocna kartka :

- doskonalenie spostrzegawczości poprzez wyodrębnianie ze zbioru kart tych, związanych tematycznie z Wielkanocą,
- przeliczanie w zakresie dostępnym dla dzieci.

Zabawa ruchowa „zajączki”.

Działalność plastyczna – samodzielne wykonanie wielkanocnej kartki przy wykorzystaniu dostępnego tworzywa plastycznego :

- doskonalenie umiejętności projektowania, umiejętnego korzystania z przyborów plastycznych,
- rozwijanie poczucia estetyki,
- przygotowanie przez dzieci wystawy prac,
- nabywanie umiejętności sprawiania bliskim radości.

4. Nasza pomoc w przygotowaniach świątecznych (rozmowa) :

- wdrażanie dzieci do lekkich prac porządkowych,
- uświadamianie dzieciom potrzeby utrzymania ładu i porządku w otoczeniu.

Poznawanie tradycji związanej z „lanym poniedziałkiem” :

- wysłuchanie wiersza M.Terlikowskiej „Śmigus Dyngus”:
- układanie w odpowiedniej kolejności, zgodnej z treścią wiersza historyjki obrazkowej,
- opowiadanie własnymi słowami treści historyjki,

Zabawa ruchowa do piosenki „Śmingusowy taniec” :

- nauka przytupu i obrotu wg nauczyciela,
- wykorzystanie w zabawie rekwizytów,
- rozwijanie poczucia rytmu.

5. Pisanki kraszanki :

- wyjaśnienie różnicy pomiędzy kraszanką, a pisanką (oglądanie zgromadzonych pisanek i kraszank),
- rozmowa z dziećmi na temat tradycji malowania jajek w oparciu o historyjkę obrazkową „żywe pisanki zająca Szaraka”,
- swobodne i logiczne wypowiedzianie się na temat treści historyjki, poprawne budowanie zdań,
- układanie obrazków we właściwej kolejności.

Improwizacje ruchowe do muzyki Musoskiego „Taniec kurcząt w skorupkach” :

- reagowanie na fazę muzyczną i zmianę tempa,
- rozwijanie słuchu, poczucia rytmu i pamięci,
- usprawnianie estetycznego poruszania się w rytm muzyki.

Poznajemy stroje ludowe z różnych regionów Polski na podstawie zgromadzonych ilustracji oraz zdjęć „Zapisane w pamięci – opowieści o polskiej kulturze ludowej” – Didasko – (wstęp).

6. Nasze przygotowania do Świąt Wielkiej Nocy (forma ofert) :

- przygotowanie projektów pisanek i koszyczków wielkanocnych,
- cięcie sianka do koszyczków,
- obmyślanie niespodzianej dla najbliższych,
- wykonanie gazetki i dekoracji w sali o tematyce wielkanocnej (uświadomienie dzieciom konieczności podtrzymywania tradycji, wyjaśnienie znaczenia tego słowa).

Wycieczka krajoznawcza w celu prowadzenia obserwacji wiosennej przyrody :

- kierowanie spostrzeżeniami poprzez pytania,
- obcowanie z przyrodą w kontaktach bezpośrednich,
- przestrzeganie punktów ujętych w Kodeksie Małego Ekologa.

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią wymienić zwyczaje i obrzędy wielkanocne,
- zaśpiewają przyśpiewkę ludową „wieziemy tu kogucika”,
- znają treść i znaczenie przysłowia ludowego „Kwiecień plecień, bo przeplata trochę zimy, trochę lata”,
- klasyfikują zbiory wg wzrastającej liczby elementów, posługują się liczebnikami porządkowymi,
- potrafią samodzielnie wykonać kartkę wielkanocną,
- zaśpiewają piosenkę „Śmigus Dyngus”,
- potrafią wykorzystać w zabawie potrzebne rekwizyty,
- znają różnicę między kraszanką, a pisanką,
- potrafią dokonywać obserwacji przyrodniczych.

V. MAJ PIĘKNA NASZA POLSKA CAŁA

1. Poznajemy życie ludzi w dawnej Polsce :

- przed wyjazdem na wycieczkę słuchanie opowiadanie nauczycielki na podstawie ilustracji i slajdów na temat życia ludzi w dawnej Polsce (jak żyli, czym się trudnili),
- wypowiedzi dzieci na podstawie ilustracji i zdjęć (żuraw, strzecha, warsztat szewski – zydeł, ryczka).

Wycieczka autokarowa do dawnej osady piastowskiej w Biskupinie :

- poznanie elementów dawnego wyposażenia chat wiejskich z początków państwa polskiego,
- oglądanie eksponatów i poznawanie ich przeznaczenia.

Po przyjeździe do przedszkola :

- tkanie na małym warsztacie tkackim,
- nauka piosenki połączonej z tańcem „Szewczyk”.

2. Poznajemy polskie stroje ludowe c.d. :

- wspólne omawianie charakterystycznych elementów (np. pasy łowickie, kierpce, parzenice itd.),
- wzbogacanie czynnego słownictwa,
- rozwijanie spostrzegawczości i wyobraźni,

Działalność plastyczna (forma ofert) :

- wykonanie metodą origami postaci Łowiczanki,
  - wycinanki z kolorowego papieru (lale opoczyńskie, koguciki, serwetki, szlaczki ludowe).
- Tańce integracyjne do melodii ludowych z różnych regionów Polski.

3. Zabieramy rodziców na wycieczkę autokarową do Torunia :

- wizyta w planetarium,
- zwiedzanie fabryki toruńskich pierników.

Pieczemy pierniki wg receptury zdobytej od toruńskich cukierników (zajęcia z podziałem na zespoły)

Zabawy ruchowe przy piosence „Toruńskie pierniki”.

Odkrywamy tajemnice wielkiego Polaka M. Kopernika – dlaczego „wstrzymał słońce”, a „poruszył ziemię”, przypominamy znaczenie treści przysłowia „Wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię, polskie go wydało plemię”.

Budujemy mapę nieba - matematyczne zabawy z gwiazdami.

4. Poznajemy naszą stolicę - Warszawę :

- wysłuchanie legendy o Warsie i Sawie W.Chotomskiej
- zapoznanie dzieci z herbem miasta,
- umieszczenie herbu Warszawy na mapie herbowej Polski.

Zabawa ruchowa „Jedzie pociąg” – wycieczka po Warszawie :

- poznanie zabytków i miejsc charakterystycznych dla stolicy (wykorzystanie rzutnika multimedialnego).

Wzbogacenie kącika patriotycznego o nowe elementy : widokówki, zdjęcia, albumy.

Nauka Poloneza do piosenki „Polonez Trzeciego Maja” połączona z pokazem slajdów nt. Konstytucji 3 Maja (opowiadanie nauczycielki).

5. Konkurs pod hasłem „Czy znasz polskie legendy” :

- wyjaśnienie dzieciom genezy powstania legend,
- zorganizowanie konkursu opartego na bazie poznanych legend, baśni, opowieści,
- pod nazwą każdej postaci z legend znajdują się aż cztery informacje, wybierz tylko dwie, które są prawidłowe. Litery, którymi są oznaczone utworzą hasło – ułóż je na tablicy dydaktycznej,
- rozwiązywanie hasła.

Pytanie 1	Złota kaczka	-A- kąpała się w Morskim Oku -P- mieszkała w lochach warszawskiego zamczyska -M- często odwiedzał ją Wars z Sawą
Pytanie 2	Smok wawelski	-O- tak naprawdę była królewną -L- był to potwór ziejący ogniem i dymem -K- smakowały mu tylko toruńskie pierniki -G- pokonał go dzielny rycerz w zbroi
Pytanie 3	Myszy	-S- pękł z wielkim hukiem -K- zjadły złego Księcia Popiela i jego żonę -H- na miotłach poleciały tam, gdzie pieprz rośnie -I- zawędrowały do Kruszwicy na wieżę
Pytanie 4	Boruta	-R- dobra wróżka zaczarowała je w księżniczki -B- mieszkał w pieczarze pod wawelskim wzgórzem -Z- zaprzyjaźnił się z bazyliszkiem -E- pilnował skarbów łęczyckiego zamku
Pytanie 5	Poznańskie koziołki	-L- mógł udawać nawet sowę -E- nie chciały być upieczone na rożnie -C- mieszkały na Giewoncie -F- hodował je Janosik -G- uciekły na wieżę poznańskiego ratusza

Pytanie 6	Czarownice	-E- miały swoją siedzibę na Łysej Górze -D- pomagały ludziom -N- żywiły się ropuchami, pijawkami i zaskrońcami -M- fruwały na latających dywanach
Pytanie 7	Lajkonik	-D- jego ulubionym miastem jest Kraków -L- pokochał królową Bałtyku -Y- Tatarzy są jego przodkami -T- czasami spotyka się na księżycu z Twardowskim itd.

Osiągnięcia dzieci :

- rozpoznają melodie ludowe charakterystyczne dla danego regionu,
- interesują się życiem dawnych Polan,
- prezentują piosenkę z tańcem ludowym „Szewczyk”,
- rozpoznają stroje ludowe z różnych regionów Polski,
- wiedzą kim był i czego dokonał Mikołaj Kopernik oraz z czego słynie Toruń,
- doskonałą umiejętność sprawnego wykonywania działań i posługiwania się znakami matematycznymi,
- potrafią zaznaczyć na mapie stolicę Polski,
- znają godło Warszawy,
- potrafią zatańczyć Poloneza i wymienić ważniejsze zabytki Warszawy,
- znają treść, postacie, zdarzenia z wybranych polskich legend.

VI. CZERWIEC POLSKIE KRAJOBRAZY

1. Nasze morze, to Bałtyk :

- odwiedzamy Szczecin, Gdańsk i Gdynię,
- zaznaczenie miast na mapie dydaktycznej.

Zabawy muzyczno-ruchowe przy piosence „Garść muszelek” :

- wyklaskiwanie pauzy w piosence,
- improwizacje ruchowe „zbieramy bursztyny na plaży”.

Zabawa dydaktyczna „muszelki” :

- urządzamy „kącik przyrody” (kolekcja kamieni, muszli),
- segregowanie naturalnych okazów wg wielkości,
- posługiwanie się określeniami mały, mniejszy, najmniejszy poprzez różnicowanie, porównywanie i porządkowanie.

Działalność plastyczna „pocztówka z nad morza” (forma ofert) :

- technika origami – łódki,
- wyklejanka – złociste rybki.

2. Nasze morze, to Bałtyk cd. :

Zabawa dydaktyczna „nad morzem” :

- wyszukiwanie widokówek tematycznie związanych z wybrzeżem,
- określanie elementów charakterystycznych (latarnia morska, plaża, kutry rybackie, itd.)

Flora i fauna morska – zajęcia z wykorzystaniem książek z biblioteczki przedszkolnej („Encyklopedia dla dzieci”, „Świat bez tajemnic”, „Atlas dla dzieci” oraz tych przyniesionych z domu :

- rozszerzanie wiadomości dotyczących bogactwa i piękna naszego kraju – region wybrzeża, nadmorskie miejscowości.

Działalność plastyczna – collage – „Flora i fauna morska” :

- poznanie pojęć „flora, fauna”,
- wykorzystanie dostępnego tworzywa plastycznego.

Utrwalanie piosenki „Garść muszelek”.

3. Jeziora i rzeki, góry i wyżyny – zabawy dydaktyczne :

- omówienie wybranych krajobrazów – ćwiczenie spostrzegawczości wzrokowej,
- wysłuchanie wiersza Cz. Janczarskiego „Na jeziorach mazurskich”.

Zabawa muzyczna przy piosence „Niechaj żyją rzeki”.

Zabawy matematyczne :

- doskonalenie spostrzegania i rozpoznawania kształtów figur geometrycznych płaskich w otoczeniu i na obrazkach,
- porównywanie ich z poznanymi figurami.

4. Wycieczka statkiem turystycznym po Warcie :

- poznawanie charakterystycznych cech krajobrazu nizinnego (ukształtowanie terenu, charakterystyczna fauna i flora),
- przypomnienie nazwy - Wielkopolskiego Parku Narodowego mieszczącego się na terenie naszego kraju,
- w trakcie rejsu prowadzenie rozmów na temat naszego rodzinnego miasta (utrwalanie wiadomości), czerpanie radości z możliwości wspólnego spędzania czasu w formie rekreacyjnej.

Zwiedzanie Muzeum im. Arkadego Fiedlera, oglądanie kolekcji kultur z różnych stron świata, spacer do Wielkopolskiego Parku Narodowego, utrwalenie pojęć „pomnik przyrody, Park Narodowy”, uczenie dzieci pozytywnych zachowań w stosunku do świata przyrody.

5. Na krakowskim rynku :

- słuchanie baśni „O smoku i Krakusie” S. Szuchowej,
- zabawa w formie teatrzyku z wykorzystaniem pacynek i kukiełek.

Zabawa ruchowa „jedziemy sobie do Krakowa” :

- szukamy na mapie Krakowa i słuchamy hejnału z Wieży Mariackiej,
- poznajemy Lajkonika,
- oglądamy prezentację multimedialną nt. Wawelu.

Wizyta w grupie młodszej – opowiadanie legendy o smoku wawelskim

Zabawa dydaktyczna :

- spośród zdjęć, widokówek i ilustracji wybieranie tych, które tematycznie związane są z Krakowem
- rozsypanka obrazkowo – wyrazowa (Lajkonik, smok wawelski, szewczyk Dratewka, itd.)

6. Jestem przyjacielem świata przyrody :

- poznanie zwierząt chronionych żyjących w Polsce (kozica, niedźwiedź, żubr, łoś) na podstawie wierszy W. Ścisłowskiego,
- przybliżenie dzieciom za pomocą języka literackiego charakterystycznych zwyczajów tych zwierząt,
- rozwijanie zainteresowań przyrodniczych,
- rozumienie przez dzieci potrzeby chronienia przyrody,
- umieszczenie sylwet zwierząt na mapie Polski z uwzględnieniem ich naturalnych środowisk.

Zabawa ruchowa do piosenki „stary niedźwiedź mocno śpi”.

Działalność plastyczna (forma ofert) – „zwierzęce portrety”, wykorzystanie dostępnego tworzywa plastycznego z uwzględnieniem pomysłów i inwencji twórczej dzieci.

7. W świecie teatru :

- przygotowanie spektaklu teatralnego dla rodziców i dzieci młodszych
- np. „Podróże po Polsce”, legenda „O złym Popielu”, „Lech, Czech, Rus”
- pokonywanie nieśmiałości i tremy,
- nabywanie umiejętności sprawiania innym radości.

Osiągnięcia dzieci :

- znają charakterystyczne krajobrazy swojego kraju,
- potrafią posługiwać się pojęciami mały, mniejszy, najmniejszy,
- wskażą położenie na mapie wybranych miast,
- rozpoznają i nazywają figury geometryczne płaskie,
- doskonałą orientację wzrokowo-ruchową, sprawność manualną,
- potrafią wymienić niektóre zwierzęta chronione,
- znają znaczenie pojęć „pomnik przyrody, Park Narodowy”,
- znają pojęcia charakterystyczne dla Krakowa oraz podstawowy krok Krakowiaka,

- potrafią przygotować i wystawić spektakl teatralny, pokonując tremę i nieśmiałość, sprawiając innym radość.

Scenariusz przedstawienia : „Podróże po Polsce”

(polski pejzaż, mapa Polski, gaik, studnia z żurawiem i inne elementy ludowe).
Wisłę imitując błękitne sukno trzymane przez 4 dzieci.

Piosenka „Nasze polskie ABC”:

Już w przedszkolu dzieci wiedzą
co to Wisła, co to Bałtyk,
że na Śląsku mamy węgiel,
a znów góry, to są Tatry.
Taki polski elementarz,
raz zobaczysz i pamiętasz.

Ref. Nasze polskie ABC, każde dziecko o tym wie.
Wchodzi w głowę, wchodzi w serce,
jak literka po literce.
Coraz lepiej czytasz je, nasze polskie ABC.
Kiedy będę taki duży,
jak na przykład są rodzice,
z książek , z kina i z podróży,
poznam kraju okolice.
Jak zakładka Wisły wstążka,
no, a Polska jest jak książka.

Wstaje Wisła trzymaną przez 4 dzieci

I zwrotka piosenki „Wytrysła Wisła z gór”

: Wytrysła Wisła z gór,
chciał ją zatrzymać bór.
Szumiały jej drzewa } bis
i ptak dla niej śpiewał,
lecz zostawiła bór.

Ref. Płynie Wisła, nasza Wisła,
najpiękniejsza z polskich rzek.
Chce zatrzymać Wisłę wioska,
wyszła na wiślany brzeg.

Górale i góralki wychodzą na scenę (2+1 lub 2+2)

Piosenka „Zasiali górale owies”:

Zasiali górale owies, owies,
od końca do końca, tak jest, tak jest.
Zasiali górale żyto, żyto,
od końca do końca wszystko, wszystko.

Ref. A mam ci ja mendelicek, w domu dwa, w domu dwa,
u sąsiada szwarych dziewuch gromada, gromada.
A mam ci ja mendelicek, w domu dwa, w domu dwa,
żadna mi się nie podoba, tylko ta, tylko ta.
Zasiali górale owies, owies,
od końca do końca, tak jest, tak jest.
Zasiali górale żyto, żyto,
od końca do końca wszystko, wszystko.

A na polu góraleczek gromada, gromada,
czemużeś się wydawała, kiej młoda, kiej młoda ?
Czemużeś się wydawała, kiej mała, kiej mała ?
Będzie z ciebie gospodyni niedbała, niedbała.

Góral (1):

Góry nase góry ! Hale nase hale !
Kto wos zna tak dobrze, jako my górale ?
Góry nase góry ! Wy wysokie scyty !
Kto wos psewendrowoł ? Górol rodowity !

Piosenka „W murowanej piwnicy”:
połączona z tańcem

W murowanej piwnicy
tańcowali zbójnicy.
Kazali se piknie grać
i na nózki pozirać.

Tańcowałbyk, kiebyk móg,
kiebyk nie miał krzywych nóg.
A ze krziwe nózki mom,
kiej podscoce, to sie gnom.

Przyśpiewka góralska (góral 2) „Hej jo se górolicek”:

Ej, jo se górolicek,
Ej, spod samiućkich Tater,
Ej, dyscy mnie wykapoł,
Ej wykołysoł wiater.

Ej, jo se górolicek
Ej, w małym kapeluśku,
Ej, syćko umiem robić,
Ej, ino pomalućku.

Ej, świeci mi miesiącek
Ej, gwiozdecki wokoło,
Ej, kany sie obróce,
Ej, wsędy mi wesoło

Piosenka „Płynie Wisła, płynie” :

Płynie Wisła płynie po polskiej krainie.
Zobaczyła Kraków, pewnie go nie minie,
Zobaczyła Kraków, wnet go pokochała,
a w dowód miłości wstęgą opasała.

lub II zwrotka piosenki „Wytrysła Wisła z gór”:

Lecz Wisła dalej mknie,
bo Polskę zwiedzić chce,
urośła po drodze,
już statki i łodzie
na falach huśtać chce.

}bis

Ref. Płynie Wisła, nasza Wisła
najpiękniejsza z polskich rzek,
chce zatrzymać Wisłę Kraków,
wyszedł na wiślany brzeg

Na scenę wchodzi Krakowiak z Krakowianka

Piosenka „Jestem sobie Krakowianka” :

Jestem sobie Krakowianka, hop, hop, hejże ha !
Opalona jak Cyganka, hop, hop, hejże ha !
Ref. Hejże, hejże nasze góry, hop, hop, hejże ha !
I czapka z pawimi pióry, hop, hop, hejże ha !
U nas pięknie i wesoło, hop, hop, hejże, ha
Wszystko śmieje się wokoło, hop, hop, hejże, ha
Ref. Hejże, hejże nasze góry .....
Nasza ziemia taka ładna, hop, hop, hejże, ha
Jaka nie jest chyba żadna, hop, hop, hejże, ha
Ref. Hejże, hejże, nasze góry ....

„Krakowiak” tańczony w parze :

Krakowiaczek jeden miał koników siedem,
pojechał na wojnę, został mu się jeden.

Siedem lat wojował, szabli nie wyjmował,
szabla zardzewiała, wojny nie widziała.

Krakowianka jedna, miał chłopca z drewna,

a dziewczynkę z wosku,
wszystko po krakowsku !

Krakowiacy się kłaniają, wychodzi para w stroju śląskim

Piosenka „Karolinka”:

Poszła Karolinka do Gogolina, (bis)
a Karliczek za nią, a Karliczek za nią } bis
z flaszeczką wina.

Szła do Gogolina, przedsię patrzyła. (bis)
ani się na swego synka szykownego } bis
nie obejrzała.

Prowadźże mnie dróżko hen, w szeroki świat
ZNOJDA tam inszego syneczka miłego,
co mi będzie rad.

Nie goń mnie Karliczku, czego po mnie chcesz ?
JOCH ci już PEDZIAŁA, nie BYDA cie chciała,
som to PRZECA wiesz.

Wróc się, Karolinko, bo jadą goście !
JO SIE JUŻ NIE WRÓCA, jo sie już nie wróca,
BOCH jest na moście.

Wróc się, Karolinko, czemu idziesz precz ?
Nie odpowiem tobie, po swojemu zrobię,
to nie twoja rzecz !

III zwrotka piosenki „Wytrysła Wisła”:

Lecz Wisła dalej mknie,
znów mija miasta, wsie.
Jest bardzo ciekawa } bis
jak rośnie Warszawa,
Warszawę witać chce.

Ref. Płynie Wisła, nasz Wisła,
najpiękniejsza z polskich rzek,
chce zatrzymać ją Warszawa,
wyszła na wiślany brzeg.

Dzieci imitujące Wisłę :

Wyłynęła z Wisły srebrzysta Syrenka.
Miała piękny, rybi ogon, ta dziwna panienka.
Nagle zobaczyła dom na brzegu Wisły
- tutaj będę mieszkać !
Powiedziała wszystkim
- będę was broniła tym wiślanym mieczem,
niech w spokoju rybak łowi,
piekarz chleby piecze. I
tak zamieszkała Syrenka w Warszawie,
w Warszawie – stolicy !

Piosenka połączona z tańcem „Polka warszawska” :
(para szuchernie ubranych Warszawiaków)

Tańcowała ryba z rakiem
raz i dwa i raz i dwa
i przedszkolak z przedszkolakiem
raz i dwa i raz i dwa.

Ref. Raz podskoczyć, raz zaklaskać
o tak (klaskać 3 razy)
Raz podskoczyć, raz zaklaskać
polka warszawska raz i dwa.

IV zwrotka piosenki „Wytrysła Wisła z gór” :

Lecz Wisła dalej mknie,
znów mija miasta, wsie.
Wesoła, szczęśliwa, }bis
do Kaszub podpływa
i morze spotkać chce.

Ref. Płynie Wisła, nasza Wisła,
najpiękniejsza z polskich rzek,
nic jej w drodze nie zatrzyma,
bo już widać morski brzeg.

(na scenie pojawia się sztaluga i abecadło kaszubskie oraz dziewczynka w stroju kaszubskim).

Zabawa w abecadło kaszubskie :

TO JE KRÓTSI, TO JE DŁUDZI
TO KASZEBSKA STOLECA.
TO SĄ BASE, TO SĄ SKRZEPCI
TO ŁEZNECZE KASZEBA

>

ŁEZNECZE KASZEBA
BASE, SKRZEPCI
KRÓTSI, DŁUZI
TO KASZEBSKO STOLECA.

TO JE RYDEL, TO JE TYCZ
TO SĄ CHOJNI, WIDŁE GNOJNI

>

CHOJNI, WIDŁE GNOJNI
RYDEL, TYCZ, ŁEZNECZE KASZEBA
BASE, SKRZEPCI, KRÓTSI, DŁUDZI
TO KASZEBSKO STOLECA.

TO JE PROSTY, TO JE KRZEWI
TO JE TYLNI KŁĘŁO ŁOZNI
TO SĄ CHUDZI, TO SĄ KRÓTSI
TO SĄ PRUŚCI PÓLTROJOCI.
TO JE KŁAKA, TO JE WÓŁ,
TO JE CAŁY, A TO PÓŁ.

>

CAŁY, PÓŁ, KŁAKA, WÓŁ,
HYK, TYK, PÓŁ TROJEK
TYLNI KŁĘŁO ŁOZNI
CHOJNI, WIDŁE GNOJNI
RYDEL, TYCZ, ŁEZNECZE KASZEBA
BASE, SKRZEPCI, KRÓTSI, DŁUDZI
TO KASZEBSKO STOLECA.

TO JE MAŁY, TO JE WIELKI
TO SĄ INSTRUMENTY WSZELKI.

Znikają Kaszuby pojawia się Wielkopolska :

Piosenka „Tam nad Wartą w dolinie” (scenka rodzajowa ze śpiewem) :
(dziewczyna wijąca wianki i Janek młody)

Tam nad Wartą w dolinie siedziała dziewczyna,
była piękna jak różany kwiat.
Tam nad Wartą w dolinie siedziała dziewczyna,
była piękna jak różany kwiat.

Kwiaty i róże zbierała sobie,
kwiaty i róże zbierała sobie.

Wiła wianki i wrzucała je do falującej wody,
wiła wianki i wrzucała je do wody.
Wiła wianki i wrzucała je do falującej wody,
wiła wianki i wrzucała je do wody.

A gdy ona nad Wartą te wianki wiła
podszedł do niej Jasieniek młody.
A gdy ona nad Wartą te wianki wiła
podszedł do niej Jasiczek młody.

„Miła, ach miła, chodź ze mną we świat,
miła, ach miła, chodź ze mną we świat.”

I udała się z tym wiernym Jasienieczkiem w świat daleki
i udała się z tym wiernym we świat.
I udała się z tym wiernym Jasienieczkiem w świat daleki
i udała się z tym wiernym we świat.

Piosenka „Maryniu, Maryniu” (jedna Marynia i trzech Jasiów z konikami) :

Maryniu, Maryniu Jaś jedzie.
Do kogo ? Do kogo ?
Do ciebie. A jaki ? Szcherbaty !
Nie wpuszczę nie wpuszczę do chaty !
Maryniu, Maryniu Jaś jedzie.
Do kogo ? Do kogo ?
Do ciebie. A jaki ? Pyskaty !
Nie wpuszczę, nie wpuszczę do chaty !
Maryniu, Maryniu, Jaś jedzie.
Do kogo ? Do kogo ?
Do ciebie. A jaki ? Bogaty !
Niech wejdzie, niech wejdzie do chaty !

Piosenka „A z Poznania jedzie fura” :

A z Poznania jedzie fura,
A na furze Waligóra,
Hej i popija czaj, czaj, czekoladę, czarną kawę,
I popija czaj, czaj, czekoladę, rum, hej bum.
Ojciec umarł syn pozostał
I po ojcu fajkę dostał,
Hej i popija .....
Ojciec w niebie Boga chwali,
Syn na ziemi fajkę pali,
Hej i popija .....
Nie minęły trzy niedziele,
Syn po ojcu sprzedał ciele
Hej i popija .....

Piosenka „Dzień Dobry Biały Ptaku” :

wiesz.

białym

Kto ty jesteś, kto ty jesteś - Polak mały.
Jaki znak twój, jaki znak twój - dobrze

Więc o ptaku, najpiękniejszym, ptaku

razem z nami, razem z nami, śpiewaj pieśń.

Dzień dobry Biały Ptaku,
na skrzydłach niesiesz wiatr,
z nad Bałtyku krople wody,
białe płatki kwiatów od jabłonek
i te gwiazdki śniegu znalezione
w słońcu Tatr.

Ewaluacja :

Narzędziami sprawdzającymi i badającymi zmiany między osiągnięciami końcowymi, a początkowymi będą :

- obserwacje dzieci (postawa, aktywność, samodzielność, umiejętność pracy w grupie),
- wypowiedzi ustne na bieżących zajęciach,
- rozbudzone zainteresowania i wyobrażenia o Polsce,
- wrażenia z zajęć i przeżywanie przez dzieci treści zajęć,
- rozmowy z rodzicami.

Formami sprawdzania osiągnięć, umiejętności i wiadomości będą :

- udział dzieci w konkursach przedszkolnych i poza przedszkolnych,
- quizy,
- wystawy, ekspozycje wykonanych prac,
- przygotowana i wystawiona inscenizacja „Podróże po Europie”,
- gromadzenie informacji (karty obserwacji dzieci – notowanie uwag, spostrzeżeń),
- ankiety oceniające zajęcia,
- dokumentacja zajęć (zdjęcia, nagrania).

„CHOPINOWSKIE INSPIRACJE” (płyta CD) :

- plastyczna interpretacja utworu muzycznego,
- wyrażanie siebie w różnych formach ruchu inspirowanego muzyką chopinowską,
- rozbudzanie aktywności twórczej poprzez sięganie do różnych form interpretacyjnych,
- elementy integracji i terapii poprzez muzykę i ruch,
- krzewienie kultury i tradycji narodowej w rozmówianiu do muzyki chopinowskiej,
- osłuchanie z wybranymi terminami muzycznymi (muzyk, kompozytor, koncert).

Zabawa porządkowa, zwiedzanie krainy muzyki, opowiadanie o Chopinie, zabawa w oparciu o słowa wybrane z tekstu, poszukiwanie komnat, zabawa w Żywioty – tańce integracyjne.

(Bliżej Przedszkola. Wychowanie i edukacja. Nr 7-8 2006 zeszyt 2 Marianna Lipińska i Zofia Byzia).

Konkurs pod hasłem „Czy znasz polskie legendy” :

- wyjaśnienie dzieciom genezy powstania legend,
- zorganizowanie konkursu opartego na bazie poznanych legend, baśni, opowieści,
- pod nazwą każdej postaci z legend znajdują się aż cztery informacje, wybierz tylko dwie, które są prawidłowe. Litery, którymi są oznaczone utworzą hasło – ułóż je na tablicy dydaktycznej,
- rozwiązywanie hasła

Bibliografia :

„Bliżej Przedszkola. Wychowanie i edukacja” Nr 7-8 2006 zeszyt 2 Marianna Lipińska i Zofia Byzia ;

„Świerszczyk” – dwutygodnik dla dzieci ;

„Fortepian wciąż gra” Urszula Pomąlecka

„Zapisane w pamięci” – opowieści o polskiej kulturze ludowej” – Didasko ;

„Wybór literatury do zabaw i zajęć w przedszkolu” H.Kruk WSiP Warszawa 1985 ;

„Zabawy dydaktyczne dla przedszkoli” Z.Bogdanowicz WSiP Warszawa 1997 ;

„Sto pomysłów zabaw i zajęć z Domowego Przedszkola” H.Rotyńska, T.Fiutowska, I.Dudzińska, B.Trojanowska WSiP Warszawa 1992 ;

„Plany miesięczne pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu z dziećmi 5-letnimi i 6-letnimi” G.Sabala ZWiR „Janowski” Płock 1995 i 1993 ;

„Scenariusze zajęć w przedszkolu. Grupa 5-letnia” ZWiR „Janowski” Płock 1997 ;

„5-latki poznanie środowiska przyrodniczego i społecznego” H.Woźniak ZWiR „Janowski” Płock 1995 ;

„6-latki poznanie środowiska przyrodniczego i społecznego” T.Żytelska ZWiR „Janowski” Płock 1995 ;

„Wesołe przedszkole pięcioletka” – przewodnik metodyczny – M.Walczak, D.Kręcisz WSiP W-wa 2006 ;

„Wesoła szkoła sześciolatka” – przewodnik metodyczny B.Okraska-Ćwiek, M.Walczak WSiP W-wa 2006

„Moje 6-lat” W.Żaba-Żabińska MAC-Edukacja ;

„A jak będzie słońce, a jak będzie deszcz” T.Dziurzyńska, H.Ratyńska, E.Stójowa WSiP Warszawa 1996 ;

„Kalendarz muzyczny” U.Smoczyńska-Nachtman WSiP Warszawa 1988 ;

„Rok w wierszu i piosence” B.Forma ZWiR „Janowski” Płock 1998 ;

„Śpiewnik – najpiękniejsze piosenki dla przedszkolaków i uczniów” J.Rodziewicz Wydawnictwo Siedmiogród Wrocław 1999 ;

„Muzyka dla dzieci” U.Smoczyńska-Nachtman WSiP Warszawa 1992 ;
zbiory własne wierszy, legend, podań, baśni i piosenek ;

Opracowanie :

mgr Ewa Borkowska nauczycielka w Przedszkolu nr 22 w Poznaniu

mgr Magdalena Kurzawa nauczycielka w Przedszkolu nr 22 w Poznaniu

mgr Alicja Nowaczyk nauczycielka w Przedszkolu nr 22 w Poznaniu

mgr Ewa Wojcieszak dyrektor Przedszkola nr 22 w Poznaniu.

IV etap programu
MAŁY EUROPEJCZYK

*„Chociaż jestem mały, dużo we mnie drzemie sił.
Pragnę poznać świat wspaniały, co dzień będę o tym snił.
Chciałbym mieć przyjaciół wielu, z nimi wspólnie spędzać dzień.
Przecież razem jest weselej : tańczyć, śpiewać, bawić się.
Nie jest ważny kolor skóry, ani kto jak ubrany jest.
Miłość, przyjaźń burzy mury, radość będzie aż po kres.
Wszyscy ludzie krąg zbudują, będzie on jednością bił.
Odtąd każdy człowiek będzie w zgodzie z drugim żył.”*

Część czwarta programu przeznaczona jest dla dzieci sześcioletnich.

Istotą edukacji europejskiej jest uświadomienie oraz wpajanie szacunku dla kultury własnego narodu oraz wspólnego dziedzictwa kultury, odmienności i różnorodności ludzi i narodów. Wychowanie dzieci w świadomości, że nie jesteśmy sami na świecie, że obok nas żyją ludzie innych narodowości, odmiennych kultur i religii. Aby żyć w harmonii i przyjaźni, potrzebna jest wzajemna pomoc, współpraca.

Po dotychczasowych, zebranych doświadczeniach związanych z edukacją europejską przekonani jesteśmy, iż tak opracowany program cieszyć się będzie dużym zainteresowaniem wśród dzieci, jak i rodziców, którzy w pełni akceptują taką formę poznawania Europy i Unii Europejskiej.

Edukacja europejska rozwija u dzieci aktywność, twórczość do budowania poczucia własnej wartości i dostrzegania jej u innych. Zachęca dzieci do poznawania i rozumienia świata, jego kultury, rozbudza w nich szacunek do swojej Ojczyzny i Europy. Ważne jest, by dzieci już w przedszkolu uczyły się rozumienia pozytywnych relacji międzyludzkich; by poznawały życie rówieśników z innych miast, krajów; by uczyły się tolerancji dla inności i współpracy w różnych grupach.

Cele edukacyjne /ogólne/:

- określanie miejsca i roli Polski i Polaków w jednoczącej się Europie;
- budzenie u dzieci tożsamości europejskiej na gruncie miłości do małej i wielkiej ojczyzny;
- zapoznanie dzieci z położeniem geograficznym i ukształtowaniem terenu państw należących do Unii Europejskiej;
- zapoznanie z kulturą, zwyczajami, krótką historią każdego z państw Unii Europejskiej;
- pojmowanie różnic występujących między Europejczykami (zwyczaje, kultura, język, którym się posługują);
- dostrzeganie podobieństw ludzi żyjących w Europie (taka sama budowa ciała, potrzeby, pragnienie, które odczuwają, podobne zajęcia, zabawy);
- nabywanie umiejętności przyjmowania innych takimi, jakimi są – poznawanie tej inności;
- zapoznanie z ciekawostkami charakteryzującymi tylko dla danego państwa europejskiego;
- wprowadzenie podstawowego słownictwa w mowie /wiersze, piosenki, wyliczanki, liczebniki – do 10/;
- organizowanie wspólnych spotkań, zabaw konkursów z dziećmi, z zaprzyjaźnionych przedszkoli, absolwentami przedszkola dotyczących państw europejskich;
- nawiązanie korespondencji z przedszkolami w Poznaniu, Polsce i poza granicami kraju, w których realizowana jest edukacja europejska.

Cele edukacji europejskiej /do zadań realizowanych w ramach edukacji europejskiej należy

zaliczyć/:

- szerzenie informacji o państwach europejskich;
- współpraca z organizacjami o charakterze proeuropejskim;
- uświadomienie roli i znaczenia Polski w Europie;
- ukazanie wkładu Polaków w rozwój dziedzictwa kulturowego w regionie, kraju, Europie;
- ugruntowanie poczucia tożsamości regionalnej, narodowej, europejskiej.

Cele szczegółowe :

- dziecko potrafi odnaleźć na mapie swoje miasto, kraj i kraje europejskie sąsiadujące z Polską;
- zna tradycje związane z najważniejszymi świętami obchodzonymi w Polsce i w Europie;
- zna kilka zabaw, wierszy i piosenek popularnych w różnych krajach europejskich;
- rozpoznaje symbole Unii Europejskiej oraz flagi należące do państw Unii Europejskiej;
- umie rozróżnić monety i banknoty euro;
- kojarzy wybrane dzieła literackie, plastyczne, muzyczne z autorami i narodowością;
- śpiewa „Odę do radości” L. von Beethovena – hymn Unii Europejskiej;
- opowiada legendę o powstaniu Europy;
- umie rozróżnić potrawy charakterystyczne dla danych państw;
- wymienia kilka języków używanych w krajach Unii Europejskiej, zna proste wierszyki, piosenki, wliczanki;
- rozpoznaje popularne, współczesne postacie ze świata sportu i kultury oraz sylwetki wielkich Europejczyków.

Metody pracy :

1. Grupa metod obejmujących przekazywanie wiadomości :
  - oparte na obserwacji (pokaz),
  - oparte na słowie (pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, praca z książką).
2. Metody aktywizujące :
  - burza mózgow – metoda ta pozwala na uzyskanie w krótkim czasie dużej liczby różnych pomysłów i rozwiązań danego problemu. Rozwija twórcze myślenie.
  - graffiti – technika sprzyjająca twórczemu myśleniu i pozwalająca dzielić się swoimi pomysłami. Mogą to być zabawy w niedokończone zdania , np. : Gdybym pojechał na wycieczkę do Włoch, to ..
  - mapa mentalna (pojęciowa) – to opracowanie pojęć za pomocą rysunków, symboli, obrazków, krótkich tekstów (pismo drukowane). Metoda sprawdza się podczas realizacji niemal każdego tematu.
3. Metody gier i zabaw dydaktycznych i ruchowych.
4. Elementy dramy.
5. Konkursy, quizy.
6. Metody poszukiwania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł.

Formy pracy :

1. Praca indywidualna i zbiorowa.
2. Praca grupowa ucząca współpracy, wspólnego planowania zadań.
3. Zajęcia warsztatowe wyzwalająca u dzieci swobodną ekspresję.
4. Piosenki, pląsy, zabawy tematyczne związane z krajami UE.
5. Wycieczki, spacer.

Środki dydaktyczne :

- mapy konturowe Europy,
- flagi krajów europejskich,
- symbole europejskie – flaga, hymn, waluta UE.
- atlasy geograficzne,
- teksty legend i podań,
- życiorysy wybitnych postaci, reprodukcje ich dzieł,
- materiały papiernicze i biurowe,
- rekwizyty do inscenizacji i dramy,
- zestawy krzyżówek, łamigłówek, rebusów, zagadek, wykreślanek,
- filmy wideo, DVD, płyty CD,
- albumy, zdjęcia, ilustracje,
- gry edukacyjne,
- materiały gromadzone samodzielnie przez nauczyciela.

IV etapu programu „MAŁY EUROPEJCZYK”.

<i>PROPONOWANE</i>	<i>TEMATY</i>	<i>KOMPLEKSOWE :</i>
IX.	WRZESIEŃ	EUROPA – KONTYNENT, NA KTÓRYM MIESZKAM.
X.	PAŹDZIERNIK	CO TO JEST UNIA EUROPEJSKA ?
XI.	LISTOPAD	POZNAJEMY FINLANDIĘ I KRAINĘ ŚW. MIKOŁAJA.
XII.	GRUDZIŃ	PŁYNIEMY STATKIEM DO SZWECJI.
I.	STYCZEŃ	LECIMY SAMOŁOTEM DO FRANCJI.
II.	LUTY	JEDZIEMY DO WŁOCH – OJCZYZNY KRÓLOWEJ BONY.
III.	MARZEC	PRZEKRACZAMY GRANICE HISZPANII.
IV.	KWIECIEŃ	ODWIEDZAMY HOLANDIĘ.
V.	MAJ	LECIMY SAMOŁOTEM DO WIELKIEJ BRYTANII.
VI.	CZERWIEC	ODWIEDZAMY IRLANDIĘ – ZIELONĄ WYSPĘ.

TREŚCI EDUKACYJNE :

IX.WRZESIEŃ EUROPA – KONTYNENT, NA KTÓRYM MIESZKAM.

1. Zapoznanie dzieci z treścią legendy o powstaniu Europy (np. „Legenda o Zeusie”).
Zbudowanie modelu przestrzennego mapy politycznej Europy w celu wyjaśnienia pojęć : państwo /

kraj ; stolica ; kontynent /.

Zabawa z polityczną mapą Europy :

- korzystamy z atlasów geograficznych (zadanie domowe),
- odszukujemy i nazywamy państwa europejskie oraz ich stolice,
- poznajemy flagi tych państw.

Zabawa ruchowa przy piosence „Podróże, podróże” (np. płyta CD).

Zabawa z fizyczną mapą Europy : przypominamy sobie co oznaczają kolory na mapie, z pomocą nauczycielki odczytujemy nazwy mórz, oceanu atlantyckiego, rzek, gór położonych w Europie.

2. Zabawy dydaktyczne :

- doskonalenie umiejętności rozwiązywania krzyżówek i rebusów,
- budowanie schematów wyrazów /nazwy państw/,
- wklejanie nazwy kontynentu, na którym mieszkamy we własną mapę Europy, którą otrzymuje każdego dziecko i która będzie mu towarzyszyła na każdych zajęciach (ksero arkuszy map),
- podpisywanie map własnym imieniem,
- ustalenie trasy „podróży po Europie” - kolejności odwiedzanych państw.

3. Przypomnienie ustalonej trasy „podróży po Europie” (mapa mentalna).

Uczymy się pierwszej zwrotki piosenki „Podróże, podróże”, połączonej z zabawą ruchową (dzieci inscenizują podróż pociągiem).

„Czeka pociąg, stoją wagony, jeden zielony, drugi czerwony.

Pasażerom oczy się śmieją : pojedziemy w świat koleją!

*Ref. Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,
podróże, podróże, to daleka wyprawa.
Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże
lecz nasza zabawa, to dalekie podróże.”*

Forma ofert – działalność plastyczna – mapa fizyczna wybranego państwa europejskiego :

- płaskorzeźba (modelina, plastelina),
- wypełnianie powiększonego konturu mapy odpowiednim kolorem (akwarele, kredki).

4. Oglądamy albumy, zajęcia ilustracje i pamiątki z podróży po Europie, które dzieci przyniosły na zajęcia z domu : wymieniamy swoje uwagi i spostrzeżenia, porównujemy.

Konstruujemy z materiałów odpadowych (kartony) wagony pociągu, który zawiezie nas w podróż po Europie (zajęcia w zespółach).

Utrwalamy pierwszą zwrotkę piosenki „Podróże, podróże”.

Przygotowujemy stronę tytułową i pierwszą kartę do pamiątkowego albumu z podróży po Europie.

Osiągnięcia dzieci :

- znają legendę o powstaniu Europy,
- potrafią wymienić niektóre kraje europejskie, ich stolice,
- znają znaczenie kolorów na mapie, wiedzą do czego służy atlas geograficzny,
- potrafią zaśpiewać I zwrotkę piosenki „Podróże, podróże”,
- wykonają przestrzenne modele wagoników pociągu,
- zainicjują powstanie albumu „Podróże po Europie”.

X. PAŹDZIERNIK CO TO JEST UNIA EUROPEJSKA ?

1. Co to jest Unia Europejska ?

- opowiadanie nauczycielki na temat tego co łączy Europejczyków ale także na temat tego co ich dzieliło oraz jak powstała UE,
- wyjaśnienie pojęć : euro, tożsamość narodowa.

Słuchanie hymnu zjednoczonej Europy ; wyjaśnienie dzieciom, iż tak jak każde państwo ma swój hymn (np. Polska Mazurka Dąbrowskiego), tak też wspólnym hymnem dla kilku państw jest hymn UE - „Oda do radości” L. von Beethovena.

Oglądanie symboli unijnych : flaga, waluta.

Zabawa ruchowa przy piosence „Podróże, podróże”.

2. Słuchanie wiersza „Unia jest jak rodzina” – po co powstała UE ?
Wspólne śpiewanie „Ody do radości” L. von Beethovena – hymnu Unii Europejskiej;
Poznajemy i dowiadujemy się jak wygląda i co symbolizuje flaga UE (pokaz, demonstracja i zawieszenie flagi UE).
Zapoznanie z literką „F,f”, na wyrazie „flaga” ; analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazu „flaga”, ułożenie modelu wyrazu, demonstracja litery „F,f”.

3. Zabawa dydaktyczna „super pamięć” (przyporządkowywanie danemu państwu jego flagi narodowej).

Słuchając i podejmując próby śpiewania hymnu UE staramy się zrozumieć znaczenie jego słów, poznajemy postać jego twórcy (ciekawostki z życia Ludwika van Beethovena).

Działalność plastyczna – forma ofert :

- przygotowujemy flagę Unii korzystając z różnego tworzywa plastycznego (farby, papier kolorowy, bibuła, itp.),
- przygotowujemy „paszport”, wiedząc jakie informacje powinien zawierać,
- wykonanie pierwszych kart do albumu „Podróże po Europie”.

4. Doskonalimy umiejętność rozwiązywania rebusów i krzyżówek (uzupełnianie liter w nazwach państw UE, odczytywanie haseł), rozsypanki wyrazowo-obrazkowe, budowanie schematów wyrazów – utrwalanie nowych pojęć i wiadomości dotyczących UE.

„Zabawa z mapą” – wskazywanie państw członkowskich w atlasach geograficznych.

Działalność plastyczna – forma ofert c.d.

Zorganizowanie w sali „kącika europejskiego”.

Powołanie do życia klubu europejskiego (logo, odznaki, itp.)

Nawiązane kontaktów z innymi przedszkolami, klubami europejskimi działającymi w innych przedszkolach.

Osiągnięcia dzieci :

- znają symbole UE, wiedzą co oznacza „euro”,
- potrafią wykonać flagę UE,
- rozpoznają i śpiewają refren „Ody do radości”,
- potrafią rozwiązywać krzyżówki i rebusy,
- przygotowują pierwsze karty do albumu „Podróże po Europie”.

XI. LISTOPAD POZNAJEMY FINLANDIĘ I KRAINĘ ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA.

1. Rozpoczynamy „WIELKĄ PODRÓŻ PO EUROPIE” :

- nauka I zwrotki piosenki „Podróże, podróże”, połączonej z zabawą ruchową (dzieci inscenizują podróż pociągiem).

„Czeka pociąg, stoją wagony, jeden zielony, drugi czerwony.

Pasażerom oczy się śmieją : pojedziemy w świat koleją!

Ref. Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,

podróże, podróże, to daleka wyprawa.

Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże

lecz nasza zabawa, to dalekie podróże.”

- nabywamy umiejętność posługiwania się atlasem geograficznym i globusem - szukamy na mapie Finlandii i słuchamy opowiadania nauczycielki o kraju jezior i prawdziwych ekologach, którymi są Finowie,
- kolorujemy kontury Finlandii i poznajemy nazwę jej stolicy Helsinek (mapy polityczne Europy – ksero przygotowane dla każdego dziecka).

2. Słuchamy opowiadania nauczycielki (ilustrowanego barwnymi pomocami) :

- dowiadujemy się, że Laponia to kraina, w której mieszka Święty Mikołaj, a na jej zielonych pastwiskach pasą się renifery,

- poznajemy niesamowite zjawiska przyrodnicze – białe noce – zaproszenie do udziału w zajęciach gościa – Pani Krystyny Filipiak – wielkiej podróżniczki, która zabierze dzieci w podróż do krainy Świętego Mikołaja.

Rozmawiamy ze Świętym Mikołajem za pośrednictwem internetu www.santaclauslive.com

6. Malujemy flagę Finlandii oraz układamy z liter samoprzylepnych napis „Finlandia”, „Helsinki” (praca w zespołach).

Wzbogacamy słownik o nowe pojęcia (sauna, nokia, kraina jezior).

7. Na podstawie tekstu czytanego przez nauczycielkę rozpoznajemy, iż tytułem i bohaterami książki są Muminki, fińskiej pisarki Tove Jansson :

- rozwijanie zainteresowań czytelniczych dzieci (lektura tygodnia),
- ilustrujemy fragment książki – technika dowolna.

8. Historyjka obrazkowa „skąd się wzięła choinka ?”

Zapoznanie dzieci z etapami wzrostu drzewa, pojęciem „szkółka leśna”, rozumienie związków przyczynowo-skutkowych, zakazu niszczenia i wycinania lasów, podkreślenie znaczenia zawodu leśnika.

Wykonanie karty do albumu pod hasłem „Finlandia”.

Osiągnięcia dzieci :

- śpiewają I zwrotkę piosenki „Podróże, podróże”,
- nabywają umiejętność posługiwania się atlasem geograficznym i globusem,
- wiedzą gdzie mieszka Święty Mikołaj,
- potrafią opowiedzieć fragment opowiadań o Muminkach,
- znają znaczenie słowa „ekologia”, „szkółka leśna”,
- wykonują kolejną kartę do albumu „Podróże po Europie”.

XII. GRUDZIEŃ

PLYNIEMY STATKIEM DO SZWECJI.

1. Płyniemy statkiem do Szwecji :

- nauka III zwrotki piosenki „Podróże, podróże” połączona z zabawą ruchową (dzieci inscenizują rejs statkiem).

*„Płynie statek, statek olbrzymi,
fala się mieni, komin nie dymi.
Nowy ląd wnet nam się ukaże
każdy z nas jest marynarzem.*

*Ref. Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,
podróże, podróże, to daleka wyprawa.
Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże
lecz nasza zabawa, to dalekie podróże.”*

Doskonalimy umiejętność posługiwania się atlasem geograficznym i globusem :

- umiemy odszukać na mapie Europy Szwecję,
- kolorujemy jej kontury (mapy polityczne Europy cd.),
- poznanie nazwy stolicy Szwecji i jej położenia.

Malujemy flagę szwedzką oraz układamy z liter alfabetu ruchomego napisy : Szwecja – Sztokholm, Finlandia – Helsinki.

2. Słuchamy opowiadania nauczycielki (ilustrowanego barwnymi pomocami, w tym film DVD) o historii i tradycji Szwecji :

- poznajemy Wikingów – przodków Szwedów, mistrzów w budowanie okrętów, dzielnych żeglarzy i nieustraszonych wojowników,
- wiemy, że najsłynniejszym Szwedem był Alfred Nobel – wybitny chemik, który swój majątek przeznaczył na nagrody dla uczonych i artystów, „którzy wyświadczyli najwięcej dobra ludzkości”,
- zwiedzamy Sztokholm – stolicę zbudowaną na 14 wyspach, połączonych ze sobą mostami i

podwodnymi tunelami,
➤ poznajemy szwedzką tradycję – Dzień Świętej Łucji -
Zabawa konstrukcyjna w zespołach - „budujemy okręt Wikingów”.
Utrwalamy III zwrotkę piosenki „Podróże, podróże” – zabawy ruchowe.

3. Na podstawie tezy postawionej przez nauczycielkę „Szwedzi są prawdziwymi przyrodnikami, a więc dobrzy ekologami, a zwierzęta czują się u nich znakomicie i nikt nie robi im krzywdy” –
budowanie przez dzieci opowiadań na temat „jestem małym ekologiem”:

- aktywizowanie wyobraźni,
- rozwijanie mowy narracyjnej,
- poprawne stosowanie form gramatycznych,
- poznanie dwuznaku „sz”

Organizujemy zabawy w sporty zimowe wiedząc, że są one narodowymi sportami Szwedów –
zabawy ruchowe z wykorzystaniem odpowiednio dobranych rekwizytów.

4. Słuchamy fragmentów książek (do wyboru) wielkiej pisarki szwedzkiej Astrid Lindgren „Pipi
Pończoszanka ; „Dzieci z Bulerbyn” :

- rozwijanie zainteresowań czytelniczych dzieci (lektura tygodnia),
- ilustrujemy fragment książki – technika dowolna.

Zajęcia sportowe na świeżym powietrzu :

- wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa w trakcie zabaw na śniegu i lodzie (jazda na saneczkach, ślizganie się na ślizgawce, rzucanie się śnieżkami),
- zachowanie posłuszeństwa wobec dorosłych.

5. Poznajemy Szwedów i ich trudny język :

- uczymy się zwrotki piosenki „Panie Janie” w języku szwedzkim,
- zabawy ruchowe przy piosence.

Zorganizowanie konkursu utrwalającego zdobyte przez dzieci wiadomości o Szwecji z
wykorzystaniem tekstu (zbiory własne) :

*Do kraju Wikingów promem popłyniemy,
o ekologicznym życiu dużo się dowiemy
(o życiu w zgodzie z naturą dużo się dowiemy).
W grudniu Dzień Świętej Łucji będziemy świętować,
po pięknych górach na nartach będziemy szusować.*

9. Organizujemy wycieczkę do IKEA.

Kosztujemy specjały kuchni szwedzkiej.

Wykonanie karty do albumu pod hasłem „Szwecja”.

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią zaśpiewać III zwrotkę piosenki „Podróże, podróże”,
- umiejętnie posługują się atlasem geograficznym i globusem,
- wiedzą kim byli Wikingowie i Alfred Nobel,
- znają zasady bezpiecznego uprawiania sportów zimowych,
- potrafią opowiedzieć fragment lektury tygodnia,
- zaśpiewają zwrotkę piosenki „Panie Janie” w języku szwedzkim,
- znają na pamięć wierszyk tematycznie dotyczący Szwecji,
- wykonają kolejną kartę do albumu „Podróże po Europie”.

I. STYCZEŃ

LECIMY SAMOŁOTEM DO FRANCJI.

1. Kontynuujemy podróż po Europie – lecimy samolotem ze Szwecji do Francji :

- nauka II zwrotki piosenki „Podróże, podróże” połączona z zabawą ruchową (dzieci inscenizują lot samolotem).

*„Teraz mamy wielką ochotę
lecieć w nieznaną świat samolotem.
Ziemia w dole pod chmurką znika,*

każdy zamienia się w lotnika.

*Ref. Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,
podróże, podróże, to daleka wyprawa.
Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże
lecz nasza zabawa, to dalekie podróże.”*

- szukamy w atlasach geograficznych i na globusie Francji, określamy jej położenie (Lazurowe Wybrzeże, brzegi Atlantyku, sąsiadujące kraje),
- słuchamy opowiadania nauczycielki ilustrowanego barwnymi pomocami o słonecznych plażach Lazurowego Wybrzeża, francuskich Alpach z górą Mont Blanc (najwyższy szczyt Europy), pachnących lawendą polach, sięgających po horyzont winnicach, wyszukanej sztuce, światowej modzie.

Przy muzyce francuskiej organizujemy pokaz mody – zabawa w rytmie muzyki.

2. Kolorujemy kontury Francji (mapy polityczne Europy cd.) i poznajemy nazwę stolicy. Malujemy flagę oraz układamy z liter samoprzylepnych napis „Francja”, „Paryż” (zajęcia w zespołach), a z liter alfabetu ruchomego : Francja – Paryż, Szwecja – Sztokholm, Finlandia – Helsinki (zabawy dydaktyczne).

Zabawa ruchowa przy francuskiej wersji piosenki „Panie Janie”.

Poznajemy popularne zwroty w języku francuskim :

- dzień dobry – bonjour, do widzenia – au revoir, cześć – salut ;
- wprowadzenie poznanych zwrotów do codziennego posługiwania się w trakcie pobytu dzieci w przedszkolu.

3. Zwiedzamy stolicę Francji – Paryż, a w nim symbol Francji wieżę Eiffla.

Organizujemy zabawę w pokaz mody (dziewczynki).

Konstruowanie wież na wzór wieży Eiffla z różnego rodzaju klocków (chłopcy).

Poznajemy specjały kuchni francuskiej (ślimaki, trufle, żabie udka, paszтет z gęsich wątróbek, sery, wina, bagietki, szampan) - wizyta w kuchni przedszkolnej - wspólnie z panią kucharką przygotowujemy na podwieczorek bagietki z serem.

Utrwalamy francuską wersję piosenki „Panie Janie” – zabawy ruchowe z piosenką.

4. Wzbogacamy słownik o nowe pojęcia (ilustrowanie barwnymi slajdami, ilustracjami i filmem DVD) :

- Napoleon Bonaparte – słuchanie opowiadania nauczycielki o wodzu wszech czasów,
- zamki nad Loarą (szkicowanie zamków przy pomocy węgla, piórka i innych przyborów),
- winnice francuskie – degustacja „szampana” dla dzieci.

Zabawa ruchowa do piosenki w języku francuskim „Panie Janie”.

Zabawy matematyczne :

- posługiwanie się liczebnikami głównymi w zakresie 1-10 w języku francuskim,
- tworzenie zbiorów o różnej ilości elementów.

5. Utrwalamy nazwy liczebników głównych (1-10) w języku francuskim.

Nauka wiersza na pamięć (zbiory własne) :

*Zwiedzimy we Francji zamki nad Loarą,
Wieżę Eiffla i winnice z winem starą.
Do paryskiej restauracji z ciekawością wejdziemy
Ślimaki, trufle, żabie udka spróbujemy.*

Działalność plastyczna z podziałem grupy (technika dowolna) :

- Grupa pierwsza przygotowuje żurnale o modzie,
  - Grupa druga Wieżę Eiffla,
  - Grupa trzecia konstruuje makietę Alp ze szczytem Mont Blanc (papieroplastyka).
- Do zajęć wykorzystujemy surowce wtórne np. makulaturę i inne elementy odpadowe).

6. Poznajemy Edgara Degas i jego słynne obrazy, próbujemy pastelami odtwarzać tańczące baletnice.

Utrwalamy wiadomości zdobyte o Francji – zorganizowanie mini-konkursu wiedzy o Francji.

Organizujemy pokaz mody przy odpowiednio dobranej muzyce – zaproszenie do obejrzenia pokazu dzieci z grup młodszych.

Wykonanie karty do albumu pod hasłem „Francja”.

W zajęciach można również zaproponować dzieciom (odważniejszym i śmielszym) odtworzenie dialogu dwóch przyjaciół – Polki i Francuzki w języku polskim i francuskim (np. Witaj ! Gdzie mieszkasz ? Jak się miewasz ? Do zobaczenia itd.)

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią zaśpiewać II zwrotkę piosenki „Podróże, podróże”,
- umiejętnie posługują się atlasem geograficznym i globusem,
- potrafią wymienić charakterystyczne cechy krajobrazu francuskiego,
- potrafią wykonać flagę francuską,
- wiedzą gdzie znajduje się wieża Eiffla,
- znają na pamięć krótki wierszyk charakteryzujący Francję,
- zaśpiewają francuską wersję piosenki „Panie Janie”,
- wiedzą kim był Napoleon Bonaparte,
- znają potrawy charakterystyczne dla Francji,
- liczą w zakresie 1-10 w języku francuskim,
- wykonają kolejną kartę do albumu „Podróże po Europie”.

II. LUTY JEDZIEMY DO WŁOCH – OJCZYZNY KRÓLOWEJ BONY.

1. Kontynuujemy podróż po Europie – jedziemy pociągiem do Włoch :

- utrwalamy I zwrotkę piosenki „Podróże, podróże”, połączonej z zabawą ruchową (dzieci inscenizują podróż pociągiem).

„Czeka pociąg, stoją wagony, jeden zielony, drugi czerwony.

Pasażerom oczy się śmieją : pojedziemy w świat koleją!

*Ref. Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,
podróże, podróże, to daleka wyprawa.
Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże
lecz nasza zabawa, to dalekie podróże.”*

- szukamy na mapie Europy – Włoch – zauważamy, że kształtem Włochy przypominają but, określanie położenia tego kraju (Morze Śródziemne, Alpy, Adriatyk),
- kolorujemy kontury Włoch (mapy polityczne Europy cd.) oraz odszukujemy i zaznaczamy na mapie stolicę Włoch – Rzym,
- poznajemy najmniejsze państwo świata – Watykan, w którym mieszka Papież (film DVD).
- malujemy włoską flagę oraz układamy z liter napis samoprzylepnych napis „Włochy”, „Rzym” (zajęcia w zespołach), a z liter alfabetu ruchomego : Francja – Paryż, Szwecja – Sztokholm, Finlandia – Helsinki (zabawy dydaktyczne).

Zabawa ruchowa do piosenki „Włoski walczyk”.

2. Poznajemy historię królowej Bony, rodowód nazwy „włoszczyzna”, wiemy kto warzywa te przywiózł do Polski.

Zabawa dydaktyczna „warzywa” :

- wyszukiwanie spośród warzyw tych, które wchodzi w skład włoszczyzny,
- umieszczanie sylwet na tablicy.

Przygotowujemy włoski obiad (zupa włoska) :

- wizyta w kuchni przedszkolnej,
- pod okiem pani kucharki przygotowujemy włoszczyznę na zupę (mycie, obieranie, krojenie przy użyciu bezpiecznych dla dzieci narzędzi),
- degustacja zupy w trakcie obiadu.

Poznajemy popularne zwroty w języku włoskim :

- dzień dobry – buongiorno, do widzenia – arrivederci, dziękuję – grazie, cześć – ciao itd.
- wprowadzenie poznanych zwrotów do codziennego posługiwania się w trakcie pobytu dzieci w

przedszkolu.

3. Oglądając albumy, widokówki, zdjęcia, ilustracje (również te, które dzieci przyniosą z domu) słuchamy opowiadania drewnianego pajacyka (Pinokio) na temat gąbi oliwnych, winnic, malowniczych portów, szybkich samochodów, czynnych wulkanów (zabawa – dmuchanie na wulkan – ćwiczenie oddechowe).

Razem z Pinokio zasiadamy w kinowych fotelach poznając słynne włoskie zabytki (film DVD) :
W Rzymie Bazylikę Św. Piotra i Kaplicę Sykstyńską, we Florencję dzieła sztuki w galerii Uffizi, w Weronie – średniowieczne domy w krętych, wąskich uliczkach, najświetniejszą wieżę na świecie – Krzywa Wieża w Pizie oraz jedyne miasto na świecie – Wenecję – gdzie zamiast ulic są kanały, po których płyną wodne tramwaje i suną smukłe łodzie – gondole (zabawa ruchowa „płyniemy gondolą”).

Swobodne odtwarzanie muzyki ruchem – „Cztery pory roku” – Antonio Vivaldiego.

4. Pinokio nasz włoski kolega – pajac :

- zapoznanie dzieci z włoskim pisarzem książek dla dzieci Carlo Collodim – twórcy Pinokia.
- opowiadanie nauczycielki wg utworu „Pinokio” C. Collodiego :
- omawianie wysłuchanego opowiadania,
- charakterystyka postaci.

Taniec integracyjny – Tarantella neapolitańska (włoski taniec ludowy).

Działalność plastyczna „mój pajacyk Pinokio” – przygotowanie kukiełek do zabawy w teatrzyk.

5. Zabawy matematyczne :

- posługiwanie się liczebnikami głównymi w zakresie 1-10 w języku włoskim,
- poznajemy cyfry inne od arabskich – rzymskie.

Odbywamy podróż do przeszłości – dwa tysiące lat temu :

- w przeszłość przenosimy się „podróżując” specjalnie skonstruowanym na tą okazję „wehikułem czasu”,
- poznajemy Cesarstwo Rzymskie jego słynne zabytki – Koloseum, rzymskich żołnierzy i cesarzy, charakterystyczne stroje rzymskie z tamtej epoki,
- powrót „wehikułem czasu” do przedszkola.

Zabawa w teatrzyk :

- przygotowujemy mini-przedstawienie pt: ”Pinokio” z użyciem przygotowanych kukiełek,
- zapraszamy do obejrzenia mini-spektaklu dzieci młodsze.

Uczymy się włoskiej zwrotki piosenki „Panie Janie”.

6. Nabywamy umiejętność korzystania z książek i rozumiemy ich znaczenie i przydatność „Świat Wiedzy”, „Moja pierwsza encyklopedia”, itp. :

- oglądamy obraz „Mona Lisa” genialnego Włocha Leonarda da Vinci oraz jego maszyny latające i sieci kanalizacyjne,
- bawimy się w „małych, genialnych konstruktorów”, próbując naśladować pomysły Leonarda.

Nauka wiersza na pamięć (zbiory własne) :

*Stolicę Włoch chętnie odwiedzimy,
Do świata mitów na moment wstąpimy.
Pyszną pizzę i spaghetti zjemy,
Gondolą Wenecję w szerz opłyniemy.*

Pizza a’la Bambino :

- wykonanie pizzy wg przepisu (zajęcia w 4 zespołach),
- zespół I – wyrabia ciasto na pizzę,
- zespół II – ściera na tarkach żółty ser,
- zespół III – przygotowuje szynkę i wędliny,
- zespół IV – przygotowuje warzywa (pieczarki, cebulkę, paprykę, pomidory),
- kapitanowie zespołów wybranie przez wyliczankę zajmują się nakładaniem farszu na ciasto,
- tak przygotowane potrawy zanosimy do kuchni przedszkolnej

Utrwalamy wiadomości zdobyte o Włoszech – zorganizowanie mini-konkursu wiedzy o Włoszech.

Wykonanie karty do albumu pod hasłem „Włochy”.

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią zaśpiewać piosenkę „Podróże, podróże”,
- znają nazwę stolicy Włoch i nazwę państwa, w którym mieszka Papież,
- znają historię królowej Bony,
- potrafią posługiwać się popularnymi zwrotami i liczyć w zakresie 1-10, w języku włoskim,
- potrafią samodzielnie wykonać kukiełkę do zabawy w teatrzyk,
- czerpią radość z umiejętności sprawiania innym radości,
- tańczą włoską Tarantellę i śpiewają zwrotkę piosenki „Panie Janie” po włosku.
- umiejętnie korzystają z książek,
- znają krótki wierszyk opowiadający o Włoszech,
- potrafią pracować w zespołach,
- wykonają kolejną kartę do albumu „Podróże po Europie”.

XI. MARZEC PRZEKRACZAMY GRANICE HISZPANII :

1. Doskonalimy umiejętność korzystania z atlasów i posługiwania się globusem – odszukanie na mapie Europy Hiszpanii.

Poznajemy popularne zwroty w języku hiszpańskim :

- dzień dobry – buenos, do zobaczenia – hasta la vista !, dziękuję – gracias,
- wprowadzenie poznanych zwrotów do codziennego posługiwania się w trakcie pobytu w przedszkolu.

Kolorujemy kontury Hiszpanii (mapy polityczne Europy cd.) oraz odszukujemy i zaznaczamy stolicę – Madryt.

Słuchanie opowiadania nauczycielki o tym, jak hiszpańscy królowie wyprawiali w świat Krzysztofa Kolumba, który odkrył Amerykę, ilustrowanego kartami z albumu „Świata Wiedzy”.

Muzyka hiszpańska pełna temperamentu – zabawy muzyczne :

- określanie nastroju, tempa,
- poznajemy podstawy tańca Flamenco.

2. Zwiedzamy Madryt stolicę Hiszpanii i słynne zbiory sztuki w muzeum Prado :

- oglądamy obrazy (albumy, foldery, przeźrocza) i poznajemy Pabla Picassa
- w pracy malarskiej próbujemy naśladować jego styl malarski.

Muzyka hiszpańska pełna temperamentu – zabawy muzyczne cd. :

- poznanie instrumentów muzycznych typowych dla hiszpańskiej muzyki (gitara, kastaniety), próby gry na kastanietach,
- podziwiamy wygląd tancerek hiszpańskich (strój, fryzura, wachlarz),
- tworzymy instrumenty z materiałów odpadowych (umiemy powtórnie wykorzystywać surowce wtórne), poznajemy znaczenie słowa recykling.

3. Nauka wiersza na pamięć (zbiory własne) :

*Tańczymy flamenco solo albo w parze,
Przygrywa nam Hiszpan na swojej gitarze.
A potem na stadion w Madrycie wstąpić można,
aby zobaczyć jak wygląda prawdziwa piłka nożna.*

Zajęcia sportowo-rekreacyjne w ogrodzie przedszkola :

- chłopcy ubrani w stroje piłkarskie rozgrywają mini mecz piłki nożnej w stylu Realu Madryt – najsłynniejszej drużyny piłkarskiej,
- dziewczynki występują w roli czirliderek.

4. Śledzimy wędrowny szlak ptaków odlatujących na zimę do Afryki (Gibraltar) i powracających z wiosną do Polski – bociany - zwiastuny wiosny w naszym kraju.

Praca plastyczna – technika dowolna – „gniazdo bocianie”.

Rozwiązanie krzyżówki dydaktycznej z hasłem „wiosna”.

5. Zabawy matematyczne :

- liczymy w zakresie 1-10 w języku hiszpańskim,

- klasyfikowanie zbiorów według wzrastającej i malejącej ilości elementów w zakresie 10 (instrumenty muzyczne).

Zabawy muzyczne – tańczymy Flamenco.

Zorganizowanie mini quizu utrwalającego zdobyte przez dzieci wiadomości o Hiszpanii.

Wykonanie karty do albumu pod hasłem „Hiszpania”.

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią korzystać z atlasu geograficznego, wiedzą do czego służy globus,
- znają popularne zwroty w języku hiszpańskim,
- potrafią nazwać stolicę Hiszpanii,
- odróżnią charakterystyczną muzykę hiszpańską od innej,
- wymienia instrumenty muzyczne typowe dla Hiszpanii,
- znają krótki wierszyk opowiadający o Hiszpanii,
- potrafią liczyć w zakresie 1-10 po hiszpańsku,
- znają zasady sportowych zabaw zespołowych,
- wykonają kolejną kartę do albumu „Podróże po Europie”.

IV. KWIECIEŃ

ODWIEDZAMY HOLANDIĘ.

1. Wyruszamy w podróż po Europie pociągiem skonstruowanym na wcześniejszych zajęciach z piosenką „Podróż pociągiem” :

- utrwalanie piosenki połączonej z zabawą ruchową (dzieci inscenizują podróż pociągiem).

„Jedzie pociąg, jedzie,

wiezie dzieci, wiezie,

odgłos jego słyhać wszędzie.

Jedzie pociąg, jedzie,

Wiezie dzieci, wiezie,

Podróż ta daleka będzie.”

- szukamy w atlasach geograficznych i na globusach Holandii,
- słuchamy opowiadania nauczycielki o Niskim Kraju, jego historii i tradycji,
- na przygotowanych wcześniej mapach (mapy polityczne Europy – ksero, cd.) kolorujemy kontury Holandii i poznajemy nazwę jej stolicy Amsterdamu.

Zabawa ruchowa do piosenki w języku holenderskim (płyta CD).

Z liter samoprzylepnych układamy napis „Holandia”, „Amsterdam” (do wykorzystania w późniejszej inscenizacji).

Zapoznanie z literą „H,h”

Malujemy flagę Holandii (praca w zespołach).

2. Z wizytą w Holandii :

- nauczyciel za pośrednictwem dialogu dwóch lalek ubranych w stroje ludowe (polski i holenderski) zapoznaje dzieci z Holandią (w opowiadaniu wykorzystuje ilustracje i mapę). Dzieci zainteresowane rozmową polskiej Pyzy i holenderskiej Julianny dowiadują się o położeniu geograficznym Holandii, poznają różnice i podobieństwa w stroju ludowym, charakterystyczne potrawy. Włączają się w rozmowę z nimi, odpowiadając na pytania.

Rozwiązanie rebusu „z czego słynie Holandia ?” (wiatraki, tulipany, sery, rowery).

Zabawa dydaktyczno-ruchowa przy muzyce relaksacyjnej „jak brzmi nazwa holenderskich serów ?”.

Zabawa słowna z wyrazem „ser”, degustacja serowych koreczków, określanie zapachu, smaku, barwy, konsystencji.

3. Wyjaśniamy znaczenie pojęć charakterystycznych dla Holandii :

- wiatraki (wyjaśnienie zasady i celowości działania), zabawa ruchowa „Wiatraki”, konstruowanie wiatraczków z papieru, wyjście do ogrodu przedszkolnego – sprawdzenie działania.
- saboty (nauka chodzenia), wykonanie wisiorka z czerwonej gliny w kształcie sabota holenderskiego.

4. Organizujemy wystawę w „galerii” (sala przedszkolna) sławnych malarzy holenderskich :

- przygotowanie wystawy reprodukcji obrazów Rembrandta, Vincenta Van Gogha w trakcie, której dzieci interpretują treść obrazów, wypowiadają swoje spostrzeżenia i uwagi,
- zaproszenie do obejrzenia wystawy dzieci z grup młodszych.

5. Zabawa dydaktyczna „jakie to kwiaty ?” :

- ćwiczenie w zakresie szybkiego, logicznego myślenia,
- układanie z rozsypanki literowej wyrazów „tulipan”, „hiacynt”, „żonkil”

Zabawa ruchowa do piosenki w języku holenderskim (płyta CD).

Zabawa plastyczna na większej przestrzeni z podziałem na zespoły, z wykorzystaniem różnorodnego materiału plastycznego :

- zespół I „hiacyntowe pole”,
- zespół II „tulipanowa aleja”,
- zespół III „żonkilowy park”.

6. Nauka wiersza na pamięć (zbiory własne) :

Policzmy mosty w samym Amsterdamie

Dziękując za sery na nasze śniadanie.

Krainę malarzy rowerem zjeździmy,

Po drodze słynne wiatraki obejrzymy.

Zabawy konstrukcyjne :

- z wykorzystaniem klocków - budujemy mosty i kanały charakterystyczne dla holenderskiego krajobrazu,
- montowanie makiety przedstawiającej miasto holenderskie (kamieniczki, wiatraczki, mosty), zawieszenie flagi narodowej.

Zorganizowanie konkursu utrwalającego zdobyte przez dzieci wiadomości o Holandii.

Najpopularniejszy środek lokomocji – rower – organizujemy przejażdżki rowerem na terenie ogrodu przedszkolnego.

Wykonanie karty do albumu pod hasłem „Holandia”.

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią wykazać różnice w polskim i holenderskim stroju ludowym,
- dowiedzą się z czego słynie Holandia,
- potrafią wymienić charakterystyczne cechy krajobrazu holenderskiego,
- potrafią wykonać flagę holenderską,
- znają na pamięć wierszy charakteryzujący Holandię,
- poznają sławnych malarzy holenderskich,
- potrafią cieszyć się ze wspólnie wykonanej pracy,
- wykonają kolejną kartę do albumu „Podróże po Europie”.

V. MAJ

LECIMY SAMOŁOTEM DO WIELKIEJ BRYTANII.

1. Kontynuujemy podróż po Europie – lecimy samolotem do Wielkiej Brytanii :

- utrwalenie II zwrotki piosenki „Podróże, podróże” połączone z zabawą ruchową (dzieci inscenizują lot samolotem).

*„Teraz mamy wielką ochotę
lecieć w nieznany świat samolotem.
Ziemia w dole pod chmurką znika,
każdy zamienia się w lotnika.*

*Ref. Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,
podróże, podróże, to daleka wyprawa.
Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże
lecz nasza zabawa, to dalekie podróże.”*

- doskonalimy umiejętność korzystania z atlasów i posługiwania się globusem,
- odszukanie na mapie Europy Wielkiej Brytanii – dostrzegamy, że Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej jest unią czterech państw (Anglii, Szkocji, Walii i Irlandii Północnej),

- wiemy, że na Wyspy Brytyjskie można dotrzeć także samochodem lub pociągiem przez zbudowany w 1990 roku pod dnem kanału La Manche tunel, który połączył Wielką Brytanię i Francję (uczymy się konstruować i budować tunele wykorzystując do tego celu klocki i organizując zabawy w piaskownicy w tzw. „przekopki”.
- kolorujemy kontury Wielkiej Brytanii (mapy polityczne Europy cd.) oraz odszukujemy i zaznaczamy na mapie jej stolicę Londyn,

2. Zwiedzamy Londyn – stolicę Wielkiej Brytanii (ilustracje, zdjęcia, pocztówki) :

- Tamiza i słynny most zwodzony Tower Bridge,
- Big Ben – zegar będący symbolem miasta – wprowadzenia inauka piosenki „Zegar”,
- Odwiedzamy muzeum Figur Woskowych.

Zabawy tematyczne - „Parasolki” :

- pamiętamy o zabranii w podróż parasolek, wiedząc, że deszcz lubi tu padać znacznie częściej niż na kontynencie,
- poznajemy liczebniki główne od 1 do 10 w języku angielskim,
- zabawy matematyczne – z wykorzystaniem liczmanów w kształcie parasolek,
- zabawy plastyczne „moja parasolka” – technika i dobór materiału wg uznania i pomysłowości dzieci,
- zabawy muzyczne do piosenki „Wesoły deszczyk”.

3. Poznajemy popularne zwroty w języku angielskim i używamy ich w trakcie tygodnia angielskiego, w czasie pobytu dzieci w przedszkolu.

Malujemy flagę Wielkiej Brytanii i układamy z liter samoprzylepnych napis „Wielka Brytania”, „Londyn”.

Zabawa muzyczna przy piosence „Wesoły deszczyk”.

Zabawy dydaktyczne „dopasuj nazwę państwa i jego stolicę” – łączenie w pary nazw państw i ich stolic.

Przygotowanie z pomocą pani kucharki popołudniowej herbatki po angielsku we filiżankach i miłym towarzystwie (zaproszenie kolegów z młodszej grupy), zadbanie o kameralną atmosferę, kosztowanie herbatki.

4. Sławni w świecie Brytyjczycy :

- Wiliam Szekspir i jego „Romeo i Julia” (opowiadanie nauczycielki o ich tragicznej miłości),
- Zespół rockowy „The Beatles” (Żuki) – zabawa taneczna przy muzyce,
- Robin Hood, Król Artur i Rycerze Okrągłego Stołu (film DVD),
- detektyw Sherlock Holmes (charakterystyka wyglądu na podstawie portretu).

Zabawy „za pan brat” z językiem angielskim :

- wprowadzenie do nauki krótkiego dialogu dwóch przyjaciół – Polki i Angielki w języku polskim i angielskim (np. Witaj ! Gdzie mieszkasz ? Jak się miewasz ? Do zobaczenia itd.),
- listę obecności dzieci sprawdzamy po angielsku,
- uczymy się angielskiej zwrotki piosenki „Panie Janie”.

5. Harry Potter – słynny czarodziej bajkowej powieści J.K. Rowling:

- słuchanie fragmentów książki J.K. Rowling „Harry Potter i Kamień Filozoficzny”
- omawianie wysłuchanego fragmentu opowiadania,
- charakterystyka postaci.

Zabawa muzyczno-ruchowa z piosenką „Parasolki”.

Zorganizowanie quizu dla dzieci utrwalającego zdobyte wiadomości dotyczące Wielkiej Brytanii.

Inscenizacja wierszyka o Wielkiej Brytanii z udziałem Harrego Pottera i Sherlocka Holmesa.

Śladami słynnego Sherlocka Holmesa podążymy,

Londyńskie uliczki, Tamizę i Big Bena zobaczymy.

O piątej po południu herbaty skosztujemy

I do Muzeum Figur Woskowych wycieczkę zrobimy.

Wykonanie karty do albumu pod hasłem „Wielka Brytania”.

Budowanie scenariusz przedstawienia „Podróże po Europie” (wstęp).

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią zaśpiewać piosenkę „Podróże, podróże”,
- znają nazwę stolicy Wielkiej Brytanii,
- potrafią posługiwać się popularnymi zwrotami i liczyć w zakresie 1-10, w języku angielskim,
- czerpią radość z umiejętności sprawiania innym radości,
- śpiewają zwrotkę piosenki „Panie Janie” po angielsku.
- znają krótki wierszyk opowiadający o Wielkiej Brytanii,
- umieją zaśpiewać piosenkę „Wesoły deszczyk” inscenizowaną ruchem i tańcem z parasolkami,
- potrafią pracować w zespołach,
- znają słynnych Brytyjczyków – Harrego Pottera i Sherlocka Holmesa,
- dopasowuje wybrane flagi państw i ich stolic do napisów,
- wykonają kolejną kartę do albumu „Podróże po Europie”.

VI. CZERWIEC

ODWIEDZAMY IRLANDIĘ – ZIELONĄ WYSPĘ.

1. Kontynuujemy podróże po Europie – odwiedzamy Irlandię – Zieloną Wyspę :

- słuchamy opowiadania nauczycielki o Zielonej Wyspie, jej tradycji i historii (materiały nadesłane przez Fundację Kultury Irlandzkiej),
- na mapach politycznych europy (ksero) kolorujemy kontury Irlandii i poznajemy nazwę jej stolicy – Dublin.

Słuchamy charakterystycznej irlandzkiej muzyki (CD), próbujemy wykonywać drobne kroczki, typowe dla celtyckich tańców ludowych.

Malujemy flagę Irlandii (przed tym wykonujemy doświadczenie z mieszaniem kolorów po to, by dowiedzieć się jak wygląda flaga Irlandii – farby lub folie).

Układamy z liter samoprzylepnych napis „Irlandia”, „Dublin”.

2. Wyjaśniamy znaczenie pojęć charakterystycznych dla Irlandii :

- Irlandia – Zielona Wyspa (dlaczego ?),
- Święty Patryk – patron Irlandii,
- flaga Irlandii i jej godło – złota harfa na niebieskim tle,
- nieoficjalne godło Irlandii – trójlistna koniczyna.

Bierzemy udział w konkursie plastycznym „Irlandia w moich oczach”, w którym dzieci przedstawiają Irlandię, tak jak sobie wyobrażają (farby plakatowe).

3. Słuchamy fragmentów powieści Jonathana Swifta „Podróże Guliwera” :

- omawianie wysłuchanego fragmentu,
- charakterystyka postaci głównego bohatera (cechy zewnętrzne i charakterologiczne z próbą uzasadnienia swoich sądów,
- wyszukiwanie cech przeciwstawnych, np. wesoły – smutny itd.

Tańce i zabawy ruchowe przy muzyce irlandzkiej.

Przygotowujemy bajkowe stworzenia, które zamieszkują Zieloną Wyspę :

- elfy, leprykony, wróżki, olbrzym Finna Mc Coola,
- korzystamy z różnorodnego tworzywa plastycznego.

4. „Zgadywanki, zapytanki” :

- jakie zwierzęta hodują Irlandczycy ? Dzieci mają za zadanie wyłapać z rymowanki, jakie zwierzęta uprawia się w Irlandii i przypiąć je na mapie, wybierając spośród innych,
- Ryby i raki – puzzle. Co łowią Irlandczycy ? Praca w grupach wyznaczonych kolorami szarf (pstrągi, łososie, raki, kraby). Dzieci układają puzzle, a następnie wybierają dane zwierzęta i przypinają dookoła mapy Irlandii.

5. Uczymy się na pamięć krótkiego wierszyka opowiadającego o Irlandii ;

Posłuchamy baśni irlandzkich wyspiarzy,

poszukamy elfów zaklętych na plaży.

Irlandzkiego tańca się nauczymy

i Dzień Świętego Patryka wesoło spędzimy.

Tańce i zabawy ruchowe przy muzyce irlandzkiej cd.

Zabawy językowe „rozpoznajemy słowa i języki” :

- budzenie zainteresowania dzieci językami,
- zachęcanie ich do nauki języków,
- kształtowanie umiejętności językowych.

Wykonanie karty do albumu pod hasłem „Irlandia”.

Osiągnięcia dzieci :

- potrafią rozpoznać muzykę irlandzką,
- znają wygląd flagi irlandzkiej,
- wiedzą jakie zwierzęta wypędził Św. Patryk z Irlandii,
- opowiedzą fragment opowiadania z „Podróży Guliwera”,
- wiedzą jakie zwierzęta hodują i łowią Irlandczycy,
- znają krótki wierszyk opowiadający o Irlandii,
- wykonają kolejną kartę do albumu „Podróże po Europie”.

„Co wiemy o krajach Unii Europejskiej ?” (scenariusz konkursu dla dzieci) :

- Cele:
- utrwalenie wiadomości o poznanych krajach,
  - poszerzanie wiedzy i zainteresowań
  - stosowanie się do reguł konkursu

- Środki dydaktyczne :
- ilustracje przedstawiające najważniejsze zabytki krajów unijnych,
  - płyta CD z muzyką charakterystyczną krajów unijnych,
  - dyplomy za udział w konkursie, nagrody,
  - rekwizyty związane z krajami UE.

Pytania konkursowe :

1. Jaki kolor ma flaga Unii Europejskiej ?
(ilustracje) : *żółty, niebieski, czerwony.*
2. Co znajduje się na fladze unijnej ?
kwiaty, gwiazdki, paski.
3. Jaka waluta obowiązuje w Unii Europejskiej ?
Marki, Euro, Liry.
4. Jaki tytuł ma hymn Unii Europejskiej ?
Oda do radości, V symfonia, Marsylianka.
5. Nazwij zabytki i powiedz gdzie się one znajdują (ilustracje) :
Wieża Eiffla w Paryżu, Holenderskie wiatraki, Rzymskie Colloseum, Warszawska Syrenka.
6. Który kraj słynie z hodowli tulipanów ?
Irlandia, Szwecja, Holandia.
7. Ulubioną potrawą Włochów jest :
Bigos, Pizza, Ślimaki.
8. Polski taniec narodowy to ;
Tarantella, Polonez, Czardasz.
9. W którym państwie się tak witamy :
Dzień dobry, Bonjour, Good morning, Buongiorno.
10. Jakie państwo ma flagę narodową w kolorach (ilustracje) :
Biało-czerwona, Czerwono-biała-niebieska, czerwono-biało-czerwona.
11. Poukładaj cyfry wg kolejności i odczytaj nazwę państwa :
O H A D I A L N   U A T S R A I   O P S L A K
2 1 4 6 7 8 3 5   2 1 4 3 6 5 7   2 1 4 3 6 5
12. Który z pojazdów jest charakterystyczny dla Holandii ?
Rower, Pociąg, Samolot.
13. Czy wiesz z jakich krajów pochodzą dzieci przedstawione na ilustracjach ? Rozpoznaj po stroju.
Holendrzy, Hiszpanie, Polacy, Szwedzi.
14. Na mapie Europy znajdź kontur wylosowanego kraju :
Polska, Włochy, Wielka Brytania.
15. Europejskie naj ...
*Najmniejsze państwo – Watykan.
Największe miasto – stolica Francji, Paryż.*

*Najwyższa góra – Mount Blanc w Alpach.
Największe wulkan – Etna na Sycylii.*

16. itd.

Osiągnięcia dzieci :

- dzieci znają najważniejsze obiekty zabytkowe poznanych państw,
- znają cechy charakterystyczne danych państw,
- potrafią wykorzystać wiedzę i umiejętności w praktycznym działaniu.

W trakcie zajęć organizowane są wycieczki do różnych instytucji przygotowujących wystawy, wernisaże, spotkania poświęcone kulturze europejskiej.

Budujemy scenariusz przedstawienia „Podróże po Europie” :

- wybór aktorów oraz ról, scenografii i muzyki zgodnej z treścią inscenizacji,
- ustalenie i przestrzeganie kolejności występów, doboru rekwizytów,
- prowadzenia dialogów w różnych językach, liczenie,
- sprawne reagowanie na zmianę środka lokomocji oraz zmianę odwiedzającego państwa,
- przygotowywanie dekoracji w sali (zakończenie budowania mapy politycznej Europy).

WIDOWISKO SŁOWNO-MUZYCZNE „PODRÓŻE PO EUROPIE”

I zwrotka piosenki „Podróże, podróże”
- pociąg stoi bez dzieci -

*Czeka pociąg, stoją wagony
jeden zielony, drugi czerwony.
Pasażerom oczy się śmieją :
pojedziemy w świat koleją !*

*Ref. Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,
podróże, podróże, to daleka wyprawa.
Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże,
lecz nasz zabawa to dalekie podróże !*

-jedno dziecko z pociągu reszta
kupuje bilety przy okienku z napisem „kasa”

*W wielką podróż wyjeżdżamy
bardzo mało czasu mamy.
Bilet w kasie kupujemy
i na peron już idziemy.*

*Są podróżni przed kasami
z ogromnymi bagażami.
A na ścianie wielki zegar,
wskazówkami czas odmierza.*

- dzieci „ubierają” wagony -

*Każdy peron przepelniony
mkną pociągi w różne strony.
Wszyscy wciąż się przemieszczają,
Wysiadają i wsiadają.*

- nagranie z odgłosem pociągu – narrator -

*Pociąg rusza ! Podróż się zaczyna !
Już się toczą koła po stalowych szynach !*

- „przyśpiewka pociągu” - (2x)

*Jedzie pociąg, jedzie, wiezie dzieci, wiezie,
odgłos jego slychać wszędzie.
Jedzie pociąg, jedzie, wiezie dzieci, wiezie,
Podróż ta daleka będzie.*

- pociąg jedzie – wszyscy razem -

*Jedzie pociąg jedzie, mija rzekę, las,
panie maszynisto dokąd wiesz nas ?*

- maszynista -

*Przez łąki i lasy ścieżki nas powiodą,
przez morza i góry, zieloną Europą, zieloną Europą !*

I zwrotka piosenki „Wesoła podróż”

*Jedziemy, hej jedziemy
w daleki, piękny świat !
Do wszystkich krańców ziemi,
Gdzie każdy druh i brat.*

- pociąg jedzie -

Wesoło płynie życie,

*Jak rzeka płynie czas,
A jeśli nas lubicie,
Weźmiemy także was !*

- narrator - *Każdy chętnie podróżuje, chce zobaczyć obce kraje.
Poznać nowych, miłych ludzi i ciekawe ich zwyczaje.*
- pociąg jedzie – wszyscy razem - *Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,
podróże, podróże, to daleka wyprawa.
Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże,
lecz nasz zabawa to dalekie podróże !*
- pociąg znika

- HOLLANDIA -

piosenka holenderska (płyta CD) – wychodzą dziewczynki ubrane w saboty i stroje Holenderek, jedna trzyma napis „Holandia”, druga flagę holenderską

- Holandię najlepiej zwiedzać łodzią lub na rowerze.*
- pojawia się chłopiec z rowerem - *Każdy Holender posiada rower,
a rowerów jest tu dwa razy więcej niż samochodów !*
- piosenka „Jadą rowery” - *Jadą rowery, kręcą się koła,
nad nimi cicho gwiżdże wiatr.
Wielka wyprawa dzisiaj wesola !
Jedziemy dale, dalej w świat !
Na rowerze, na rowerze
trzeba jeździć jak należy,
na rowerze, na rowerze,
dzeń, dzeń, dzeń, dzeń, dzeń !*
- tekst - *Policzymy mosty w samym Amsterdamie,
dziękując za sery na nasze śniadanie.
Krainę malarzy rowerem zjeździmy,
Po drodze słynne wiatraki obejrzymy !*
- pojawia się pociąg z refrenem piosenki „Podróże” - *Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,
podróże, podróże, to daleka wyprawa.
Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże,
lecz nasz zabawa to dalekie podróże !*
- narrator - *Już z pociągu wsiadamy i do Francji przybywamy !*

- FRANCJA -

wychodzą dziewczynki przebrane za modelki, poruszając się w rytmie muzyki prezentując stroje. Za nimi wychodzi dwoje dzieci, jedno trzyma napis „Francja”, drugie flagę francuską.

Prowadzą dialog w języku francuskim: - *Bonjour Madame (dzień dobry pani)*

- *Bonjour*

- *Je m'appelle ... (nazywam się ...)*

- *Je m'appelle ...*

- *Parlevouz france ? (mówisz po francusku ?)*

- *Qui Madame, parlevouz france (tak proszę pan)*

- *Bon voyage ! (szczęśliwej podróży !)*

- *Merci beaucoup (dziękuję bardzo).*

- wszyscy razem - *Bon voyage !*
- piosenka „Panie Janie” w języku polskim i francuskim (śpiewają wszystkie dzieci 2x) ;
  1. *Panie Janie, panie Janie, rano wstań, rano wstań !
Wszystkie dzwony biją, wszystkie dzwony biją – bim, bam, bom, bim, bam, bom.*
  2. *Frere Jacques, frere Jacques, dormez vous ? Dormez vous ?
Sonet les matines, sonet les matines, ding, dong, ding.*
- tekst - *We Francji zwiedzimy zamki nad Loarą,
Wieżę Eiffla i winnice z winem starą.
Do paryskiej restauracji z ciekawością wejdziemy,
ślimaki, trufle, żabie i udka spróbujemy.*
- piosenka „Umiemy liczyć do dziesięciu” połączona z zabawą ruchową
*Na jeden – klaśnij, na dwa – skocz,
trochę w lewą stronę zбоч.*

*Na trzy – machnij nogą prawą,
 ale zrób to bardzo żwawo.
 A na cztery mrugnij okiem.
 Pięć – maszeruj równym krokiem.
 Sześć – oznacza podskok w górę,
 Jakbyś chciał dogonić chmurę.
 Siedem – to jest kroczek w prawo,
 osiem – możesz już bić brawo !
 A na dziewięć – liczba krzyknij
 i na koniec stojąc w miejscu
 wolno policz do dziesięciu : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.*

*A teraz policzymy do 10 po francusku : (pokazują plakietki z cyframi) ;
 1 un, 2 deux, 3 trois, 4 quatre, 5 cinq, 6 six, 7 sept, 8 huit, 9 neuf, 10 dix.
 przy muzyce – motyw przewodni „pokazu mody” dzieci opuszczają scenę ;*

- pojawia się pociąg z refrenem piosenki „Podróże” - *Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,
 podróże, podróże, to daleka wyprawa.
 Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże,
 lecz nasz zabawa to dalekie podróże !*
- narrator - *Już z pociągu wsiadamy i do Włoch dziś przybywamy!*

- WŁOCHY -

- wychodzi dwoje dzieci, jedno trzyma napis „Włochy”, drugie flagę włoską.
 Prowadzą dialog w języku włoskim : - *Buongiorno mi chimo ... (dzień dobry, nazywam się ...)*
 - *Ciao da dove e venuto ? (cześć skąd przyjechałeś ?)*
 - *Sono di Polonia (jestem z Polski)*
 - *Buon viaggio ! (szczęśliwej podróży !)*
- wszyscy razem - *Bon viaggio !*
- wychodzą dzieci do „Włoskiego walczyka” 1. *Wesoły ten walczyk, aż z Włoch przybył tu.
 Będziemy go tańczyć, nie zbraknie nam tchu.*

*Ref. La, la-la-la-la
 la-la-la
 la, la-la-la-la.*

2. *Raz w lewo, raz w prawo niewielki to trud,
 wesoło i żwawo, śpiewajmy jak z nut.*

- tekst- *Stolicę Włoch chętnie odwiedzimy,
 do świata mitów na moment wstąpimy.
 Pyszną pizzę i spaghetti zjemy,
 Gondolą Wenecję w szereg opłyniemy.*
- piosenka „Panie Janie” w języku polskim i francuskim (śpiewają wszystkie dzieci 2x) ;
 1. *Panie Janie, panie Janie, rano wstań, rano wstań !
 Wszystkie dzwony biją, wszystkie dzwony biją – bim, bam, bom, bim, bam, bom.*
 2. *Fra Martino, companaro, dormi tu, dormi tu ?
 Suona il compane, suona il compane, ding, dong, ding ...*

*A teraz policzymy do 10 po włosku : (pokazują plakietki z cyframi) ;
 1 uno, 2 due, 3 tre, 4 quattro, 5 cinque, 6 sei, 7 sette, 8 otto, 9 nove, 10 dieci.*

- pojawia się pociąg z refrenem piosenki „Podróże” - *Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,
 podróże, podróże, to daleka wyprawa.
 Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże,
 lecz nasz zabawa to dalekie podróże !*
- narrator - *Już z pociągu wsiadamy do Hiszpanii przybywamy!*

- HISZPANIA -

- na tle muzyki hiszpańskiej pojawia się tancerka i dwójka dzieci, jedno z napisem „Hiszpania”, drugie z flagą hiszpańską.

Tancerka tańczy taniec Flamenco (płyta Cd), Hiszpan przygrywa na gitarze.

- tekst - *Tańczymy Flamenco solo albo w parze,
przygrywa nam Hiszpan na swojej gitarze.
A potem na stadion w Madrycie wstąpić można,
aby zobaczyć jak wygląda prawdziwa piłka nożna !*
- chłopcy przebrani w stroje piłkarskie rozgrywają na scenie mini-mecz piłki nożnej przy
akompaniamencie „Carmen” ;
- dialog dwójki dzieci (jedno z napisem „Hiszpania”, drugie z flagą) - *Buenos di'as (dzień dobry)*
- *Buenos di'as (dzień dobry)*
- *Yo soy ... (jestem ...)*
- *Yo soy ... (jestem ...)*
- *Me gustas mucho (bardzo ciebie lubię)*
- *Y tu'a mi (ja ciebie też)*
- *Adio's ! (do widzenia)*
- *Adio's ! (do widzenia)*
- wszyscy razem - *Adio's !!! (do widzenia)*
A teraz policzymy do 10 po hiszpańsku : (pokazują plakietki z cyframi) ;
1 uno, 2 dos, 3 tres, 4 ouatro, 5 cinco, 6 seis, 7 siete, 8 ocho, 9 nuewe, 10 diez.

II zwrotka piosenki „Podróże, podróże”

- dzieci naśladowują lot samolotem -

*Teraz mamy wielką ochotę
lecieć w nieznany świat samolotem.
Ziemia w dole pod chmurą znika,
Każdy zmienia się w lotnika.*

Ref. *Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,
podróże, podróże, to daleka wyprawa.
Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże,
lecz nasz zabawa to dalekie podróże !*

- narrator - *Z samolotu wsiadamy do Londynu przybywamy !*

- wychodzi dwójka dzieci, jedno trzyma napis „Wielka Brytania”, drugie flagę brytyjską i prowadzą
ze sobą rozmowę po angielsku

- *Hello, what's yyour name ?*

- *My name is ...*

- *How old are you ?*

- *I am 6*

- *Do you like animals ?*

- *Yes. I like dogs and cats very much.*

- *See you later, bye, bye !*

- *Nice trip !*

- wszyscy razem - *Nice trip !*

- na scenę wbiegają dziewczynki z tańcem i piosenką „Wesoły deszczyk”

Szły dziewczynki do szkoły, padał deszcz.

Ale deszcz był wesoły, one też (przygrywka) – pada deszcz ...

Nie zmoczył im głowy, ni oczu, ni ust.

W parasolkach tęczowych pluskał – plusk, plusk (przygrywka) – pada deszcz ...

Bo to deszczyk wesoły. Ziemi daje pić.

Gdy wyjdziemy ze szkoły, słońce będzie lśnić.

- wchodzi Sherlock Holmes i Harry Potter

*Śladami sławnych Brytyjczyków podążymy
londyńskie uliczki, Tamizę i Big Bena zobaczymy.*

- piosenka „Zegar”

1. Stary zegar bije z wieży bim, bam, bom.

Niech posłucha kto nie wierzy bim, bam, bom.

2. Co godzinę dzwon uderza, zegar równo

czas odmierza, bim, bam, bom.

- Sherlock Holmes i Harry Potter cd.

*O piątej po południu angielskiej herbaty skosztujemy
i do muzeum Figur Woskowych wycieczkę zrobimy.*

- piosenka „Panie Janie” w języku polskim i angielskim (śpiewają wszystkie dzieci 2x) ;

1. Panie Janie, panie Janie, rano wstań, rano wstań !

Wszystkie dzwony biją, wszystkie dzwony biją – bim, bam, bom, bim, bam, bom.

2. *Are sleeping ? Are sleeping ? Brother John, brother John,*

Morning bells are ringing, morning bells are ringing ding, dong, ding.

A teraz policzymy do 10 po angielsku : (pokazują plakietki z cyframi) ;

1 one, 2 two, 3 tre, 4 four, 5 five, 6 six, 7 seven, 8 eight, 9 nine, 10 ten.

- dzieci schodząc ze sceny śpiewają refren piosenki „Podróże” -

Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,

podróże, podróże, to daleka wyprawa.

Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże,

lecz nasz zabawa to dalekie podróże !

- na scenę „wpływa statek”, wszyscy śpiewają III zwrotkę piosenki „Podróże, podróże”

Płynie statek, płynie olbrzymi,

fala się mieni, komin nie dymi.

Nowy ląd nam się wnet ukaże,

każdy z nas jest marynarzem.

Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,

podróże, podróże, to daleka wyprawa.

Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże,

lecz nasz zabawa to dalekie podróże !

- narrator - *Już ze statku wysiadamy i do Szwecji przybywamy !*

- SZWECJA -

- wychodzi dwójka dzieci ubranych w ludowe stroje Szwedów (dziewczynka w strój Św. Łucji), jedno trzyma napis „Szwecja”, drugie flagę szwedzką
Do kraju Wikingów promem popłyniemy

o ekologicznym życiu dużo się dowiemy

(o życiu w zgodzie z naturą dużo się dowiemy).

W grudniu dzień Św. Łucji będziemy świętować,

Po pięknych górkach na nartach będziemy szusować.

- piosenka „Panie Janie” w języku polskim i angielskim (śpiewają wszystkie dzieci 2x) ;

1. Panie Janie, panie Janie, rano wstań, rano wstań !

Wszystkie dzwony biją, wszystkie dzwony biją – bim, bam, bom, bim, bam, bom ...

2. Mester Jakob, mester Jakob, sover du, sover du ?

Hører du ej klokken, hører du ej klokken ? Ding, dong, ding ...

- dzieci wsiadają do statku, którym płynąc dalej śpiewają refren piosenki „Podróże” -

Podróże, podróże, to zabawa ciekawa,

podróże, podróże, to daleka wyprawa.

Choć nasze przedszkole niepozorne, nieduże,

lecz nasz zabawa to dalekie podróże !

- narrator - *Już ze statku wysiadamy do Irlandii przybywamy !*

- IRLANDIA -

- w tle muzyka irlandzka (płyta CD), wchodzi dwójka dzieci, jedno z napisem „Irlandia”, drugie z flagą irlandzką

Posłuchamy baśni irlandzkich wyspiarzy

poszukamy elfów zaklętych na plaży.

Irlandzkiego tańca się nauczymy

I Dzień Świętego Patryka wesoło spędzimy.

- taniec irlandzki do muzyki (płyta CD) z akompaniamentem dzieci (kołatki)

- FINAŁ -

- narrator *Polak, Francuz, Holenderczyk,
Anglik, Hiszpan i Irlandczyk,
Wszyscy klaszczą dziś wesoło,
Robią wspólne, duże koło.*

- piosenka „W tańcu najweselej jest” połączona z zabawą ruchową

*1. Mam dwie ręce i ty dwie,
więc podajmy je
i zatańczmy w koło tak,
żeby tańczył świat !*

Ref. *W tańcu, w tańcu nam*

najweselej jest,
 wszyscy śmieją i cieszą się !
 2. Cztery ręce i znów dwie,
 więcej, więcej nas,
 więc zatańczmy w koło tak,
 żeby tańczył świat !
 3. Sześć już mamy i znów dwie,
 więcej, więcej nas ...
 4. Osiem rąk i jeszcze dwie ...
 więcej, więcej nas ...
 5. Dziesięć rąk i jeszcze dwie ...
 więcej, więcej nas ...

- w przerwie piosenki (duża sylweta gołębia) *Leć gołąbku nad polami, zaprosz dzieci wsi i miast,
niech zatańczą razem z nami, niech się bawią pośród nas !*
- lub piosenka „Marsz przyjaźni”
  1. *Podajmy sobie ręce – i ty i ja, i on,
całego świata dzieci, z dalekich, bliskich stron.
Wesołym korowodem, w piosenki naszej takt,
Odważnie maszerujemy przez cały wielki świat.*
  2. *Wesołej pieśni echo radośnie niechaj brzmi,
stawiajmy do szeregu – i ja, i on, i ty.
Wesołym idźmy krokiem w piosenki naszej takt,
przyjaźń niech nas prowadzi przez cały wielki świat.*
  3. *Europa to wielkie słowo, niech brzmi jak jeden ton,
będziemy przyjaciółmi – i ty, i ja, i on.
I dzieci wszystkich krajów, idźmy w radosny takt,
Przyjaźń niech nas prowadzi przez cały wielki świat.*
- narrator - *Chociaż różna nasza mowa, rozumiemy się bez słowa.
Chcemy słońca, dni radosnych w dużych miastach, w małych wioskach.
Chcemy marzyć, chcemy śnić z kwiatów wianki pięknie wić.*
- powiewa flaga Unii Europejskiej, dzieci śpiewają „Ode do radości”

*Patrz, patrz wielkie słońce światem biegnie sypiąc złote skry.
Jak zwycięzca i bohater biegnij bracie tak i ty !
Radość tryska z piersi Ziemi, radość pije cały świat.
Dziś wchodzimy, wstępujemy na radości złoty ślad.*

**Dzieci wchodzące z nazwą państwa i wnoszące jego flagę powinny być ubrane w stroje typowe dla danego kraju (np. strój charakterystyczny, narodowy, ludowy).
 Elementy scenografii (statek, samolot) wykonane i przygotowane z pomocą rodziców.**

Ewaluacja :

Narzędziami sprawdzającymi i badającymi zmiany między osiągnięciami końcowymi, a początkowymi będą :

- obserwacje dzieci (postawa, aktywność, samodzielność, umiejętność pracy w grupie),
- wypowiedzi ustne na bieżących zajęciach,
- rozbudzone zainteresowania i wyobrażenia o Europie i krajach UE,
- wrażenia z zajęć i przeżywanie przez dzieci treści zajęć,
- rozmowy z rodzicami.

Formami sprawdzania osiągnięć, umiejętności i wiadomości będą :

- udział dzieci w konkursach przedszkolnych i poza przedszkolnych,
- quizy,
- wystawy, ekspozycje wykonanych prac,
- przygotowana i wystawiona inscenizacja „Podróże po Europie”,
- gromadzenie informacji (karty obserwacji dzieci – notowanie uwag, spostrzeżeń),
- ankiety oceniające zajęcia,

- dokumentacja zajęć (zdjęcia, nagrania)

Bibliografia :

„Program zajęć pozalekcyjnych dotyczących edukacji europejskiej” – mgr Krystyna Berdel ;
 „Autorski program edukacji europejskiej w kształceniu zintegrowanym” – Halina Janczo, Dorota Stróżycka, Beata Ziętek ;
 Wychowanie Przedszkolne III/2005 – Elżbieta Gajek „Jestem Europejczykiem – zabawy językowe” ;
 Bliżej Przedszkola. Wychowanie i edukacja. Nr 7-8 2006 zeszyt 1 Małgorzata Skroban „Europka i Unionek w Irlandii”, Katarzyna Gieleciak „Co wiemy o krajach Unii Europejskiej ?” ;
 Wychowanie w Przedszkolu Małgorzata Mszycza „Edukacja europejska” ;
 Bliżej Przedszkola. Wychowanie i edukacja. Październik 2005, nr 10. 49 ;
 Urząd Komitetu Integracji Europejskiej „Państwa Zjednoczonej Europy” ;
 Mały Europejczyk Alicja Nehring – Wydawnictwo Aksjomat Toruń ;

Kwestionariusz oceny Programu
„Jestem Polakiem, więc jestem Europejczykiem”

Konstrukcja Programu	tak	nie	Ewentualne uwagi
Czy Program ma jasno określone cele ?			
Czy jest czytelny i zrozumiały ?			
Czy treści są zgodne z podstawą programową ?			
Czy niesie wartości dostosowane do potrzeb edukacyjnych XXI wieku ?			
Czy proponowane metody i formy pracy dostosowane są do możliwości rozwojowych dzieci ?			
Czy Program zawiera opis oczekiwanych osiągnięć dzieci ?			
Czy Program uwzględnia formy współpracy z rodzicami ?			
Czy proponuje metody diagnozy osiągnięć dzieci ?			
Realność Programu	tak	nie	Ewentualne uwagi
Czy cele Programu są zgodne z ogólną koncepcją pracy			

<i>przedszkola ?</i>			
<i>Czy zasoby przedszkola pozwalają na realizację Programu ?</i>			
<i>Czy proponowany Program jest zgodny z Twoimi możliwościami, umiejętnościami i kwalifikacjami ?</i>			
<i>Czy Program pozwala na przystosowanie do warunków lokalowych ?</i>			
<i>Czy daje możliwość indywidualnej pracy?</i>			
<i>Obudowa Programu</i>	<i>tak</i>	<i>nie</i>	<i>Ewentualne uwagi</i>
<i>Czy Program ma obudowę dydaktyczną?</i>			
<i>Czy uwzględnia formy współpracy z instytucjami ?</i>			

Podpisy Nauczycielek :

Opracowała mgr Ewa Wojcieszak